

Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка

Серія “Науковці університету”

*Марина Вікторівна
Гриньова*

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ
ПОКАЖЧИК

Полтава
ПНПУ ім. В. Г. Короленка
2016

УДК 016 : 929 : [378]
ББК 91.9 : 74
Г 85

Рецензенти

Сербін Олег Олегович – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, директор Наукової бібліотеки імені М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Хоменко Павло Віталійович — доктор педагогічних наук, професор, декан факультету фізичного виховання Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Марина Вікторівна Гриньова : біобібліографічний покажчик
Г 85 / [упор. Ю. П. Кращенко, І. М. Лесунова; А. В. Ткаченко та ін.] – вид. 2-ге, доп. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2016. – 216 с. – (Серія “Науковці університету”).

Біобібліографічний покажчик висвітлює життя та діяльність Марини Вікторівни Гриньової, доктора педагогічних наук, професора кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна, декана природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, заслуженого працівника освіти України, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки.

Представлено науковий доробок ученого впродовж 35 років науково-педагогічної діяльності (1981-2016 рр.) — монографії, навчально-методичні посібники, підручники, концепції, програми, статті, вміщені в наукових збірниках, матеріали наукових конференцій та публікації в періодичній пресі з проблем педагогіки середньої та вищої школи.

Покажчик адресовано науково-педагогічним працівникам, учителям, бібліотекарям, студентам та фахівцям у галузі педагогіки для науково-дослідної, науково-методичної та навчально-виховної діяльності.

УДК 016 : 929 : [378]
ББК 91.9 : 74

Упорядники біобібліографічного покажчика «Марина Вікторівна Гриньова» висловлюють вдячність за допомогу в підготовці видання академіку НАН України, проф. Б. В. Гриньову, проф. Л. М. Кравченко, доц. Н. Ф. Гриньовій, Г. А. Козельській.

Друкується за рішенням вченої ради природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (протокол № 8 від 18 лютого 2016 року)

© Колектив упорядників, 2016
© ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2016

Марина Вікторівна Зриньова

Видання присвячується

Ю В І Л Е Ю

доктора педагогічних наук, професора
кафедри педагогічної майстерності та менеджменту
імені І. А. Зязюна,
декана природничого факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка,
заслуженого працівника освіти України,
лауреата Державної премії України
в галузі науки і техніки

Марини Вікторівни

ГРИНЬОВОЇ

Звід упорядників

Біобібліографічний покажчик присвячений Марині Вікторівні Гриньовій, доктору педагогічних наук, професору кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна, декану природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, заслуженому працівнику освіти України, лауреату Державної премії України в галузі науки і техніки.

У покажчику представлено науковий доробок ученого впродовж 35 років науково-педагогічної діяльності (1981–2016 рр.). Це монографії, навчально-методичні посібники, підручники, концепції, програми, статті, вміщені в наукових збірниках, матеріали наукових конференцій та публікації в періодичній пресі з проблем педагогіки середньої та вищої школи.

Біобібліографічний покажчик відкриває стаття «**На творчих сходах**» Ганни Козельської, яка знайомить із життєвим та науковим шляхом Марини Вікторівни Гриньової.

Розділ «**Однодумці, колеги, друзі про М. В. Гриньову**» уміщує відгуки про М. В. Гриньову як талановитого керівника, організатора освіти, продуктивного науковця, творчого викладача.

Розділ «**Наукова школа проф. М. В. Гриньової**» відображає діяльність у сфері її наукових інтересів та містить бібліографічні описи авторефератів кандидатських дисертацій, науковим керівником яких є проф. М. В. Гриньова.

Розділ «**Публікації про М. В. Гриньову**» уміщує матеріали про життєвий шлях, науково-педагогічну та громадську діяльність ученого. Матеріал розміщено за алфавітом прізвищ та назв праць.

Розділ «**Показчик праць М. В. Гриньової**» містить бібліографічні описи:

— окремі праці (видання, де вчений є самостійним автором, упорядником, редактором чи одним із співавторів);

— статті (матеріали зі збірників наукових праць та періодичних видань).

Матеріали згруповано та розміщено за прямою хронологією з виділенням років видання, в межах року — за українсько-російським алфавітом.

Допоміжний апарат біобібліографічного показчика — це:

— *алфавітний показчик* назв праць М. В. Гриньової;

— *іменний показчик* прізвищ осіб, відомості про яких є у бібліографічних описах даного видання.

Показчик адресовано науково-педагогічним працівникам, аспірантам, учителям, бібліотекарям, студентам та фахівцям у галузі педагогіки для науково-дослідної, науково-методичної та навчально-виховної діяльності.

*На творчих
сходинках*

*Літа летять. О, як летять літа!..
Знов пише доля золотом сторінку.
Ма кожен день в житті – не просто так
І кожна мить – мов сонячна краплинка*

Доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна, декан природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка Марина Вікторівна Гриньова — одна з тих особистостей, які примножують славу вітчизняної науки, свого наукового і навчального закладу, рідного краю. Професорсько-викладацький колектив, студенти педуніверситету, громадськість Полтавської області знають її як талановитого педагога-організатора, науковця нового покоління, ініціатора впровадження сучасної педагогічно-освітньої стратегії формування гуманної особистості майбутнього вчителя природничих дисциплін. Її життя і діяльність яскраві й багатогранні. Ця розповідь про Марину Вікторівну Гриньову — лише ще одна спроба доторкнутися до її таланту і донести його до читача.

У кожної людини, яка чогось досягла, були в житті вчителі і обставини, які спрямували її на шлях до успіху. Згадуючи про початок свого шляху, Марина Гриньова говорить, насамперед, про своїх батьків.

Віктор Борисович і Наталія Федорівна Гриньови народились, вирости й отримали освіту в Україні. Після того, як Віктор Борисович закінчив Харківський політехнічний університет, він отримав розподіл у Таллінн. Отже, молода сім'я переїхала до Естонії. Саме там 10 березня 1961 року в них народилася друга дитина — донька Марина.

Батько тоді працював в адміністрації суднобудівного заводу, мав дуже гарні перспективи професійного і кар'єрного зростання. Та мамі не дуже підходив естонський клімат, вона весь час мріяла про Батьківщину. Зрештою, сім'я Гриньових повернулася до Полтави.

Тут необхідно сказати ще про одного представника цієї талановитої родини, дідуся Марини Вікторівни — Федора Калениковича Курінного. Цей відомий учений-ботанік був випускником Полтавського педінституту, багато зробив не лише для вітчизняної науки в цілому, але й для розвитку кафедри ботаніки цього навчального закладу, зокрема, в 30-х роках минулого століття він був одним із перших її завідувачів. Саме Федір Каленикович став засновником династії талановитих учених.

Коли Наталія Федорівна Гриньова повернулася до Полтави, її з радістю прийняв на роботу учень Федора Курінного – тодішній декан природничого факультету Полтавського державного педагогічного інституту Андрій Потапович Каришин. Із 1963 року Наталія Федорівна працювала на кафедрі хімії цього факультету. Її діти — Борис та Марина — буквально вирости у цьому навчальному закладі.

Борис Вікторович Гриньов, закінчивши школу, вступив на фізичний факультет Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Зараз він — доктор фізико-математичних наук, професор, директор Інституту сцинтиляційних матеріалів НАН України, академік Національної академії наук України, директор Державного фонду фундаментальних досліджень. А Марина Вікторівна назавжди пов'язала своє життя з навчальним закладом, стіни якого стали її другою домівкою.

— Коли мама була на роботі, я проводила на факультеті весь свій вільний від школи час, — згадує Марина Вікторівна. – Знала тут кожного викладача, студента, навіть кожену рослину. Бачила, як мама робила дисертацію. Тож, закінчивши школу, без вагань обрала природничий факультет.

Такому вибору посприяло й те, що дівчинці пощастило зі шкільними педагогами. Вона закінчила середню школу №6 міста

Полтави. Біологію там викладала Тетяна Євгенівна Баламовська і робила це надзвичайно цікаво і доступно. Це теж стало поштовхом для вибору професії.

Отже, 1978 року Марина Гриньова стала студенткою природничого факультету. Її очікування від навчання справдилися на сто відсотків. Із вдячністю говорить вона про своїх викладачів — Григорія Федоровича Джурку, Валерія Васильовича Буйдіна, Віктора Марковича Закалюжного, Юрія Васильовича Самусенка, Віктора Івановича Магду. З особливою теплотою згадує свого дипломного керівника Майю Михайлівну Саричеву, яка прищепила любов до експериментальних досліджень. У Майї Михайлівни з дипломницею склалася щирі, глибокі відносини, взаєморозуміння, встановився добрий науковий контакт. Завдяки цьому студентські наукові роботи Марини Гриньової брали участь у конкурсах, успішно відбувся захист дипломної роботи на тему «Дослідження фракцій крові свиней породи миргородська».

Але не тільки навчанням і науковою роботою жила в ті роки Марина Вікторівна. Була вона активною і в громадській діяльності, очоливши шефську роботу на факультеті. Разом з іншими студентами активно відвідувала дитячі інтернати, збирала для малечі бібліотечки, влаштовувала концерти. А влітку в складі студентського будівельного загону їздила працювати на Північ. У загоні виконувала дуже відповідальну і важливу роботу: була кухарем.

Після закінчення інституту, за порадою ректора Івана Андрійовича Зязюна, пішла працювати у школу, щоб на практиці опанувати професію, теоретичні засади якої дав навчальний заклад. Із 1983 по 1986 роки Марина Вікторівна викладала біологію та хімію у середній школі № 30 міста Полтави. Робота сподобалася, адже дітей Марина Гриньова

любила завжди. Молода вчителька переконалася, що насправді має педагогічний хист. Практично всі учні класу, в якому була класним керівником, сьогодні — люди, які багато чого досягли у житті. Серед них є полковники, музиканти, вчителі...

1986 року Марина Вікторівна повернулася до рідного інституту, працювала асистентом кафедри природничих і математичних дисциплін, почала викладати курс «Вікова фізіологія і шкільна гігієна» на педагогічному факультеті, який очолювала Нінель Степанівна Литвиненко.

1991 року Марина Гриньова в Науково-дослідному інституті педагогіки в Києві захистила кандидатську дисертацію на тему «Формування саморегуляції навчальних дій у молодших школярів». Відразу після цього почала працювати над докторською дисертацією. Це було фундаментальне дослідження на тему «Теоретико-методологічні основи формування саморегуляції навчальної діяльності школярів». Успішний захист дисертації відбувся в спеціалізованій вченій раді Інституту педагогіки Академії педагогічних наук України.

Коли працювала над докторською дисертацією, на центральній кафедрі педагогіки вишу не вистачало фахівців, і Марину Вікторівну запросили туди працювати. Вона зізнається, що таким чином збулася її мрія читати курс педагогіки. 1994 року Марині Гриньовій було присвоєне вчене звання доцента кафедри педагогіки.

Якості Марини Гриньової як людини й фахівця високо оцінив ректор навчального закладу Володимир Олександрович Пащенко, 1995 року запропонувавши їй посаду проректора з навчальної роботи. Марина Вікторівна поринула у вир нових обов'язків, працюючи над створенням ліцею, пошуком обдарованої молоді, організовуючи педагогічну практику тощо. Утім, це тривало недовго, адже розум, педагогічний талант

і організаторські здібності Марини Гриньової виявилися необхідними на іншій важливій ділянці роботи.

Так трапилося, що в той час на природничому факультеті не було гідної кандидатури на посаду декана. Отже, Володимир Олександрович запропонував очолити факультет Марині Вікторівні. Це було дуже важливе і непросте завдання. Але молода вчена погодилася його виконати. І ось, у листопаді 1995 року, вона стала деканом природничого факультету.

Марині Гриньовій тоді було 34 роки, її синові Роману виповнилося 11, а дочці Валентині — лише 10 місяців. Здавалося б, клопотів із дітьми, роботи над дисертацією, викладацької діяльності за таких умов будь-якій жінці було б досить. Тим більше, що факультет тоді був практично розвалений, проблем вистачало чи не в усіх сферах його діяльності. Та Марина Вікторівна сміливо взялася за їхнє розв'язання і змогла досягти продуктивного результату.

Найперше, що треба було зробити, — відновити гарні стосунки в колективі. Для цього новий декан зайняла всіх науковою діяльністю — і викладачів, і студентів. Вони готувалися до конференцій, писали статті, працювали у бібліотеці... Своєрідним брандом факультету стала вже традиційна Міжнародна науково-практична конференція з методики викладання природничих дисциплін «Каришинські читання». Щороку вона збирає не лише колектив факультету, але й широку наукову громадськість, перш за все — викладачів методології природничих дисциплін. Зрештою, факультет набув неповторного наукового обличчя, сформувався міцний дружний колектив.

Підбору кадрів декан приділяє дуже велику увагу. Причому, починає це робити заздалегідь, виявляючи найталановитіших студентів. Щоб влитися у колектив, не потрібно якихось

протекцій, але необхідно проявити себе в науковому сенсі. Проте, й це ще не все – не менш важливі для керівника людські якості. Працювати на природничому факультеті можуть тільки ті, хто вирізняється не лише професійністю й інтелектом, але й умінням взаємодіяти з людьми, інтелігентністю, неконфліктною вдачею. Тому нині колектив факультету молодий, а клімат — здоровий.

Марина Вікторівна не припиняє працювати й над собою. Вона продовжує шліфувати власну педагогічну й наукову майстерність, готується до кожної конференції, не лише організовує їх, але й бере в них участь поряд із іншими науковцями. Також щороку виступає опонентом під час захисту дисертацій у різних містах України. Вона й сама є науковим керівником — під її керівництвом науковці захистили вже 4 докторських та 40 кандидатських дисертацій.

За ініціативи Марини Вікторівни та під її науковим керівництвом створена мережа музеїв на природничому факультеті та кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна: еволюційної зоології; загальної та регіональної геології імені В.І. Вернадського; життя і діяльності А. С. Макаренка; меморіальна аудиторія-музей І. А. Зязюна. Під її керівництвом нове життя отримав Ботанічний сад. Вона стимулювала наукову спрямованість його діяльності. Тож нині Ботанічний сад — полігон для відкриття нових спеціальностей: біології, екології, дендрології, природознавства, основ аграрного виробництва. Матеріальною базою для їхнього функціонування стало відкриття музею Українського садівництва і квітникарства під відкритим небом, Зеленого класу, рокарію, сирінгарію, дендропарку, створення нових колекцій рослин у закритому і відкритому ґрунті, відкриття пам'ятної стели українському вченому-ботаніку, академіку М. М. Гришку. Кожен із заходів

супроводжувався проведенням Всеукраїнських та Міжнародних науково-практичних конференцій.

Професор Марина Вікторівна Гриньова організувала близько 90 Міжнародних, Всеукраїнських і регіональних конференцій та семінарів із хімії, біології, педагогіки, присвячених актуальним питанням розвитку та впровадження інноваційних засад педагогічної майстерності, освітнього менеджменту, управління проектами та інноваціями, валеології, біоетики, збереження природного біорізноманіття та здоров'я людини.

Під керівництвом Марини Гриньової на природничому факультеті здійснюється розробка теоретичних засад і впровадження ідеї особистісно орієнтованого підходу до студентів у навчально-виховному процесі, впроваджені фахові педагогічні цілі й технології ступеневого навчання та виховання майбутніх учителів-бакалаврів, спеціалістів, магістрів-педагогів та управлінців. П'ять спеціальностей природничого факультету акредитовані за четвертим рівнем. На факультеті створене модернізоване освітньо-виховне середовище, організовано методичну розробку та оновлення теоретичних курсів і лабораторних практикумів, які впроваджені в навчальний процес національної вищої школи. Відбувається стрімке вдосконалення матеріальної бази для проведення навчальної та науково-дослідної роботи.

Поряд із інтенсивною працею з керівництва природничим факультетом, Марина Вікторівна проводить активну діяльність на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна, яку очолювала з 2002 по 2015 рік. Тут функціонує три магістратури: «Управління навчальним закладом», «Управління проектами» та «Управління інноваційною діяльністю», із загальним набором 100 осіб на стаціонарному та

50 – на заочному відділенні. Під керівництвом професора Марини Гриньової викладачами кафедри розроблено навчально-методичні посібники для забезпечення навчально-виховного процесу з підготовки фахівців освітнього менеджменту та управління проектами. При кафедрі функціонує докторантура та аспірантура.

За річним рейтингом досягнень викладачів Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка у науковій та науково-технічній діяльності професор Марина Гриньова неодноразово посідала I місце.

Основні навчальні курси, які веде Марина Гриньова: «Педагогічні технології: теорія та практика», «Менеджмент в освіті», «Управління навчально-виховним процесом», «Ліцензування і акредитація навчальних закладів», «Педагогіноватори». Її наукові інтереси зосереджені на проблемах науково-організаційної роботи з педагогіки, педагогічної майстерності, методики викладання біології, природознавства, основ здоров'я, освітнього та інноваційного менеджменту.

Марина Гриньова — член комісії з проблем валеологічної освіти в Науково-методичному центрі вищої освіти Міністерства освіти і науки України і розробник стандартів підготовки фахівця за спеціальністю «Валеологія» в умовах євроінтеграції. Також вона є укладачем психолого-педагогічних тестів для абітурієнтів, спрямованих на педагогічні професії. Як фахівець з освітнього менеджменту, управління проектами та інноваціями, М.В. Гриньова традиційно виступає експертом у комісіях із акредитації спеціальностей указаних напрямків. Професор М.В. Гриньова є членом журі численних конкурсів різних рівнів та спрямувань, зокрема Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт за напрямом «Менеджмент», головує в журі обласного дитячого конкурсу з педагогіки та

психології, у журі обласного етапу конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України з педагогіки та обласної олімпіади з біології.

Професор Марина Вікторівна Гриньова створила власну наукову школу «Саморегуляція як основа успішної педагогічної діяльності». Її склад: викладачі, докторанти, аспіранти, магістранти кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна; студенти природничого факультету; директори та заступники директорів шкіл Полтавщини, педагоги освітніх та позашкільних творчих дитячих колективів. Під керівництвом Марини Гриньової проводяться наукові дослідження з проблем дидактики, ведеться підготовка кандидатських і докторських дисертацій.

Марина Вікторівна – ініціатор і науковий керівник створення мережі наукових комплексів:

- кафедра педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна — Музей-заповідник А. С. Макаренка;
- кафедра педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна — меморіальний музей В. Г. Короленка;
- кафедра педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна — асоціація директорів шкіл м. Полтави;
- кафедра педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна — Мала Академія Мистецтв імені Р. Кириченко — позашкільні заклади Полтавщини.

Незважаючи на велику завантаженість роботою, Марина Вікторівна залишається жінкою, дружиною, матір'ю. Зростаючи у стінах рідного вишу, діти перейняли материнський педагогічний хист, науковий запалі і практично повторили її долю. Науково-педагогічну династію Гриньових продовжує син Роман, доктор філософії з фізико-математичних наук, нині працює в Аріельському університеті (Ізраїль); дочка Валентина

як студентка Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка активно займається науковою роботою. Чоловік Станіслав Гриньов, фахівець технічно-управлінської галузі, за творчо-наукового натхнення дружини результати своєї багаторічної практичної діяльності оформив у вигляді наукової роботи, за якою захищено кандидатську дисертацію. Марина Вікторівна завжди знаходить час для того, щоб побути з родиною, підтримати сина зі сім'єю, надихнути дочку, яка гарно співає, на вивчення нових пісень, а чоловіка Станіслава Яковича порадувати смачними стравами.

Але й це ще не все. Марина Гриньова вболіває й за життя міської громади. Зважаючи на це, полтавці довірили їй представляти їхні інтереси і обрали депутатом Полтавської міської ради. У цьому органі вона активно працювала з 2002 по 2006 рік.

*Нагороди
та відзнаки
професора
М. В. Триньової*

Плідна діяльність Марини Вікторівни Гриньової відмічена рядом відзнак і нагород:

- ❖ Почесна грамота Міністерства освіти України (1997 р.)
- ❖ Знак «Відмінник народної освіти» (1999 р.)
- ❖ Почесна грамота з нагрудним знаком Кабінету Міністрів України (2000 р.)
- ❖ Заслужений працівник освіти України (2004 р.)
- ❖ Занесена до книг «Жінки України» (2001 р.), «Славетні жінки України» (2005 р.), «Державні нагороди та нагороджені в Україні» (2014 р.), «Науковці країни – еліта держави» (2014 р.), «Портрет успішної жінки» (2014 р.).
- ❖ Грамота Української асоціації імені Василя Сухомлинського (2006 р.)
- ❖ Почесна грамота з врученням нагрудного знаку Полтавської обласної ради (2008 р.)
- ❖ Грамота керуючого Полтавською Єпархією Української Православної Церкви — Високопреосвященнішого Філіпа, Архієпископа Полтавського і Миргородського (2009 р.)
- ❖ Почесна грамота з врученням нагрудного знаку виконавчого комітету Полтавської міської ради (2009 р.)
- ❖ Грамота Національної академії педагогічних наук України (2010 р.)
- ❖ Грамота Верховної Ради України за вагомі здобутки перед українським народом (2010 р.)
- ❖ Обласна премія імені Леоніда Бразова (2012 р.)

- ❖ Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2013)
- ❖ Почесна грамота за особистий вагомий внесок в розбудову Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького з врученням нагрудного знака (2013)
- ❖ Почесна грамота Національного студентського союзу (2013 р.)
- ❖ Почесний член Міжнародної макаренківської асоціації (2013 р.)
- ❖ Медаль «Ушинський К.Д.» Національної академії педагогічних наук України (2014 р.)
- ❖ Медаль «200 років з дня народження Тараса Григоровича Шевченка» (2014 р.)
- ❖ Почесна грамота з врученням нагрудного знаку виконавчого комітету Полтавської міської ради (2015).

*Однодумці,
колеги, друзі про
М. В. Гриньову*

*Дав Бог Вам душу – чисте джерело
І світлий розум – вчитись і учити,
І щире серце, щедре на тепло,
Що ладне всю планету обігріти*

**+ Филип, Митрополит
Полтавський і Миргородський,
Голова відділу релігійної освіти,
катехізації і місіонерства
Священного Синоду Української
Православної Церкви**

Є люди, які володіють Божим даром - зігрівати любов'ю все, до чого б не доторкнулись. Передавати іншим своє захоплення улюбленою професією, милосердя до ближнього, радість наукових відкриттів і просто захоплення неперевершеною красою нашої рідної землі.

Такою людиною є Марина Вікторівна Гриньова, декан природничого факультету ПНПУ імені В.Г. Короленка. Такою я знаю її впродовж багатьох років, таку глибоко поважаю за високий професіоналізм, за палке серце, наполегливу вдачу, чуйність.

Марина Вікторівна Гриньова впродовж уже тривалого часу успішно співпрацює з нами над упровадженням духовно-морального курсу «Біблійна історія та християнська етика» в освітньому просторі України.

Її любов до професії та відданість справі виховання мійбутнього покоління вражають і викликають щире захоплення.

Хай творча наснага не покидає її і Боже благословення буде нелегкій праці на педагогічній ниві.

**Любов Миколаївна
Кравченко**

*доктор педагогічних наук,
професор кафедри
культурології
та методики викладання
культурологічних дисциплін,
проректор із наукової роботи
ПНПУ імені В. Г. Короленка*

Вітаємо чарівну жінку й відомого українського вченого в царині педагогічної науки і практики – Марину Вікторівну Гриньову.

Складно перелічити всі її досягнення. Науковець нового покоління, ініціатор упровадження сучасної педагогічно-освітньої стратегії формування гуманної особистості майбутнього вчителя природничих дисциплін. Під її натхненним керівництвом на природничому факультеті й на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту імені І.А. Зязюна створено мережу музеїв: еволюційної зоології; загальної та регіональної геології імені В.І. Вернадського; життя та діяльності А.С. Макаренка; кімнату-музей І.А. Зязюна. Нове життя отримав Ботанічний сад. Проф. М.В. Гриньова стимулювала наукову спрямованість його діяльності, тож нині Ботанічний сад – полігон для відкриття нових спеціальностей: біології, екології, дендрології, природознавства, основ аграрного виробництва. Своєрідною родзинкою цієї неповторної лабораторії природи стали організовані за ініціативою Марини Вікторівни Музей українського садівництва й квітникарства під відкритим небом, Зелений клас, рокарій, сирінгарій, дендропарк, створені нові колекції рослин у закритому та відкритому ґрунті.

Невичерпною є енергія цієї жінки: М.В. Гриньова – ініціатор проведення всеукраїнських і міжнародних науково-

практичних конференцій, семінарів, симпозіумів, упродовж багатьох років традиційної міжнародної науково-практичної конференції з методики викладання природничих дисциплін «Каришинські читання»; вона встигає організувати методичну розробку й оновлення теоретичних курсів і лабораторних практикумів, впроваджених у навчальний процес факультету, подбати про своєчасне вдосконалення матеріальної бази для проведення навчальної та науково-дослідної роботи та ін.

Вагомими є наукові здобутки Марини Вікторівни, що містяться у майже 500 працях, поміж яких налічується близько 20 монографій і навчальних посібників. Основною темою цих досліджень є теоретико-методичні основи саморегуляції діяльності студентської молоді.

Марина Вікторівна має плідну наукову школу (для прикладу – лише у 2015 році під її науковою опікою захищено близько десяти дисертацій), інтенсивну працю з керівництва природничим факультетом поєднує з активною діяльністю на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту, де функціонують дві найбільші магістратури університету – «Управління навчальним закладом» й «Управління проектами». Випускники кафедри – магістри педагогічної освіти – працюють керівниками відомих у регіоні проектів і програм, підприємств, установ та організацій у сфері освіти й виробничого навчання. Пріоритетними напрямками розвитку кафедри є всебічне вивчення професійної та особистої культури фахівців, високий рівень викладання навчальних дисциплін, комплексне забезпечення навчального процесу науково-методичними розробками.

Шановна Марино Вікторівно! Вітаючи Вас зі славним ювілеєм, бажаємо нових досягнень, наснаги, творчого довголіття, примноження успіхів та реалізації творчих задумів.

Станіслав Довгий,
доктор фізико-математичних
наук, професор,
член-кореспондент НАН України,
заслужений діяч науки і техніки
України, директор Інституту
телекомунікацій і глобального
інформаційного простору
НАН України, президент Малої
академії наук України

*При майстрах якість легше, вони як атланти,
Держать небо на плечах, тому і є висота...*

Людина. Учитель. Майстер. Саме ці слова ідентифікують особистість Марини Вікторівни Гриньової. Її доля сповнена добра, порядності, віри в своїх вихованців. Наші життєві стежки з Мариною Гриньовою перетинаються в найголовнішому – плеканні талановитої молоді, яка, беззаперечно, є майбутнім нації, інтелектуальною елітою, гордістю України.

З упевненістю можу сказати, Марина Гриньова – Жінка з великої літери. Її педагогічне Я спрямоване на розкриття та розвиток творчого потенціалу майбутніх учителів. У центрі педагогічної творчості професора Марини Гриньової завжди був, є і буде Учень, його радощі і смутки, досягнення і розчарування, перемоги і поразки.

Результат багаторічного досвіду – сотні випускників Малої академії наук, плеяди майбутніх учених, прогресивної взірцевої молоді, котра здатна розвивати українське суспільство і реагувати на виклики сучасності.

Марина Гриньова своїм життям підтверджує реальність і глибинну значущість саме такого змісту життєвих цінностей.

Григорій Петрович Васянович,
доктор педагогічних наук, професор,
директор Львівського науково-
практичного центру Інституту
професійно-технічної освіти
НАПН України,

На пошану доктору педагогічних наук, професору
Марині Вікторівні Гриньовій із нагоди ювілею.

*Ти все ж естонкою не стала – був, є і буде милим
рідний край,
З пелюшок Україну мала: Полтава – твій чарівний рай!
Не цар Петро – Зязюн узяв Полтаву!
Добро й майстерність величав.
Він розпочав діяльність жваву – «Калину» співом уквітчав!
І ти співала у «Калині» – ой, залицяльників було!
Вони зітхають і донині – тебе ж в науку «потягло»...
Писала, вчилася завзято, аж шарудів за листом лист...
Сидів той «саморегулятор», що визначав в науці хист.
Тобі всміхались квіти милі, барвистий Ботанічний сад,
І ти відчула себе в силі – почався вдачі зорепад!
Ще юнка ти – а вже проректор...
Ще сміх дитячий на вустах,
А до висот ідеш ти ревно; навкіл літає щастя птах...
Бо ти ж із роду Курінного, ніколи задніх він не пас...
І ти долаєш перемоги – вони ж тернисті у наш час...
Усе здолаєш, подолаєш, і я Шевченкове пишу:
– «Неначе цвяшок в серце вбитий»– оцю Марину я ношу!*

*Колеги зі спеціалізованої вченої ради К 23.053.02
Кіровоградського державного педагогічного університету
імені Володимира Винниченка*

Колеги зі спеціалізованої вченої ради К 23.053.02 Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка вітають Марину Вікторівну Гриньову – ученого-педагога, доктора педагогічних наук, професора, декана природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, заслуженого працівника освіти України, лауреата Державної премії в галузі науки і техніки України – з нагоди ювілейної дати в її житті.

Марина Вікторівна – досвідчений педагог, знаний учений, успішний керівник і менеджер, активний громадський діяч. Вона завжди знаходиться у вирі суспільних подій, надихає своєю активною життєвою позицією колег і студентів, вчить останніх долати труднощі педагогічного фаху.

М. В. Гриньова є ініціатором наукових зібрань всеукраїнського та міжнародного рівня, які щорічно відбуваються на природничому факультеті ПНПУ ім. В. Г. Короленка. Представники її наукової школи «Саморегуляція як основа успішної педагогічної діяльності», викладачі і студенти факультету зберігають і примножують його традиції, реалізують нові наукові проекти. Гуманізм і толерантність Марини Вікторівни, її наполегливість у досягненні життєвих цілей викликають загальну повагу і схвалення.

Кіровоградські науковці висловлюють щирі побажання шановній ювілярці та присвячують їй такі поетичні рядки:

*Ваш ювілей, Марино, спільне свято,
Кіровоград за Вас радіє теж.
Щасливих днів хай буде ще багато,
і для шляхетних справ не буде меж.
Хай Ваша думка творчістю іскриться,
а Ваш запал збагачує буття.
Нехай усе задумане здійсниться,
і сенс завжди наповнює життя!*

Віра Ільченко,
доктор педагогічних наук,
професор, академік НАПН
України, завідувач,
і всі співробітники відділу
інтеграції змісту
загальної середньої освіти
Інституту педагогіки
НАПН України

Дорога Марино Вікторівно!

Щиросердечно вітаємо Вас з Днем народження!

Зичимо міцного здоров'я, добра, щастя, успіхів у всіх ділах і на всіх шляхах!

У Вашій особі втілені найкращі риси, притаманні людині: світлий розум, вдумливість, наполегливість, працьовитість, відданість своїй справі.

Більшу частину свого життя Ви віддали справі освіти, втіленню у вузі і школі передових ідей педагогічної науки. Нехай посіяне Вами щедро сходить на освітянській ниві.

Наше Довкілля ми не уявляємо без Вас.

Нехай Господь береже Вас і Ваших рідних та близьких, допомагає Вам у досягненні нових звершень!

Зичимо Вам примноження щастя, доброго здоров'я на довгий вік, нових творчих здобутків!

Олена Біда,
доктор педагогічних наук,
професор Черкаського
національного університету
імені Богдана Хмельницького

Людині – шанованій богом і людьми!

З вдячністю і пошаною, світлу, скромну, добру і мудру Людину щиросердно вітаю з Днем народження.

Ваше життя – зразок невтомного служіння освіті України, адже Ви наділені рідкісним даром бути справжнім педагогом-професіоналом. Вам вірять, Вас люблять і шанують.

Ваша інтелігентність, доброчесність, любов до людей, дружня підтримка, влучна порада, працездатність і творче натхнення запалюють іскоркою усіх, хто оточує Вас.

Ваша дорога Вченого, Керівника, Наставника є прикладом для наслідування.

Будьте завжди такою ж прекрасною, доброю і вмілим наставником, яким можна захоплюватися і наслідувати. Хай любов і радість завжди супроводжують Вас.

Міцного здоров'я Вам на довгі роки, тепла і затишку родинної оселі, щастя і удачі.

Невичерпної енергії Вам, оптимізму, творчої наснаги, здійснення всіх задумів і сподівань, надії, миру і добра.

Многія літа Вам, дорога Марино Вікторівно!

З повагою і любов'ю.

Тетяна ДОВГА,
кандидат педагогічних наук,
професор, професор кафедри
педагогіки дошкільної та
початкової освіти
Кіровоградського державного
педагогічного університету
імені Володимира
Винниченка

З роси Вам і води!

Наукову спільноту Полтавщини неможливо сьогодні уявити без Марини Вікторівни Гриньової, доктора педагогічних наук, професора, декана природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. Ця тендітна, щира, життєрадісна жінка уособлює поєднання шляхетних особистісних та ділових якостей – краси й ніжності, інтелекту й досвіду, працелюбності й наполегливості.

Марина Вікторівна – педагог-гуманіст, мудрий наставник, досвідчений керівник. Любов'ю й теплом сповнене її ставлення до оточуючих – рідних, друзів, колег, аспірантів, студентів. Вона безмежно любить життя у всіх його проявах, захоплюється красою рідної природи, багатствами національної культури, досягненнями сучасної науки, постійно знаходиться в розмаїтті людських стосунків – радить, надихає, підтримує.

В її ошатному робочому кабінеті є місце для всього, що миле її серцю: улюблених книг, факультетських та особистих нагород, пам'ятних дарунків, дорогих світлин ... Тут завжди вирує життя: вирішуються важливі проблеми – життєві,

виробничі, наукові; народжуються нові ідеї – для кафедри і факультету, наукової школи, студентського самоврядування, вчительської громади тощо. І все це відбувається завдяки її розуму, таланту, енергії.

Тож хай таланить Вам на життєвій і професійній ниві, люба Марино Вікторівно! А суспільне визнання й людська шана будуть подякою за плідну працю, чуйність, уміння творити добро!

*Нехай можливим стане неможливе,
В реальні дії втіляться думки.
І хай усе потрібне та важливе
Вирішується легко й залюбки.*

Лідія Хомич,
*доктор педагогічних наук,
професор, заступник директора
з наукової роботи Інституту
педагогічної освіти і освіти
дорослих НАПН України*

Вельмишановна Марино Вікторівно!

Прийміть мої найщиріші вітання з нагоди 55-річчя від дня народження.

Ви завжди докладали і докладаете багато зусиль для піднесення вітчизняної педагогічної науки на якісно новий вищий щабель, утверджуючи її на міжнародному рівні.

Ви гідно виконуєте свою благородну справу – навчання і виховання майбутніх вчителів, а також підготовку викладачів вищої школи (аспірантів і докторантів) незалежної України. Ваша плідна педагогічна діяльність гармонійно поєднується з науковою роботою, що має неоціненне значення для вдосконалення системи національної освіти.

Нехай ваше серце ніколи не втомлюється сіяти розумне, добре, вічне. Нехай Ваша плідна наукова праця буде щедрою на життєдайні плоди. Від щирого серця бажаю, аби всі Ваші справи були непідвладні плину часу. Нехай доля дарує Вам ще чимало щасливих років у колі сім'ї, в оточенні колег і однодумців, у пошані студентської спільноти та широкої громади! Нехай Ваші творчі задуми знайдуть якнайуспішніше втілення!

***Тетяна Танько,**
доктор педагогічних
наук, професор,
декан факультету
дошкільної освіти
Харківського
національного
педагогічного
університету
імені Г.С. Сковороди*

Дорога Мариночко Вікторівно – колежанко і подруго!

Із втіхою та радістю я дочекалась Вашого Ювілею, що визначає Вашу Особистість як Відмінницю і тільки Відмінницю. І коли я думаю про Сенс Життя, й особливо сьогодні, коли його висвітлюють калинові грона і вже є повноцінне відчуття і розуміння значущості, що є в ньому найважливішого – я знову і знову переконуюсь, що найбільшим дарунком долі є зустріч з Людиною, з Вами – високодостоїнна, шановна й дорога Марино Вікторівно!

Саме у Вашій Особі я зустріла абсолютно рідкісну, дивовижну, натхненну, красиву, чарівну, непередчувану і неперевершену, безмежну у своїх діях і вчинках, у своїх поглядах і сподіваннях, звершеннях і досягненнях Людину, Особистість, Педагога і Науковця.

Спасибі за духовну об'єднаність, за те, що Ви красива і змістовна людина.

Тож нехай серце Ваше залишається і далі таким же щирим до людей, золотим до рідних, вірним до друзів. Щастя Вам й успіхів, безпеки і затишку, краси тиші, сили вогню, влади води, солодкості повітря, стриманості землі, любові, яка є основою буття. Тримайтесь і далі на висоті досягнутих Вами чеснот гідності зі своїми досягненнями, довгого Вам повноцінного, творчого, натхненного життя!

Натхненниці, наставниці, берегині

Професорсько-викладацький колектив кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна природничого факультету ПНПУ імені В. Г. Короленка

Кожного року, коли земля прокидається від зимового відпочинку, веселі струмочки стрімголов спішать вперед, а на гілочках верболозу розпускаються ніжні «котики», стукає у двері День народження до Цілеспрямованої, Рішучої і водночас Ніжної та Тендітної жінки – Вельмишановної Марини Вікторівни Гриньової.

Дорога наша Марино Вікторівно! Сьогодні, коли пресвітлий Ювілей відкриває новий виток Вашого життя, усі ми – колеги-викладачі, аспіранти та докторанти кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І.А. Зязюна – щиросердно хочемо привітати Вас зі знаменним Днем Вашого Народження! Із цим теплим родинним Святом та славетною подією для всієї української Науки!

Яскраві промені Вашої невичерпної енергії, людяність та тепло Вашого серця, благодатні зерна таланту педагога, вченого, організатора та керівника, засіяні Вами на ниві української педагогічної освіти та науки, об'єднують навколо Вас коло щирих однодумців, кожен з яких може знайти в спілкуванні з Вами підтримку і наставництво, розуміння і можливості для самореалізації.

Працюючи під вашим творчим началом, можемо стверджувати про Вас як про Менеджера сучасності та майбутнього, висококваліфікованого, ініціативного, прогресивного організатора та керівника; керівника, який випереджає час; здатного радіти досягненням своїх підопічних; який по праву може пишатися набутим досвідом, духовним та інтелектуальним потенціалом, успіхами та досягненнями. Тільки такий керівник міг об'єднати на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту імені І.А. Зязюна і на природничому факультеті сучасний, монолітний, консолідований колектив співробітників і студентів, команду, де сповідується високий професіоналізм, відповідальність, відкритість, прозорість, колегіальність у прийнятті й реалізації визначальних для факультету рішень, де панує атмосфера творчості й постійного пошуку, де основоположним принципом взаємин визнається взаємоповага.

Як дослідник, який на теренах вітчизняної науки протягом 30 років працює над розробкою концептуальних засад саморегуляції школяра, вчителя, керівника, Ви, Марино Вікторівно, є взірцем такого саморегульованого, толерантного, адекватно вимогливого до себе та оточуючих Менеджера і Педагога. Наукова школа під Вашим керівництвом об'єднує викладачів, аспірантів, докторантів, магістрантів, студентів, кожен з яких може звернутися до Вас із професійним питанням і за материнською порадою. Результати функціонування школи – вражаючі: понад півтисячі наукових та науково-методичних праць, близько півсотні захищених кандидатських та докторських дисертацій, десятків охоронних авторських документів і студентських перемог загальнодержавного рівня.

Вражає і Ваш Творчий Імпульс, феноменальна рішучість і вольовитість, бажання відкривати нові обрії та віра в перемогу, оптимізм, уміння мислити нестандартно й сміливо. Ваша науково-педагогічна діяльність є прикладом сучасного інноваційного підходу в просуванні освітянської галузі до європейських стандартів і водночас збереженні національно-патріотичних традицій. Акумуляовані воєдино дипломатизм, управлінська харизма та жіноча чарівність дають вам можливість легко налагоджувати зв'язки у межах регіонального та міжнародного співробітництва.

Багатогранність Вашої особистості зачаровує – любляча дружина, мати, донька; вимогливий, але справедливий керівник; ввічлива і небайдужа людина. Ви є джерелом ідей і починань, що неодмінно притягує до Вас людину і заряджає її енергією.

Ваша трудова, наукова, педагогічна, управлінська та громадська діяльність увінчана численними нагородами та почесними званнями, прикрашена повагою колег і вдячністю студентів, які вважають Вас своїм Авторитетом та Взірцем.

У цей визначний день з уклінною вдячністю, до Вас, наша Берегине, звертаємо щирі побажання Вам міцного здоров'я, родинного благополуччя, невичерпної енергії, натхнення, оптимізму і нових плідних здобутків у науці, управлінській діяльності, підготовці висококваліфікованих фахівців та вихованні покоління інтелектуальної патріотичної еліти нації.

Нехай кожен день буде осяяний високим злетом душі, незрівнянною радістю відкриттів і великим задоволенням від практичного застосування розробок, що приносять користь людям, а добре самопочуття та гарний настрій стануть запорукою Вашого процвітання. Нехай завжди зігриває Вас тепло людської подяки за добрі справи, зроблені в ім'я української освіти та науки! Бадьорості духу й краси!

Хай Віра, Надія та Любов будуть вірними супутниками на Вашому життєвому шляху!

Валентина ОНІШКО,
*доктор педагогічних наук,
професор кафедри ботаніки,
екології та методики навчання
біології ПНПУ
імені В. Г. Короленка*

З повагою і вдячністю

Я добре пам'ятаю, з чого починалася наша спільна наукова робота з Мариною Вікторівною: водночас просто, але знаково – з написання науково-педагогічної статті «Шкільне подвір'я – гармонійне ціле «навчальних аудиторій під відкритим небом», яку декан природничого факультету оцінила «найвищим балом» і запропонувала в подальшому виконувати дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук на тему «Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін до професійної діяльності у профільній школі».

Знаючи, що я розробляю та впроваджую в професійній підготовці студентів навчальні курси, спрямовані на опанування основ аграрного виробництва, Марина Вікторівна Гриньова порекомендувала обрати тему, що передбачала виділення поліпредметних наскрізних змістових природничо-наукових блоків знань майбутнього біології з біотехнологічного профілю та узгодження їх із вимогами до профільно-зорієнтованої компетентності фахівця, котра була актуальною для мого кар'єрного зростання.

Сьогодні важко уявити, як би склалася моя наукова доля, якби не співпраця з надзвичайно працьовитою, наполегливою, цілеспрямованою жінкою – Гриньовою Мариною Вікторівною, яка очолює природничий факультет. Її вимогливість, самодисципліна, безкомпромісність, загальна культура й самовіддане служіння своїй справі – ці та інші якості щодня виявляю в підтримці, доброму наставництві, мудрих порадах, що впливають на формування наукової школи, роблять її дружнім і креативним середовищем. Всі її «кроки» націлені на перспективу, на постійне самовдосконалення, до чого вона постійно закликає всіх: студентів, аспірантів, докторантів, професорсько-викладацький колектив факультету.

З упевненістю можу сказати, що високі успіхи факультету – це Ваше вміле керівництво, наполегливість, творчий пошук та відданість справі. Хай Ваша невичерпна енергія та досвід і надалі служать майбутнім учителям для розквіту нашої alma mater.

Поклик високої довіри

Бути викладачем – значить вірити. Вірити в можливість змінити світ за допомогою освіти, вірити в людину і в те, що інтелектуальне багатство понад усе. Саме так, як у кожного з нас вірить неперевершена жінка, організатор від Бога, талановий педагог – Марина Вікторівна Гриньова!

Її талант організатора, менеджера, науковця і мудрого вчителя вчителів викликають глибоку повагу в колег, однодумців, професорсько- викладацького складу природничого факультету, співробітників, аспірантів і студентів усього університету.

Ми знаємо Марину Вікторівну як неординарну й талановиту особистість, яка по праву може пишатися набутим досвідом, духовним та інтелектуальним потенціалом, успіхами та досягненнями. Завдяки наполегливій творчій праці,

компетентності, високому професіоналізму, відповідальному ставленню до роботи вона здобула шану й повагу серед колег, корифеїв педагогіки вищої школи та всіх поколінь науковців як в Україні, так і за кордоном. Притаманні їй енергія, людяність, відданість справі є прикладом для тих, хто працює поруч, хто хоче долучитися до когорти її учнів і однодумців.

Кафедра ботаніки, екології та методики навчання біології

Раді вітати Вас, Марино Вікторівно, з ювілеєм! З повагою і вдячністю за співпрацю щиро бажаємо міцного здоров'я, невичерпної енергії, натхнення, оптимізму й нових плідних здобутків. А ще волиємо, щоб поряд із Вами завжди була працюовита, віддана й випробувана в штормах освітніх змін славна команда, яка завжди підтримуватиме вогонь Ваших незгасних ідей і задумів.

*Професорсько-викладацький колектив
кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології
природничого факультету ПНПУ імені В. Г. Короленка*

Любов, натхнення, невтомність

*Професорсько-викладацький колектив
кафедри хімії та методики викладання хімії природничого
факультету ПНПУ імені В. Г. Короленка*

Більше 20 років природничий факультет очолює доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник освіти України Марина Вікторівна Гриньова. Ця жінка – мудрий стратег і тактик, яка сконцентрувала свою енергію на підготовку висококваліфікованих наукових кадрів, і перш за все – учительських кадрів. Учитель – це коротке і лаконічне слово, а скільки в нього вкладено душі, скільки відразу думок виникає, коли його чуєш.

В.О. Сухомлинський свого часу, звертаючись до вчителів, писав: «У наших руках найбільша з усіх цінностей світу – Людина. Ми творимо Людину, як скульптор творив свою статую з безформного шматка мармуру: десь у глибині цієї мертвої

брили лежать прекрасні риси, які потрібно добути, очистити від усього зайвого».

Учителі – титани науки, але не тому, що багато знають чи мають наукові ступені, а тому що стоять біля витоків знань, тримаючи на своїх плечах повсякденні клопоти, мета яких одна – навчити дитину. Але не тільки розуму, а сформувати свідому освічену висококультурну особистість. Для досягнення цієї мети вони працюють кожного дня, розробляючи все нові й нові технології, розвиваючи педагогічну науку, пристосовуючи досягнення традиційної педагогіки до сучасних дітей та відкриваючи нове дихання різноманітним методам та методикам.

Робота декана реалізовується у підготовці студентської молоді до подальшої роботи в школі чи інших навчальних закладах. Для цього потрібно проробити колосальну роботу, сконцентрувавши всю енергію на виховання людини, підготувати її до життя і діяльності у великому світі - ось та основна робота, над якою кожного дня працює наш декан.

Учитель, педагог, вихователь, психолог, провідними якостями якого є любов до студентів, почуття національної гідності, чесність, совісність, справедливість, об'єктивність, витримка, стриманість, терпеливість, організаторські здібності, вміння працювати з колективом, всебічна розвиненість, ерудованість, принциповість і вимогливість, оптимізм, любов до життя, чуйність, гуманне ставлення до людей, творчий склад мислення, тактовність... Такий арсенал якостей декан уміло передає своїм учням. Це святий його обов'язок.

Ця іскорка спалахує, перш за все, від керівника, який очолює деканат, завідуючого кафедрою, викладача та інших структур цього багатofункціонального підрозділу, керівництво яким здійснює декан – Марина Вікторівна Гриньова.

Якщо підходити до розуміння цього слова з наукової точки зору, то в Українському педагогічному словнику (за редакцією С.Гончаренка) воно дослівно означає десятник – у вищому навчальному закладі керівник факультету, декан відповідає за

якість навчально-виховної й наукової роботи на факультеті, є головою ради факультету.

Визначено три головні складові частини в роботі декана. Скільки специфічних особливостей при цьому виникає, але всі вони розв'язуються, регулюються, а головне, перебувають під неослабним контролем декана. Розгорнути їх детальну характеристику в такому короткому описі неможливо, але звернути увагу на деякі деталі потрібно. Найважливіші серед них: Марина Вікторівна знає кожного студента, володіє інформацією про його навчання, матеріальне забезпечення, стан здоров'я та багато іншого, що є складовим його життя.

На факультеті підтримуються старі традиції, які органічно переплітаються з оновленими цілями, завданнями і змістом підготовки висококваліфікованих фахівців. Залишаються в пошані видатні постаті минулих років, на здобутках яких учиться молоде покоління. Це, перш за все, М.І. Гавриленко, І.Д. Іваненко, Р.В. Ганжа, А.П. Каришин, М.М. Дашевський і ряд інших учених, які в різні періоди працювали в інституті.

На факультеті постійно проводяться конференції, семінари, присвячені ювілейним датам цих учених. Традиційними стали Каришинські читання, які щорічно відбуваються на факультеті на рівні Міжнародної науково-практичної конференції «Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі».

Марина Вікторівна виступила ініціатором підготовки збірки «Випускники природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка – науковці України (до 100-річчя від дня заснування ПНПУ та 100-річчя від дня народження декана природничого факультету А.П. Каришина)».

Друга основна частина роботи декана пов'язана з науковою діяльністю. Взірцем для всіх на факультеті є Марина Вікторівна.

Професор Марина Гриньова – автор біля 600 наукових праць. Під її керівництвом захищено 40 кандидатських та 4 докторські роботи. Вона сприяла відкриттю при кожній

кафедрі факультету аспірантури, а при кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту імені І.А. Зязюна працює докторантура.

Досить потужною ділянкою роботи на факультеті є магістратура. Кожна із кафедр факультету щорічно випускає відповідно до ліцензії підготовлених фахівців вищого рівня – магістрів.

Марина Вікторівна завжди тримає руку на пульсі і керується основними завданнями, які завжди є першочерговими, а саме:

- підготовка висококваліфікованих учителів для різних типів навчальних закладів;
- виховання у студентів наукового світогляду, моралі, підвищення культурного і загальноосвітнього рівня;
- підвищення ідейно-теоретичного і наукового рівня знань, удосконалення методики проведення занять;
- залучення всіх студентів до активної громадсько-політичної та науково-дослідної роботи;
- покращення матеріальної бази, спрямованої на забезпечення навчального процесу та виконання експериментальних досліджень як студентами, так і викладачами.

Упевнені, що надалі Марині Вікторівні завжди буде вистачати мудрості, терпіння, толерантності та наполегливості у всіх справах, що викликає повагу колег, щире любов студентів.

Переконані, що її віддана праця буде радувати новими успіхами на науково-педагогічній ниві.

Таке освітньо-виховне середовище, яке створено на природничому факультеті деканом – попередником А.П. Каришиним і розвивається М.В. Гриньовою, за кваліфікацією видатного природознавця і організатора науки В.І. Вернадського, «тягне» на ноосферне явище, де розум буде визначати єдність суспільства і природи.

Людина пізнається в праці

*Колектив кафедри біології
та основ здоров'я людини природничого факультету
ПНПУ імені В. Г. Короленка*

Народна мудрість гласить: «Людина пізнається в праці». Випускниця 1983 року природничого факультету Полтавського державного педагогічного інституту пройшла тривалий і складний шлях в освіті, ставши доктором педагогічних наук, професором, деканом природничого факультету ПНПУ, Заслуженим працівником освіти України.

Шановна Марино Вікторівно! Колеги знають Вас як досвідченого ученого-педагога, людину з активною життєвою позицією. За час Вашої каденції на посаді декана природничого факультету значно зміцніла матеріально-технічна база, якісно зріс науковий потенціал викладацького складу кафедр факультету.

Бажаємо Вам:

*Хай щастя завжди супроводить Вас,
Людська повага й шана не минають.
А Вашу мрію й працю повсякчас
Лиш визнання вінчають!*

Анастасія Арканова,
голова студентської ради
природничого факультету
ПНПУ імені В.Г. Короленка,
студентка III курсу

Материнське тепло, учительська мудрість

Студентська рада природничого факультету щиро вдячна долі за керівника, наставника, по-справжньому другу маму – Марину Вікторівну Гриньову. Для нас ця Людина є унікальною, адже все своє життя вона присвячує розвитку молодого покоління, у кожному намагається розгледіти самотність. Ми вдячні Марині Вікторівні за те, що повірила у нас, як у молодих науковців, лідерів, майбутніх педагогів, що дало нам неабиякий розвиток як особистості. Дякуємо Вам за доброту, тепло, натхнення, відкритість Вашого серця!

*Володимир Моргун,
кандидат психологічних наук,
професор, професор кафедри
психології ПНПУ
імені В.Г.Короленка*

Марина Гриньова – людина, яка вміє бути щасливою

Коли ще не знав молоду асистентку кафедри педагогіки, вона, проходячи поруч, завжди віталася і приязно посміхалася. Пізніше нас із Мариною Вікторівною Гриньовою познайомили спільні психолого-педагогічні турботи: впровадження програми «Вчитель: школа-педвуз-школа» ректора Івана Зязюна; підтримка кафедри педагогічної майстерності, на чолі з його послідовницею Ніною Тарасевич (яка згодом передала естафету завідування Марині Гриньовій); підготовка практичних психологів на природничому факультеті на чолі з деканом Мариною Гриньовою; забезпечення психологічними курсами стаціонарних і заочних магістрантів – біологів, хіміків, «проектантів», менеджерів освіти (за чисельністю магістратур і магістрів природничий факультет під її проводом побив усі рекорди!); підбір літератури історикові Дмитру Тарану (науковий керівник М. Гриньова) за темою кандидатської дисертації з педагогіки «Просвітницько-громадська діяльність Ф. Моргуна (1924-2008) на Полтавщині»; вивчення і новаторське

втілення (останнє, на жаль, не часто зустрінеш!) досвіду великого педагога України зі світовим ім'ям – Антона Макаренка...

Але поступ наукового, освітнього і громадського діяча М. Гриньової сходишками кваліфікаційної (до доктора педагогічних наук!), посадової (до декана!), громадської (до депутата!) кар'єри аж ніяк не вплинув на її привітність під час зустрічей. Тест «на начальника» вона з гідністю витримала і талант бути щасливою людиною не втратила! Тому хочеться побажати, щоб таких академічних, посадових та громадських сходинок на життєвому шляху Марини Вікторівни було якомога більше, і це й надалі ніяк не впливало на людяність щасливої Людини...

Василь Шпильовий,
кандидат технічних наук,
доцент, завідувач кафедри
технологій управління
Навчально-наукового інституту
післядипломного навчання
Національного авіаційного
університету, лауреат Державної
премії України в галузі науки
і техніки

Щиросердно вітаю з Днем народження!

Ваш професіоналізм, багаторічна послідовна та наполеглива праця внесли вагомий внесок у розвиток освіти, забезпечили повагу серед колег. Я пишаюсь тим, що мені випала можливість працювати з Вами і досягати разом професійних висот.

Нехай доля шле Вам добро і щастя, міцне здоров'я та достаток, а віра, надія та любов будуть вірними супутниками на Вашому життєвому шляху.

Нехай тепло і затишок родинної оселі надійно захищає Вас від негараздів, а в майбутньому на Вас чекає ще багато наповнених корисними справами і земними радощами років. Живіть довго, в щасті, благополуччі та при доброму здоров'ї!

*Марина Дяченко-Богун,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри ботаніки,
екології та навчання біології
ПНПУ імені В.Г. Короленка*

Марина Вікторівна Гриньова znana й відома в Україні як досвідчений учений, педагог, доктор педагогічних наук, професор, декан природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка, заслужений працівник освіти України. Вона ініціатор впровадження сучасної педагогічно-освітньої стратегії формування особистості майбутнього вчителя природничих дисциплін.

Дякую долі за те, що послала на моєму життєвому шляху чарівну жінку, талановитого та мудрого керівника, який сформував колектив природничого факультету, науковця виняткової продуктивності, відомого не лише в Україні, а й за її межами, прекрасного педагога, який виховав не одне покоління студентів, викладачів, науковців.

Марина Вікторівна допомагає студентам пізнати Розумне, Добре, Вічне. Завдячуючи їй, чимало молодих людей здобули добрий багаж фахових знань, знайшли своє місце в житті. Поряд з Вами всі ми стаємо кращими. Сил і наснаги Вам, подальших успіхів, невгасаючого інтересу до науки, нових ідей і талановитих аспірантів, родинного тепла і щастя, міцного здоров'я на довгі, плідні, чудові роки!

*Наукова школа
професора
М. В. Гриньової*

*Благословенні Вчителя діла!
Хай кожен день примножує Вам силу!
Мов діамант, шліфуючи талант –
Людській долі зрощуєте крила*

Наукова школа «Саморегуляція як основа успішної педагогічної діяльності» сформувалася на основі ідей та розробок відомого українського вченого, педагога-новатора, доктора педагогічних наук, професора Марини Вікторівни Гриньової. Інноваційна робота школи спрямована на відпрацювання трьох основних пріоритетів: студент — викладач — освітнє середовище, де саморегуляція є вищим ступенем діяльності, озброює умінням учитися впродовж життя.

Саморегуляція – є вищим ступенем діяльності, здатністю індивіда створити програму діяльності і на цій основі керувати своїми діями і станом. Компоненти саморегуляції з'являються оптимально-послідовними віхами, що призводять до одержання кінцевого результату. Феномен саморегуляції – утворення біосоціального, тому витоки його в природних фізіологічних системах людини, яка здійснює життєдіяльність і життєтворчість в суспільстві, тобто в соціальному середовищі. Це утворення психосоціального, тому що здійснюється через взаємодію свідомих і несвідомих процесів в психіці людини, яка визначає процеси регулювання і саморегулювання. Формування саморегуляції організовує навчальну роботу людини, озброює вміннями самостійного виконання завдань, закладає основи вміння вчитися, що є головним завданням освіти, тому питання формування саморегуляції і пошуки оптимальних шляхів його здійснення є актуальним і відповідає потребам сьогодення. Саморегуляція в природних і технічних системах направлена на збереження параметрів цих систем при дії зовнішніх сил. Вивчення механізмів регуляції в біологічних системах дало можливість відібрати сукупність педагогічних засобів, які дозволять регулювати мисленеву діяльність і формувати саморегуляцію, відпрацювати і перевірити на практиці структуру саморегуляції, доцільну для будь-яких видів діяльності, включаючи навчальну.

Головне – це студент, його навчання, вміння самостійно і творчо працювати; сприяння всебічному розвитку особистості;

становленню гідного члена громадянського суспільства. Психолого-педагогічна підтримка і забезпечення всебічного розвитку особистості студента є одними із провідних завдань вищого навчального закладу.

Другий пріоритет – викладач, його саморегуляція, самовдосконалення, розвиток наукового і творчого потенціалу. У професійній підготовці викладача виділяються такі основні компоненти: мотивація, знання, творчість, досвід. Одним із головних принципів є розвиток здатності швидко реагувати на зміни у педагогічній науці та трансформувати нові технології навчання, задовольняючи індивідуальні потреби студентів.

Розуміючи під освітнім середовищем природне або штучно створюване соціокультурне оточення студента, що включає різні види засобів і змісту освіти, способи забезпечення продуктивної діяльності студентської молоді, розглядаємо діяльність факультету як школу досягнень і успіху. У функціонуванні освітнього середовища головним є орієнтація на людину як основну цінність. Увага приділяється тому, щоб допомогти студентові усвідомити та побудувати себе, знайти своє місце і визначити соціальну роль в стосунках із зовнішнім світом, активізувати механізми внутрішньої активності студента в його взаємодіях із середовищем. При такій організації освіти переноситься акцент у діяльності викладача з активної педагогічної дії на особу формування "освітнього середовища", в якому відбувається її особистісне самотворення.

Основні наукові здобутки М. В. Гриньової висвітлені у понад 580 роботах, серед яких монографії, навчальні та навчально-методичні посібники, з яких 15 мають гриф Міністерства освіти і науки України. Роботи визначають сучасний підхід до формування професіоналізму майбутніх учителів, зокрема підручник «Біологія-10» (2010 р.), довідник для абітурієнтів та школярів «Хімія» (2009 р.), монографія «Саморегуляція» (2008 р.), навчальні посібники «Педагогічні технології: теорія та практика» (2004, 2006, 2007, 2012 рр.), «Природознавство» (2007 р), «Менеджмент загальноосвітніх

навчальних закладів» (2014 р.), «Управління навчально-виховним процесом» (2014 р.), «Розвиток творчості школярів у процесі вивчення шкільного курсу біологія. Система «Дидактосервіс» (2014 р.), «Основи сучасного виховання» (2015 р.).

Школа працює в постійному науковому пошуку. Професор Гриньова М. В. є ініціатором створення та науковим керівником мережі наукових комплексів, які поряд із музеями стали осередком науки для викладачів, аспірантів, студентів, учителів та учнів шкіл: "Кафедра педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна – Мала Академія мистецтв – освітні та позашкільні заклади Полтавщини"; "Кафедра педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна – Міжнародна і Всеукраїнська асоціація А.С.Макаренка"; "Кафедра педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна – управління Державного департаменту України з питань виконання покарань в Полтавській обл."; "Кафедра педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна – директори освітніх закладів України"; "Кафедра педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна – меморіальні та літературно-меморіальні музеї України"; Клуб педагогічного краєзнавства. Формуванню цілісної особистості майбутнього вчителя стимулюванню та реалізації їхнього духовного і творчого потенціалу також сприяє система виховної роботи, що включає діяльність колективів художньої самодіяльності, залучення студентів до проведення культурно-мистецьких заходів та загальноміських молодіжних акцій.

На початку 2010 року Полтавська міська рада рішенням сесії схвалила Положення про «Полтавську школу місцевого і студентського самоврядування "Лідер майбутнього"», науковим керівником якої є Гриньова М.В. Головна мета Школи – сформувати нову генерацію відповідальних і порядних державних управлінців. Проект проходить під патронатом міського голови м. Полтави, його співорганізатором є

самоврядування природничого факультету. Студентське самоврядування проводить активну наукову діяльність.

Успішна діяльність наукової школи під керівництвом Марини Вікторівни Гриньової підтверджується великою кількістю наукових досліджень із проблем педагогіки, педагогічної майстерності, методики викладання природничих дисциплін. До наукової школи входять викладачі, докторанти, аспіранти, магістранти кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна, студенти, директори та заступники директорів шкіл Полтавщини, педагоги освітніх та позашкільних творчих дитячих колективів. Як результат, упродовж 2004–2016 років під науковим керівництвом М. В. Гриньової захищено 4 докторських та 40 кандидатських дисертацій. Ведеться і подальша наукова робота над кандидатськими та докторськими дисертаціями.

Наукова вага, практична значущість та конкурентоспроможність численних результатів діяльності наукової школи підтверджена документами про впровадження, різноманітими охоронними актами та свідоцтвами про реєстрацію авторських прав.

М. В. Гриньова є членом спеціалізованих вчених рад Д 26.452.01 у Інституті педагогіки Національної академії педагогічних наук України та К.044.053.01 у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка, вона член-кореспондент та вчений-секретар філії Міжнародної Академії педагогічних наук, яка діє при кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна.

Діяльність наукової школи професора М. В. Гриньової передбачає також активну роботу зі студентами – майбутніми педагогами, управлінцями, науковцями. Результати такої співпраці представлені доповідями студентів на науково-практичних конференціях, публікаціями під керівництвом та у співавторстві з керівником, наукових роботах. Високий рівень останніх підтверджений призовими місцями, дипломами студентів у міжнародних, всеукраїнських, регіональних

конкурсах наукових робіт, сертифікатами та свідоцтвами про науково-практичну значущість.

Поповнюючи сучасним баченням шляхів професійної підготовки творчої особистості, формування вчителя-дослідника, для якого основою діяльності є культ пізнання, М. В. Гриньова ініціює та безпосередньо бере участь у організації міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій, семінарів, симпозіумів, що проводяться на природничому факультеті. Так, традицією стало проведення щороку міжнародної науково-практичної конференції з методики викладання природничих дисциплін "Каришинські читання", міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті А. С. Макаренка.

М.В. Гриньова – ідейник та організатор функціонування постійно діючих науково-практичних семінарів на кафедрах природничого факультету: "Сучасні технології викладання природничих дисциплін", "Управлінська майстерність керівника навчального закладу", "Управління інноваційними проектами", "Управління інноваційною діяльністю в освіті та на виробництві", "Біблійна історія та християнська етика", "Здоров'я людини: теоретичні, практичні та методичні аспекти".

М. В. Гриньова — ініціатор створення збірника наукових праць «Витоки педагогічної майстерності», ліцензованого ВАК України як фахове видання. Вона є заступником головного редактора журналу «Імідж сучасного педагога», входить до редакційної ради збірника наукових праць Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (серія «Педагогічні науки»), журналу «Постметодика», є членом комісії з проблем валеологічної освіти в Науково-методичному центрі вищої освіти Міністерства освіти і науки України і розробником стандартів підготовки фахівця за спеціальністю «Валеологія» в умовах євроінтеграції, укладач психолого-педагогічних тестів для абітурієнтів, спрямованих на педагогічні професії.

Велике значення М. В. Гриньова надає розвитку міжнародного наукового співробітництва, підтримує плідні наукові контакти з зарубіжними педагогічними установами. Усвідомлення значущості глибокого реформування царини професійної підготовки вчителя, впровадження ідей особистісно орієнтованого підходу до організації навчально-виховного процесу сприяло її активній участі у спільних проектах з Wydział Pedagogiczny Akademii Pedagogicznej im. KEN w Krakow (Польща), University of Miskolc (Угорщина), Mohawk College (Канада), Секретаріатом Виконавчої Агенції малих підприємств Європейської комісії (Бельгія), Німецьким Товариством GIZ, Аріельським університетом (Ізраїль) та іншими.

**Доктори наук,
які захисти дисертації під керівництвом
проф. М. В. Гриньової**

2012 рік

Онiнко Валентина Володимирiвна. Теоретико-методологічні засади підготовки майбутніх вчителів природничих дисциплін до професійної діяльності у профільній школі.

2014 рік

Ткаченко Андрій Володимирович. Професійний розвиток і саморозвиток особистості в творчій спадщині А. С. Макаренка

Куліш Сергій Миколайович. Традиції та новації у процесі підготовки науково-педагогічних кадрів Харківського університету у ХІХ – на початку ХХ ст.

2015 рік

Сас Наталія Миколаївна. Тенденції професійної підготовки майбутніх керівників навчальних закладів до інноваційного управління: теоретико-методологічний аспект.

**Кандидати наук,
які захисти дисертації під керівництвом
проф. М. В. Гриньової**

2004 рік

Куторжевська Любов Іванівна. Підготовка майбутнього вчителя до роботи вихователем у загальноосвітніх навчальних закладах для дітей-сиріт.

2005 рік

Значенко Олена Павлівна. Формування інформаційної культури майбутніх учителів гуманітарних дисциплін.

Федоренко Юлія Петрівна. Формування в старшокласників комунікативної компетенції в процесі вивчення іноземної мови.

Стрижак Світлана Володимирівна. Науково-методичні основи професійної підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін у вищих навчальних закладах.

Рибалка Олена Яківна. Формування готовності студентів біологічних факультетів до виховання у підлітків культури міжстатевих стосунків.

Білик Надія Іванівна. Моделювання процесу навчання в системі підвищення кваліфікації вчителів.

2006 рік

Пескун Світлана Павлівна. Дидактичні умови творчого розвитку старшокласників у процесі вивчення предметів природничого циклу загальноосвітньої школи.

2007 рік

Литвинюк Людмила Вікторівна. Педагогічне стимулювання професійного зростання вчителів загальноосвітніх навчальних закладів.

Даценко Олександр Антонович. Педагогічні умови діяльності дитячих творчих колективів Полтавщини.

2009 рік

Шаповалова Людмила Всеволодівна. Реформування змісту університетської освіти сучасної Франції.

Мороз Юрій Миколайович. Педагогічні основи організації оздоровлення молодших школярів у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи.

2010 рік

Колос Юлія Зіновіївна. Формування інформаційно-технологічних компетентностей майбутніх перекладачів у процесі фахової підготовки.

Сорокіна Галина Юріївна. Формування функціональних компетентностей майбутніх фахівців зв'язку в процесі навчання технічних дисциплін.

Свириденко Олена Олегівна. Педагогічні умови виховання здорового способу життя підлітків у дитячо-юнацьких спортивних школах.

Кононець Наталія Василівна. Дидактичні засади розробки електронного підручника як засобу індивідуалізації навчання студентів аграрних коледжів.

2011 рік

Денисовець Тамара Михайлівна. Виховання здорового способу життя соціально занедбаних дітей в умовах шкіл-інтернатів.

Дяченко-Богун Марина Миколаївна. Педагогічні умови природоохоронного виховання старшокласників.

Шупта Ірина Миколаївна. Підготовка майбутніх менеджерів АПК України до попередження конфліктів в управлінській діяльності.

Попович Олексій Петрович. Виховання фізичних якостей старшокласників у навчально-тренувальних групах дитячо-юнацьких спортивних шкіл

2012 рік

Ворона Лариса Іванівна. Науково-педагогічна діяльність Боголюбова Миколи Миколайовича.

Кращенко Юрій Петрович. Виховання лідерських якостей майбутніх учителів у системі студентського самоврядування.

2013 рік

Кирильчук Оксана Борисівна. Виховання риторичної культури старшокласників у процесі вивчення предметів гуманітарного циклу

Копилець Євгеній Вікторович. Виховання екологічних ціннісних орієнтацій підлітків у процесі вивчення загальної географії.

2014 рік

Калініченко Ірина Олександрівна. Виховання підлітків з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища

Матвієнко Юрій Сергійович. Виховання соціально-активної особистості майбутнього вчителя в системі студентського самоврядування.

Москаленко Олександр Миколайович. Розвиток педагогічного краєзнавства Полтавщини (кінець ХІХ-ХХ століття).

Миرونенко Леонід Леонідович. Формування суспільствознавчих понять в учнів 9-10 класів у процесі навчання економічної географії.

Агейчева Анна Олександрівна. Тенденції реформування дистанційного навчання в системі вищої освіти Швеції.

Жамардій Валерій Олександрович. Формування спеціальних умінь і навичок студентів вищих навчальних закладів у процесі занять з паурліфтингу.

2015 рік

Гончарова Євгенія Євгенівна. Диференціація навчання фахових дисциплін майбутніх учителів іноземної мови у вищих педагогічних закладах

Рендюк Сергій Петрови. Розвиток пізнавальної діяльності студентів технічних університетів у процесі вивчення математичних дисциплін .

Корягіна Наталія Віталіївна. Підготовка майбутніх учителів до експериментальних досліджень з галузі природознавства.

Беляєва Наталія Вячеславівна. Виховання професійно-етичних якостей майбутніх менеджерів.

Росенко Наталія Олександрівна. Виховання толерантних взаємин старших підлітків у процесі занять спортивними бальними танцями.

Попович Галина Леонідівна. Методика формування краєзнавчо-туристичних знань у майбутніх вчителів географії.

Кривошапка Ірина Василівна. Виховання толерантності майбутніх викладачів вищої школи в умовах магістратури.

Іваниця Аліна Василівна. Педагогічні засади сімейного виховання студентської молоді.

Вєнєвцева Євгенія Володимирівна. Виховання білінгвальної культури спілкування студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

Боловацька Юлія Ігорівна. Особистісно орієнтоване виховання студентів у культурно-дозвілєвій діяльності вищого педагогічного навчального закладу.

2016 рік

Гурська Ольга Василівна. Дидактичні умови реалізації інноваційних форм навчальної діяльності студентів коледжів у процесі вивчення суспільствознавчих дисциплін.

*Публікації про
Марину
Вікторівну
Гриньову*

*Благословенні Вчителя діла!
Хай кожен день примножує Ваш силу!
Мов діамант, шліфуючи талант –
Людської долі зрощуєте крила*

Боловацька Ю. Ювілейний вечір професора Марини Гриньової / Ю. Боловацька // Університетський час. – 2011. – № 7. – С. 4.

Васевич А. "Природознавець Микола Гавриленко : епоха та пам'ять" / А. Васевич // Зоря Полтавщини. – 2010. – № 23–24. – С. 15.

Відбулася презентація книги "Природознавець Микола Гавриленко : епоха та пам'ять" за редакцією Марини Гриньової.

Видали збірку, яка позбавить учителів стресів // Вечірня Полтава. – 2008. – № 37. – С. 19.

Про книгу проф. ПДПУ М. Гриньової "Саморегуляція", презентація якої відбулася в Полтавському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти.

Гриньова Марина Вікторівна // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2011. – № 1. – С. 112.

Гриньова Марина Вікторівна // Випускники природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – науковці України / за ред.: Н. І. Шиян, М. В. Гриньової. – Полтава, 2013. – С. 40–41.

Гриньова Марина Вікторівна // Науковці України – еліта держави / авт.-упоряд. Я. Білейчук. – К., 2014. – Т. 3. – С. 143.

Давиденко Є. Відзнаки для майстрів слова / Є. Давиденко // Зоря Полтавщини. – 2012. – № 180. – С. 2 ; Університетський час. – 2012. – № 22. – С. 2.

Премію Л. Бразова у номінації «Публіцистика» розділили авторський колектив альбому «Полтавський художній музей (галерея мистецтв) імені Миколи Ярошенка» у складі: Ольга Курчакова, Світлана Боcharова та авторський колектив науково-популярного видання

«Незгасимий вогонь. Життєвий та творчий шлях М. М. Боголюбова» у складі: Марина Гриньова, Лариса Ворона.

Дубасенюк О. Проблема становлення і розвитку науково-педагогічних шкіл / О. Дубасенюк, О. Антонова // Рідна школа. – 2012. – № 12. – С. 65–71.

У Житомирському державному університеті імені Івана Франка 17-21 жовтня відбулася Міжнародна науково-практична конференція на тему "Становлення і розвиток науково-педагогічних шкіл: проблеми, досвід, перспективи". За результатами конференції видано однойменний науковий збірник, в якому серед іншого розглядаються зміст і результати діяльності наукових шкіл кафедри педагогічної майстерності та менеджменту Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (М. В. Гриньова).

Кращенко Ю. Педагогічна спадщина Василя Сухомлинського / Ю. Кращенко, А. Біленко // Університетський час. – 2013. – № 28. – С. 4.

З нагоди 95-річчя з дня народження В. Сухомлинського Студентське наукове товариство (СНТ) природничого факультету ПНПУ імені В. Г. Короленка провело відкрите засідання. Учасників зібрання привітала декан природничого факультету проф. М. В. Гриньова.

Лещенко С. Премія Л. Бразова знайшла своїх лауреатів / С. Лещенко // Полтавський вісник. – 2012. – № 46. – С. 3.

Премію Л. Бразова у номінації «Публіцистика» отримав авторський колектив науково-популярного видання «Незгасимий вогонь. Життєвий та творчий шлях М. М. Боголюбова» у складі Марини Гриньової, Лариси Ворони.

Марина Вікторівна Гриньова : біобібліограф. покажч.
/ упоряд.: С. В. Спірякова, Ю. П. Кращенко, І. М. Лесунова,
Г. Ю. Сорокіна. – Полтава : Р. В. Шевченко, 2011. – 132 с. : іл. –
(Науковці університету).

Матяшова З. Для молоді головне – коли її розуміють
/ З. Матяшова // Полтавський вісник. – 2007. – № 13. – С. 3.

*Міська студентська рада нагородила почесною
грамотою декана природничого факультету ПДПУ
імені В. Г. Короленка – професора Марину Гриньову.*

Обмін досвідом // Університетський час. – 2014. – № 35. –
С. 3.

*ПНПУ імені В. Г. Короленка в особі декана
природничого факультету, професора Марини Гриньової
та Університет Мішкольца (Угорщина) в особі
проректора з міжнародних відносин Тамаза Кекезі
підписали договір про співпрацю.*

Представляємо природничий факультет Полтавського
державного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка
// Біологія і хімія в школі. – 2002. – № 3. – С. 2–6.

*Розмова з ректором університету В. О. Пащенком
і деканом природничого факультету М. В. Гриньовою.*

Про відзначення державними нагородами України: Указ
президента України від 24 верес. 2004 р. // Зоря Полтавщини. –
2004. – № 157. – С. 1.

*Гриньовій Марині Вікторівні присвоїти почесне
звання "Заслужений працівник освіти України".*

У стінах рідного вузу – світлиця мого натхнення : інтерв'ю
з деканом природничого факультету М. Гриньовою / записала
В. Корнева // Зоря Полтавщини. – 2011. – № 64–66. – С. 16.

Цебрій В. Одна з ученої династії (Марина Вікторівна
Гриньова) / В. Цебрій // Слов'янські портрети. На широті

Полтави, між меридіанами "Піквикський" та "Грибоєдов"... : зб. нарисів / В. В. Цебрій. – Полтава, 2012. – С. 48–51.

Черчатий І. Пішли на канікули – оцініть своїх учителів / І. Черчатий // Полтавська думка. – 2007. – № 30. – С. 1.

Рейтинг полтавських вчителів та викладачів за підсумками голосування студентів та учнів. До трійки лідерів серед викладачів вузів увійшла Марина Гриньова.

Ярошенко Г. "Потрібно виховувати дитину в любові, адже все прекрасне народжується саме з неї" / Г. Ярошенко // Вечірня Полтава. – 2013. – № 40. – С. 9.

У Полтавській загальноосвітній школі № 23 за участю кафедри педагогічної майстерності та менеджменту Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка відбувся Всеукраїнський науково-практичний семінар "Педагогічна майстерність навчально-методичне забезпечення теорії і технології професійного розвитку вчителя" до 95-річчя від дня народження Василя Сухомлинського, на семінарі виступила декан природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка Марина Гриньова.

*Показчик праць
професора
М. В. Гриньової*

*Хай не збідніє нива наукова!
Невтомні будуть думка і перо!
Нехай душею вивірене слово
Заколоситься людям на добро!*

1988

1. **Методические рекомендации для выполнения самостоятельных заданий по школьной гигиене во время прохождения педагогической практики в школе** / М. В. Гринёва, З. Ф. Палажченко, Н. М. Имшенецкая. – Полтава, 1988. – 11 с.

1989

2. **Виховання саморегуляції навчальних дій у молодших школярів** : метод. рекомендації для вчителів / М. В. Гриньова, Г. С. Кошляк. – Полтава, 1989. – 28 с.
3. **Сім'я і школа в справах навчання і виховання шестирічних школярів** / М. В. Гриньова, Г. С. Кошляк. – Полтава, 1989. – 57 с.
4. **Формування саморегуляції навчальних дій молодших школярів** (на матеріалі передового педагогічного досвіду вчителів малокомплектних шкіл Полтавської області) : метод. рекомендації для вчителів сільських малокомплектних шкіл / М. В. Гриньова, Г. С. Кошляк. – Полтава, 1989. – 47 с.

1991

5. **Формирование у младших школьников саморегуляции учебных действий** : автореф. дис. на соиск. ученой степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 „Теория и история педагогики” / М. В. Гринёва ; Научно-исслед. ин-т педагогики Укр. СССР . – К., 1991. – 23 с.

1996

6. **Саморегуляція навчальної діяльності школяра** (теоретико-методичний аспект) / М. В. Гриньова. – Полтава, 1996. – 254 с.

1997

7. **Саморегуляція навчальної діяльності школяра** (теоретико-методичний аспект) / М. В. Гриньова. – Х. : Фоліо, 1997. – 256 с.

1998

8. **Теоретико-методичні основи формування саморегуляції навчальної діяльності школярів** : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 13.00.01 „Загальна педагогіка та історія педагогіки” / М. В. Гриньова ; Інститут педагогіки АПН України. – К., 1998. – 48 с.
9. **Теоретико-методичні основи формування саморегуляції навчальної діяльності школярів** : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / М. В. Гриньова ; Інститут педагогіки АПН України. – К., 1998. – 361 с. – Бібліогр.: с. 281–306

1999

10. **Валеологія** : навч. посіб. для студ. вищих пед. закл. освіти / В. І. Бобрицька, М. В. Гриньова ; Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1999. – 306 с.
11. **Програми з валеології для вищих закладів освіти** / М. В. Гриньова. – Полтава : Скайтек, 1999. – 56 с.

2001

12. **Дипломні та кваліфікаційні роботи, вимоги до їх написання, оформлення та захисту** (для студентів природничого факультету) : посібник / М. В. Гриньова, Н. І. Шиян, Н. О. Гуріненко – Полтава, 2001. – 56 с.
13. **Методика викладання валеології** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава : АСМІ, 2001. – 156 с.

14. **Організація навчальної діяльності підлітків з низьким рівнем досягнень при вивченні предметів природничого циклу** : навч.-метод. посіб. / М. Гриньова, К. Вовк ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2001. – 120 с.

2002

15. **Современная биология. Тесты теоретической части I, II, IV–VII** междунар. биологических олимпиад : учеб. пособ. : в 2 ч. / М. В. Гринёва, С. В. Страшко, Л. А. Животовская. – Полтава : АСМІ, 2002. – Ч. I. – 176 с.
16. **Сучасна біологія. Тести теоретичної частини I, II, IV–VII** міжнар. біологічних олімпіад : навч. посіб. : в 2 ч. / М. В. Гриньова, С. В. Страшко, Л. А. Животовська. – Полтава : АСМІ, 2002. – Ч. I. – 176 с.
17. **Формування мислення у підлітків при викладанні зоології** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, С. В. Страшко, Л. А. Животовська, С. П. Пескун ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2002. – 336 с.

2003

18. **Менеджмент в освіті** : навч. посіб. для студ. і магістрів / М. В. Гриньова, О. Г. Штепа ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2003. – 73 с.
19. **Методика викладання валеології** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – 2-ге вид., доп. – Полтава : АСМІ, 2003. – 220 с.
20. **Методика викладання біології** : навч.-польовий практикум / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава : АСМІ, 2003. – 188 с. : іл. – Бібліогр.: в кінці тем.

2004

21. **Методика викладання валеології** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – 2-ге вид., доп. – Полтава : АСМІ, 2004. – 220 с.
22. **Модульно-розвивальне навчання старшокласників на уроках біології** : наук.-метод. посіб. для вчителя / Т. А. Петренко, М. В. Гриньова, С. П. Пескун ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава : АСМІ, 2004. – 182 с.
23. **Педагогічні технології: теорія та практика** : курс лекцій : навч.-метод. посіб. / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава : АСМІ, 2004. – 180 с.

2005

24. **Методика навчання основ здоров'я, валеології та безпеки життєдіяльності** : навч. програма для студ. пед. вищих навч. закладів, що навчаються за спеціальностями “Валеологія”, “Дошкільна освіта”, “Початкова освіта” (освітньо-кваліфікаційний рівень “бакалавр”) / М. В. Гриньова, С. В. Страшко, І. В. Мороз, А. О. Міненко. – К. : Освіта України, 2005. – 16 с.
25. **Основи валеології** : навч. програма для студентів пед. вищих навч. закладів (освітньо-кваліфікаційний рівень – “бакалавр”) / М. В. Гриньова, С. В. Страшко, Л. А. Животовська, І. П. Кривич. – К. : Освіта України, 2005. – 20 с.
26. **Програмне забезпечення та інструктивно-методичний матеріал навчальних, польових та педагогічних практик студентів природничого факультету** / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Полтава, 2005. – 164 с.

2006

27. **ЕОТ в управлінні навчальним закладом. Інформаційні технології в освіті** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, Г. Ю. Сорокіна ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – 74 с.
28. **Інформаційне забезпечення управління** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, О. А. Куленко ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – 16 с.
29. **Методологія управлінської діяльності. Педагогічний менеджмент** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, С. В. Стрижак ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава : ІОЦ ПДПУ, 2006. – 37 с.
30. **Організаційна діяльність в закладах освіти** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, О. О. Свириденко, Т. В. Новописьменна ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – 34 с.
31. **Педагогіка з історією педагогіки** : навч.-метод. посіб. / упоряд. проф. М. В. Гриньова ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава : ІОЦ ПДПУ, 2006 – 106 с.
32. **Педагогічні технології: теорія та практика** : курс лекцій : навч. посіб. / ред. М. В. Гриньова ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава : АСМІ, 2006. – 230 с.
33. **Планування та прогнозування в навчальному закладі** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – 18 с.
34. **Природознавство** : навч. посіб. для студ. пед. ун-тів / М. В. Гриньова, О. В. Паляниця ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава : АСМІ, 2006. – 258 с.
35. **Проблеми якості природничої педагогічної освіти. XIII Каришинські читання** : зб. наук. праць міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 25–26 трав. 2006 р.) / за ред. М. В. Гриньової ; Ін-т педагогіки АПН України, Полтав.

- держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – 356 с.
– Бібліогр. : в кінці ст.
36. **Теорія та практика управління навчальним закладом** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, Л. В. Литвинюк ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – 48 с.
37. **Фінансово-економічна діяльність** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, Г. В. Сорокіна, Н. В. Горобець ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – 80 с.
38. **Явища в неживій та живій природі** / Н. Гуріненко, С. Пескун ; за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава : ІОЦ ПДПУ, 2006. – 102 с. – Бібліогр.: с. 101–102.

2007

39. **Біологія-10: Довідник для абітурієнтів та школярів ВНЗ** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, С. В. Страшко та ін. – К. : Літера ЛТД, 2007. – 656 с.
40. **ЕОТ в управлінні навчальним закладом. Інформаційні технології в освіті** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, Г. Ю. Сорокіна ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2007. – 74 с.
41. **Інформаційне забезпечення управління** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, О. А. Куценко ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2007. – 16 с.
42. **Менделєєвські читання** : зб. наук. пр. регіонального семінару, (Полтава, 28 берез. 2007 р.) / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, ПОІППО, Полтав. міський метод. кабінет, Полтав. держ. аграрна академія, Полтав. ун-т споживчої кооперації, Полтав. нац. техніч. ун-т. – Полтава, 2007. – 165 с.

43. **Методологія управлінської діяльності.** Педагогічний менеджмент : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, С. В. Стрижак ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2007. – 37 с.
44. **На допомогу учневі у підготовці до біологічних змагань :** навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, І. О. Козак, І. К. Лядський, К. Ф. Почерняєв ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, ПОІППО. – Полтава, 2007. – 72 с.
45. **Організаційна діяльність в закладах освіти :** навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, О. О. Свириденко, Т. В. Новописьменна ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2007. – 34 с.
46. **Педагогіка з історією педагогіки :** навч.-метод. посіб. / упор. М. В. Гриньова ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2007. – 106 с.
47. **Педагогічна майстерність керівника освітнього закладу:** теорія і практика : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 26–27 квіт. 2007 р.) / ред. М. В. Гриньова ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : Астроя, 2007. – 304 с.
48. **Педагогічні технології: теорія та практика :** навч.-метод. посіб. / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : АСМІ, 2007. – 232 с.
49. **Планування та прогнозування в навчальному закладі :** навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2007. – 18 с.
50. **Природознавство :** навч. посіб. для студ. пед. ун-тів / М. В. Гриньова, О. В. Паляниця. – 2-ге вид. – Полтава : АСМІ, 2007. – 258 с.
51. **Розвиток наукової творчості майбутніх вчителів природничих дисциплін.** XIV Каришинські читання : зб. наук. пр. міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава,

- 24–25 травн. 2007 р.) / за ред. М. В. Гриньової ; Ін-т інноваційних технологій та змісту освіти, Ін-т пед. АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : Астроя, 2007. – 488 с.
52. **Теорія та практика управління навчальним закладом :** навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, Л. В. Литвинюк ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2007. – 48 с.
53. **Управління процесом навчання :** навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, О. А. Даценко, С. П. Пескун ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2007. – 16 с.

2008

54. **Біорізноманіття: теорія, практика та методичні аспекти вивчення в загальноосвітній та вищій школі (присвячується 120-річчю від дня народження М. І. Вавілова) :** матеріали наук.-практ. конф. / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. ін-т післядипломної пед. освіти імені М. В. Остроградського, Полтав. аграрна академія, Полтав. ін-т АПВ імені М. І. Вавілова УААН. – Полтава, 2008. – 404 с.
55. **ЕОТ в управлінні навчальним закладом. Інформаційні технології в освіті :** навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, Г. Ю. Сорокіна ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – 74 с.
56. **Інформаційне забезпечення управління :** навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, О. А. Куленко ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : ІОЦ ПДПУ, 2008. – 16 с.

57. **Корпоративне управління** : навч.-метод. посіб. / М. Гриньова, І. Шупта ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : ІОЦ ПДПУ, 2008. – 46 с.
58. **Менеджмент в освіті**. : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, О. Г. Штепа ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : ІОЦ ПДПУ, 2008. – 73 с.
59. **Методика викладання природничих дисциплін у вищій і середній школі**. XV Каришинські читання : зб. наук. пр. міжнар. наук.-практ. конф. за участю науковців, шк. педагогів, аспірантів, магістрантів, студентів, (Полтава, 29–30 трав. 2008 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Ін-т інновац. технологій та змісту освіти, Ін-т педагогіки АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : Астроя, 2008. – 537 с. – Бібліогр. в кінці ст.
60. **Методологія управлінської діяльності**. Педагогічний менеджмент : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, С. В. Стрижак ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : ІОЦ ПДПУ, 2008. – 37 с.
61. **Педагогічні технології: теорія та практика** : навч.-метод. посіб. / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : АСМІ, 2008. – 230 с.
62. **Процеси управління проектами** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, Г. Ю. Сорокіна ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : ІОЦ ПДПУ, 2008. – 60 с.
63. **Самоменеджмент** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, Ю. О. Клименко, Н. В. Беляєва ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : ІОЦ ПДПУ, 2008. – 54 с.
64. **Саморегуляція** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : АСМІ, 2008. – 268 с.
65. **Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності** : матеріали міжнар. наук.-практ. конф.,

- (Полтава, 12–14 берез. 2008 р.) / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : Астроя, 2008. – 403 с.
66. **Управління персоналом** : навч.-метод. посіб. / М. Гриньова, І. Шупта ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : ІОЦ ПДПУ, 2008. – 47 с.
67. **Управління професійною діяльністю** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, Н. В. Беляєва, Т. С. Грицька ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : ІОЦ ПДПУ, 2008. – 196 с.
68. **Фінансово-економічна діяльність** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, Г. В. Сорокіна, Н. В. Горобець ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – 80 с.

2009

69. **Виховання особистісних якостей майбутніх фахівців у системі студентського самоврядування** : матеріали Всеукр. студ. наук.-практ. конф., (Полтава, 24–25 квіт. 2009 р.) / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. обласна рада, Полтав. міська рада, Полтав. держ. пед. ун-ту імені В. Г. Короленка, Кафедра пед. майстерності. – Полтава, 2009. – 238 с. – Бібліогр. в кінці ст.
70. **Менеджмент в освіті** : програма та метод. комплекс (для студентів 5 курсу та магістрантів Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка) / М. В. Гриньова, Н. В. Беляєва ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2009. – 65 с.
71. **Методика викладання природничих дисциплін у вищій і середній школі**. XVI Каришинські читання : зб. наук. праць. міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 25–26 черв. 2009 р.) за участю науковців, шк. педагогів, аспірантів, магістрантів, студентів / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Ін-т педагогіки АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т імені

- В. Г. Короленка. – Полтава : Астроя, 2009. – 416 с. –
Присвячується 95-річчю Полтав. держ. пед. ун-ту імені
В. Г. Короленка та 90-річчю природничого ф-ту. – Бібліогр.
в кінці ст.
72. **Природознавець Микола Гавриленко: епоха та пам'ять** /
уклад.: В. М. Самородов, С. Л. Кигим ; наук. ред.
М. В. Гриньова ; Полтав. держ. акад. наук, Полтав.
краєзнавчий музей, Полтав. відділення українського
ботанічного товариства. – Полтава, 2009. – 204 с.
73. **Природничий факультет: історія та сьогодення.** До
95-річчя Полтавського державного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка та 90-річчя
природничого факультету / за заг. ред. М. В. Гриньової ;
Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава :
АСМІ, 2009. – 240 с.
74. **Процеси управління проектами** : навч.-метод. посіб. Ч. I
/ М. В. Гриньова, Н. М. Сас ; Полтав. держ. пед. ун-т імені
В. Г. Короленка. – Полтава, 2009. – 65 с.
75. **Психологія професійної діяльності** [Електронний
ресурс] : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова,
А. В. Ткаченко, Ю. О. Клименко ; Полтав. держ. пед. ун-т
імені В. Г. Короленка, Каф. пед. майстерності. – Полтава :
ПДПУ, 2009. – 56 с. – Режим доступу : [http : //library.pdpu.
poltava.ua/docs/Tkachenko4.doc](http://library.pdpu.poltava.ua/docs/Tkachenko4.doc).
76. **Спадщина видатних педагогів Полтавщини в
міжнародному освітньому просторі** : матеріали міжнар.
наук.-практ. конф. Досвід видатних педагогів Полтавщини
в управлінській діяльності : Всеукр. наук.-практ. семінар,
(Полтава, 12–13 берез. 2009 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової
; Ін-т педагогіки АПН України, Полтав. обл. рада, Полтав.
міська рада, Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. –
Полтава, 2009. – 175 с.

77. **Управління інноваційним проектом** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, Н. М. Сас ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2009. – 100 с.
78. **Управління професійною діяльністю** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, Н. В. Беляєва, Т. Г. Грицька ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : ІОЦ ПДПУ, 2009. – 196 с.
79. **Формування природничо-наукового мислення у школярів** при вивченні навчального предмету «Біологія». Книга для вчителя. 9 клас : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, С. В. Страшко, Л. А. Животовська, С. П. Яланська. – К., 2009 – 310 с.
80. **Хімія : довідник для абітурієнтів та школярів** / М. В. Гриньова, Н. І. Шиян, С. В. Пустовіт [та ін.]. – К. : Літера ЛТД, 2009. – 464 с.

2010

81. **Біологія – 10** : підручник для ЗНЗ / М. В. Гриньова, С. В. Страшко. – К., 2010. – 398 с
82. **Менеджмент освітніх закладів та управління проектами** : зб. наук. пр. / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : Астроя, 2010. – 258 с.
83. **Методика викладання природничих дисциплін у вищій і середній школі**. XVII Каришинські читання : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. : зб. наук. пр., (Полтава, 27–28 трав. 2010 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т педагогіки НАПН України, Полтавська міська рада та ін. – Полтава : Астроя, 2010. – 308 с. – Бібліогр. в кінці ст.
84. **Природознавство** : навч. посіб. для студ. пед. ун-тів / М. В. Гриньова, О. В. Паляниця. – 3-ге вид. – Полтава : АСМІ, 2010. – 258 с.

85. **Процеси управління проектами** : навч.-метод. посіб. Ч. I / М. В. Гриньова, Н. М. Сас, П. В. Ворона ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2010. – 52 с.
86. **Процеси управління проектами** : навч.-метод. посіб. Ч. II / Марина Вікторівна Гриньова, Наталія Миколаївна Сас ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2010. – 77 с.
87. **Теорія і практика виховання лідерських якостей особистості у системі студентських самоврядних організацій** : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф., (Полтава, 23–25 квіт. 2010 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. облдержадміністрація, Полтав. обл. рада, Полтав. міська рада, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Каф. пед. майстерності та менеджменту, Полтав. нац. техн. ун-т імені Юрія Кондратюка. – Полтава, 2010. – 262 с.
88. **Традиції та інновації менеджменту навчальних закладів і реалізація управлінських проектів** : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 11–12 берез. 2010 р.) / заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Каф. пед. майстерності та менеджменту, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України та ін. – Полтава, 2010. – 216 с. – Режим доступу до кн. :http://library.pdpu.poltava.ua/docs/Конференція_педмайстерність_2010_готовий_макет.doc. – Бібліогр. в кінці доп.
89. **Управління інноваційними проектами** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, Н. М. Сас, П. В. Ворона ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Каф. пед. майстерності та менеджменту. – Полтава, 2010. – 113 с. – Бібліогр.: с. 110–112 (70 назв).

2011

90. **Біблійна історія та християнська етика** : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава 7 лют. 2011 р.) / ред. М. В. Гриньова ; Полтав. нац. пед. ун-т імені

- В. Г. Короленка ; Місіонерський. відділ при Священному Синоді УПЦ. – Полтава : Друкарська майстерня, 2011. – 200 с.
91. **Виховання: теорія і практика** : навч.-метод. комплекс для студентів і магістрантів / М. В. Гриньова, Л. В. Малаканова, Г. Ю. Сорокіна ; Полтав. нац. пед. ун-т. імені В. Г. Короленка. – Полтава : Техсервіс, 2011. – 216 с.
92. **Інноваційні підходи до створення навчально-методичного забезпечення спеціальності "Управління проектами"** : матеріали Всеукр. семінару, (Полтава, 17–18 листоп. 2011 р.) / ред. М. В. Гриньова ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Каф. пед. майстерності та менеджменту. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2011. – 106 с.
93. **Методика викладання природничих дисциплін у вищій і середній школі. XVIII Каришинські читання** : Міжнар. наук.-практ. конф. : зб. наук. пр. за участю науковців, шкільних педагогів, аспірантів, магістрантів, студентів, (Полтава, 26–27 трав. 2011 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т педагогіки НАПН України, Полтавська міська рада та ін. – Полтава : Астроя, 2011. – 498 с.
94. **Методики самопізнання майбутнього лідера** : [збірник тестових методик] / упоряд. М. В. Гриньова, Ю. П. Кращенко, Н. В. Беляєва ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : Видавець Шевченко Р. В., 2011. – 116 с.
95. **Методичні рекомендації до практичних та лабораторних занять з основ педагогічної майстерності** : для студ. усіх спец. / за ред. М. В. Гриньової, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Каф. пед. майстерності та менеджменту. – Полтава : Р. В. Шевченко, 2011. – 72 с.

96. **Природоохоронне виховання старшокласників у загальноосвітніх навчальних закладах** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, М. М. Дяченко-Богун ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – 2-ге вид. переробл. І доповн. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2011. – 158 с.
97. **Проектна організація навчального процесу** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова, Н. М. Пивовар, Т. В. Хілінська ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2011. – 77 с.
98. **Процеси управління проектами** : навч.-метод. посіб. Ч. II / М. В. Гриньова, Н. М. Сас ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – 2-е вид. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2011. – 77 с. – Бібліогр.: с. 75–77.

2012

99. **Біблійна історія та християнська етика** : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Полтава 13 берез. 2012 р.) / ред. М. В. Гриньова ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка ; Місіонерський відділ при Священному Синоді УПЦ. – Полтава : Друкарська майстерня, 2012. – 200 с. – Бібліогр.: в кінці ст.
100. **Біорізноманіття: теорія, практика та методичні аспекти вивчення у загальноосвітній та вищій школі (присвячена 100-річчю від дня народження Д. С. Івашина, ботаніка, флориста, еколога)** : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / ред. М. В. Гриньова ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Нац. ботан. сад імені М. М. Гришка НАН України, Рада ботан. садів та парків України, Полтав. від-ня Українського ботан. т-ва. – Полтава : Друкарська майстерня, 2012. – 126 с.
101. **Виховання: теорія і практика** : навч.-метод. комплекс для студ. і магістрантів / Марина Вікторівна Гриньова, Лариса Василівна Малаканова, Галина Юріївна Сорокіна ; Полтав.

- нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : Техсервіс, 2012. – 216 с. – Бібліогр. в кінці тем. – Глосарій: с. 182–203.
102. **Менеджмент загальноосвітніх навчальних закладів** : навч.-метод. посіб. для студ. і магістрантів / Марина Вікторівна Гриньова, Лариса Василівна Малаканова, Галина Юріївна Сорокіна ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : Астроя, 2012. – 312 с. – Бібліогр. в кінці тем.
103. **Методика викладання природничих дисциплін у вищій і середній школі. ХІХ Каришинські читання** : міжнар. наук.-практ. конф. : зб. наук. пр. за участю науковців, шкільних педагогів, аспірантів, магістрантів, студентів, (Полтава, 17–18 трав. 2012 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т педагогіки НАПН України, Полтав. міська рада та ін. – Полтава : Астроя, 2012. – 469 с. – Бібліогр. в кінці ст. – З програмою. – До 100-річчя від дня народження А. П. Каришина.
104. **Методики самопізнання майбутнього лідера** : [зб. тестових методик] / упоряд. М. В. Гриньова ; Полтав. мол. проект "Школа місцевого самоврядування "Лідер майбутнього" / Упр. у справах сім'ї, молоді та спорту виконкому Полтав. міськради. – 2-е вид., допов. та перероб. – Полтава : Шевченко Р.В., 2012. – 136 с. – Бібліогр.: с. 130–131 (30 назв). – Передм.: с. 3–8.
105. **Незгасимий вогонь. Життєвий та творчий шлях М. М. Боголюбова** / Марина Вікторівна Гриньова, Лариса Іванівна Ворона. – Полтава : Шевченко Р. В., 2012. – 124 с. : іл. – Бібліогр.: с. 118–122 (62 назви).
106. **Організаційно-педагогічні основи екскурсійної роботи вчителя природничих дисциплін** : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / ред. М. В. Гриньова ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка ; Упр. освіти виконавч. ком. Полтав. міської ради ; Полтав. обл. ін-т післядипломної

- пед. освіти імені М. В. Остроградського. – Полтава : Друкарська майстерня, 2012. – 169 с.
107. **Педагогічні технології: теорія та практика** : навч.-метод. посіб. / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Вид. 3-тє. – Полтава : АСМІ, 2012. – 231 с.
108. **Підготовка майбутніх керівників навчальних закладів до інноваційного управління** : матеріали Всеукр. семінару-наради з міжнародною участю, (Полтава, 4 жовт. 2012 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Пед. ун-т імені Комісії нац. едукації у Кракові (Польща), Нац. коледж шк. керівників, Ін-т вищої освіти НАПН України, Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Полтава, 2012. – 84 с. – Бібліогр. в кінці ст.
109. **Природознавство** : навч. посіб. для студ. пед. ун-тів / М. В. Гриньова, О. В. Паляниця ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – 3-є видання. – Полтава, 2012. – 258 с.
110. **Процеси управління проектами** : навч.-метод. посіб. для студ. за напрямом підготов.: 1801 "Специфічні категорії", спец. 8.18010013 "Упр. проектами", кваліфікацією: 1238 "Керівник проектів і програм" / Марина Вікторівна Гриньова, Наталія Миколаївна Сас ; Держ. п-во "Центр наук.-тех. інформ. та сприяння інноваційному розвитку України", Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : Болотін А. В., 2012. – 197 с. : іл. – Бібліогр.: с. 192–195 (34 назви).
111. **Саморегуляція** : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2012. – 309 с.
112. **Хімія. Повний курс підготовки для вступу до вищих навчальних закладів** : довідник для абітурієнтів та школярів / М. В. Гриньова, Н. І. Шиян, Ю. В. Самусенко [та ін]. – К. : Літера, 2012. – 464 с. – Предм. покажч.: с. 453–457.

113. **Хімія** : довідник для абітурієнтів та школярів : повний курс підготовки для вступу до вищих навч. закл. / автори: М. В. Гриньова, Н. І. Шиян, Ю. В. Самусенко та ін. – К. : Літера ЛТД, 2012. – 464 с.

2013

114. **Біблійна історія та християнська етика** : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 9 квіт. 2013 р.) / ред. М. В. Гриньова ; Нац. акад. пед. наук України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка та ін. – Полтава, 2013. – 234 с. – Бібліогр. в кінці ст.
115. **Біорізноманіття України в світлі ноосферної концепції академіка В. І. Вернадського** : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (Полтава, 18–19 квіт. 2013 р.) / за ред. М. В. Гриньової; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : Астроя, 2013. – 269 с. – Бібліогр. в кінці ст.
116. **Випускники природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка - науковці України** / за ред.: Н. І. Шиян, М. В. Гриньової. – Полтава : Болотін А.В., 2013. – 144 с.
117. **Методика навчання природничих дисциплін у вищій та середній школі. XX Каришинські читання** : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 29–30 трав. 2013 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т педагогіки НАПН України, Полтав. міська рада та ін. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2013. – 424 с.
118. **Організація впливу збалансованого харчування на розумову діяльність студентської молоді** : метод. рекомендації / М. В. Гриньова, Н. О. Коновал. – Полтава, 2013. – 38 с.
119. **Основи педагогічної майстерності** : метод. рек. до практик. та лабораторних занять для студ. природ. спец. / упоряд.

М. В. Гриньова, Л. В. Малаканова, Г. Ю. Сорокіна ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : Астроя, 2013. – 85 с.

120. **Педагогічна майстерність: навчально-методичне забезпечення теорії і технології професійного розвитку вчителя** : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 26 верес. 2013 р.) / за ред. М. В. Гриньової; НАПН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Міжнарод. академія пед. освіти, Пед.-меморіал. музей В. О. Сухомлинського. – Полтава, 2013. – 107 с.
121. **Підготовка майбутніх керівників навчальних закладів до інноваційного управління. Наукова мобільність у програмі "Горизонт 2020" (дії Марії Склодовської-Кюрі)** : матеріали Всеукр. семінару з міжнар. участю, (8 жовт. 2013 р) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Держ. підприємство "Центр наук.-техн. інформації та сприяння інновац. розвитку України", Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Нац. коледж шк. керівників та ін. – К. ; Полтава, 2013. – 136 с.
122. **VII Менделєєвські читання** : регіон. наук.-практ. конф., присвячена 100-річчю з дня заснування Полтав. нац. пед. ун-ту імені В. Г. Короленка : зб. наук. праць, (Полтава, 12 листоп. 2013 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. ін-т післядипломної пед. освіти імені М. В. Остроградського, Полтав. міський метод. кабінет, Полтав. держ. аграрна академія, Полтав. ун-т економіки і торгівлі, Полтав. нац. техніч. ун-т. – Полтава : Шевченко Р. В., 2013. – 252 с.
123. **Управління проектами у сфері науки, освіти, інновації та інформатизації** : матеріали Всеукр. науково-практич. семінару (Полтава, 14 берез. 2013 р.) / за ред. М. В. Гриньової; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2013. – 48 с.

124. **Хімія : довідник** для абітурієнтів та школярів загальноосвітніх навч. закладів : навч.-метод. посіб. / [М. В. Гриньова, Н. І. Шиян, Ю. В. Самусенко, Ю. П. Кращенко, С. В. Пустовіт, Г. Ф. Джурка, В. І. Магда, С. В. Стрижак, В. І. Шинкаренко, О. Л. Гаркович, О. А. Куленко, Д. Ю. Мальноков]. – К. : Літера ЛТД, 2013. – 464 с.

2014

125. **Біорізноманіття України в світлі ноосферної концепції академіка В. І. Вернадського** : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (Полтава, 17–18 квіт. 2014 р.) / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, ВДНЗУ "Укр. мед. стомат. академія", Полтав. нац. техн. ун-т імені Ю. Кондратюка, Полтав. аграрна академія. – Полтава : Астроя, 2014. – 200 с.
126. **Менеджмент загальноосвітніх навчальних закладів** : навч. посіб. / Марина Вікторівна Гриньова, Лариса Василівна Малаканова, Галина Юріївна Сорокіна ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : АСМІ, 2014. – 292 с. – Бібліогр. в кінці тем.
127. **Навколишнє середовище і здоров'я людини** : зб. матеріалів VII Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 29–30 верес. 2013 р.) / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав обл. ін-т післядипломної пед. освіти імені М. В. Остроградського [та ін.]. – Полтава : Астроя, 2014. – 281 с.
128. **Науково-методичне забезпечення напряму підготовки "Здоров'я людини"** : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (Полтава, 5 груд. 2014 р.) / гол. ред. М. І. Степаненко ; за заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : Астроя, 2014. – 137 с.
129. **Пропедевтична практика. III курс** : метод. рек. / упоряд. М. В. Гриньова, Л. В. Малаканова, Г. Ю. Сорокіна ; Полтав.

нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Каф. пед. майстерності та менеджменту. – Полтава : Астроя, 2014. – 53 с.

130. **Реалізація виховного потенціалу системи студентського самоврядування вищих навчальних закладів України : міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 30 верес. – 1 жовт. 2014 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т проблем виховання НАПН України, Варшавський ун-т, м. Варшава, Республіка Польща [та ін.]. – Полтава : Астроя, 2014. – 83 с.**
131. **Розвиток творчості школярів у процесі вивчення шкільного курсу біології. Система «Дидактосервіс» : навч. посіб. / М. В. Гриньова, С. П. Яланська ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : Астроя, 2014. – 546 с.**
132. **Теоретико-практична спадщина А. С. Макаренка в контексті євроінтеграційних тенденцій вітчизняної освіти : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 1–2 квіт. 2014 р.) / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. держ. адмін., Полтав. міська рада, Ін-т пед. освіти та освіти дорослих НАПН України, Ін-т обдаров. дитини НАПН України, Держ. пенітенціарна служба України та ін. – Полтава, 2014. – 110 с.**
133. **Управління навчально-виховним процесом : навч. посіб. / Марина Вікторівна Гриньова, Лариса Василівна Малаканова, Галина Юріївна Сорокіна ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : Мирон І. А., 2014. – 306 с.**
134. **Управлінська майстерність керівника навчального закладу : матеріали наук.-практ. семінару, (Полтава, 2 квіт. 2014 р.) / ред. М. В. Гриньова ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. держ. адміністрація, Полтав. міська рада, Ін-т пед. освіти та освіти дорослих НАПН**

України, Ін-т обдарованої дитини НАПН України. –
Полтава, 2014. – 88 с.

2015

135. **VIII Менделєєвські читання** : зб. наук. праць регіон. наук.-
практ. конф. з міжнар. участю, (Полтава, 19 берез. 2015 р.)
/ ред. М. В. Гриньова ; Полтав. нац. пед. ун-т імені
В. Г. Короленка, Полтав. обл. ін-т післядипломної пед.
освіти імені М. В. Остроградського, Міський метод. кабінет
управління освіти м. Полтави [та ін.]. – Полтава :
Шевченко Р. В., 2015. – 162 с.
136. **Основи сучасного виховання** : навч. посіб. / М. В. Гриньова,
О. М. Коберник, Л. В. Малаканова, Г. Ю. Сорокіна ;
Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава :
ПП «Астрая», 2015. – 345 с.
137. **Проблеми відтворення та охорони біорізноманіття
України** : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / за заг. ред.
проф. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені
В. Г. Короленка. – Полтава : Астрая, 2015. – 149 с.
138. **Професійна свобода особистості у вимірах гуманістичної
спадщини Антона Макаренка та Івана Зязюна** : матеріали
XIV Міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 13 берез.
2015 р.) / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т
імені В. Г. Короленка, Полтав. облдержадміністрація,
Полтав. міськрада [та ін.]. – Полтава : ПНПУ імені
В. Г. Короленка, 2015. – 182 с.
139. **Становлення і розвиток особистості в умовах освітнього
простору: теорія і практика** : матеріали Всеукр. наук.-
практ. конф., (Полтава, 14–15 трав. 2015 р.) / Ін-т психології
імені Г. С. Костюка НАПН України, Полтав. нац. пед. ун-т
імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. ін-т післядипломної пед.
освіти імені М. В. Остроградського [та ін.]. – Полтава :
Друкарська майстерня, 2015. – 192 с.

140. **Управління інноваційними проектами** : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 13 берез. 2015 р.) / за ред. проф. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2015. – 62 с.
141. **Управління інноваційною діяльністю в освіті та у виробництві** : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 13 берез. 2015 р.) / за ред. проф. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2015. – 71 с.
142. **Управлінська майстерність керівника навчального закладу** : метеріали Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 13берез. 2015 р.) / ред. М. В. Гриньова ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. облдержадміністрація, Полтав. міськрада, Ін-т пед. освіти та освіти дорослих НАПН України, Ін-т обдарованої дитини НАПН України [та ін.]. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2015. – 97 с.
143. **Хімія : довідник** для абітурієнтів та учнів загальноосвітніх навчальних закладів : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова Н. І. Шиян, Ю. П. Кращенко, [та ін.]. – К. : Літера ЛТД, 2015. – 464 с.

СТАТТІ

1983

144. **Трудове виховання школярів на уроках хімії** / М. В. Гриньова, А. А. Печка // Тези міжвуз. наук.-практ. конф. присвяченої А. С. Макаренку. – Полтава, 1983. – С. 58–59.

1989

145. **К вопросу о критериях уровней сформированности саморегуляции учебных действий** / М. В. Гринёва, Л. М. Миронова // Методология и методы современных педагогических исследований : тезисы докл. / Полтав. гос. пед. ин-та им. В. Г. Короленка. – М., 1989. – Ч. 2. – С. 45–48.
146. **Потрібні нестандартні підходи** / М. В. Гриньова, З. Ф. Палажченко, О. С. Чернова // Рад. шк. – 1989. – № 9. – С. 62–69.
147. **Социальная значимость формирования саморегуляции учебных действий** / М. В. Гринёва // Человеческий фактор в условиях перестройки и обновления социалистического общества : тезисы докл. и выступлений на республик. науч. конф. / Донецкий гос. ун-т. – Донецк, 1989. – С. 114–115.

1990

148. **Вікові особливості мовлення шестиліток** / М. В. Гриньова, З. Ф. Палажченко // Початкова шк. – 1990. – № 9. – С. 41–43.
149. **Гра як засіб формування саморегуляції навчальних дій молодих школярів** / М. В. Гриньова // Початкова шк. – 1990. – № 4. – С. 19–22.
150. **Нравственный аспект саморегуляции учебных действий** / М. В. Гринёва // Формирование нравственной и эстетической культуры учащейся молодежи в условиях обновления социализма : тезисы докл. обл. науч.-практ. конф. – Полтава, 1990. – С. 60–61.

151. **Про виховання саморегуляції у молодших школярів** / М. В. Гриньова // Педагогіка : наук.-метод. зб. – К., 1990. – Вип. 29. – С. 59–65.
152. **Розвиток мовлення у шестирічок** / М. В. Гриньова, З. Ф. Палажченко // Початкова шк. – 1990. – № 9. – С. 37–38.
153. **Роль саморегуляції в обученні школьника умению учиться** / М. В. Гринёва // Совершенствование учебно-воспитательного процесса в школе й педвузе : тезиси науч.-практ. конф. – Кривой Рог, 1990. – С. 62–63.

1991

154. **Значення формування саморегуляції навчальних дій в становленні майбутнього вчителя** / М. В. Гриньова, В. І. Цина, О. Д. Кравченко // Формування педагогічної майстерності в системі професійної підготовки майбутнього вчителя : тези доповідей міжвуз. наук.-практ. конф., (Київ, 29–31 трав. 1991 р.). – К., 1991. – Ч. I. – С. 150–152.
155. **Особливості виховання ліворуких школярів** / М. В. Гриньова, З. Ф. Палажченко // Рад. шк. – 1991. – № 1. – С. 45
156. **Применение идей Макаренко о ролевой игре для обучения школьников коррекции и взаимооценке** / М. В. Гринёва // Проблемы освоения театральной педагогики в профессионально-педагогической подготовке будущего учителя : материалы Всесоюз. науч.-практ. конф. – Полтава, 1991. – С. 263–265.
157. **Рівні сформованості саморегуляції навчальних дій та спосіб їх визначення** / М. В. Гриньова // Педагогіка : наук.-метод. зб. – К., 1991. – Вип. 30. – С. 26–31.
158. **Саморегуляцію навчальних дій формують батьки** / М. В. Гриньова, З. Ф. Палажченко // Початкова шк. – 1991. – № 11. – С. 52–55.

159. **Спільна робота школи і сім'ї по вихованню саморегуляції навчальних дій молодших школярів** / М. В. Гриньова // Учитель національної школи : тези доп. наук.-практ. конф. – Тернопіль, 1991. – Ч. II. – С. 102–104.

1992

160. **Використання релігійних джерел при освоєнні курсу педагогіки** / М. В. Гриньова // Релігійна традиція в духовному відродженні України : матеріали Всеукр. наук. конф. / редкол.: В. Е. Лобурець, В. О. Пащенко, Я. Г. Вовк ; Комісія Верховної Ради України з питань культури та духовного відродження, Ін-т історії України АН, Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1992. – С. 82–83.
161. **Допрофесійне становлення особистості майбутнього вчителя** / М. В. Гриньова, О. А. Кузьменко // Матеріали допов. наук.-практ. конф. – Умань, 1992. – С. 39–40.
162. **З досвіду роботи факультету майбутнього вчителя** / М. В. Гриньова, Ж. В. Борщ // Соціально-психологічні проблеми професійної підготовки майбутнього вчителя : тези доповідей і повід. міжвуз. наук.-практ. конф., (Київ, 23–25 берез. 1992 р.). – К., 1992. – С. 12.
163. **Особливості проведення семінарських і лабораторно-практичних занять з інтегрованого курсу "Педагогіка"** / М. В. Гриньова // Психолого-педагогічна підготовка вчителя в ВУЗІ : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1992. – С. 90–92.

1993

164. **Впровадження модульного принципу навчання** / М. В. Гриньова // Рідна шк. – 1993. – № 7. – С. 50–52.
165. **Збереження здоров'я учнів індивідуалізацією навантажень** / М. В. Гриньова, Г. Г. Цибіз // Здоров'я

- і освіта : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Львів, 1993. – Ч. II. – С. 27–28.
166. **Інноваційні школи входять у життя** / М. В. Гриньова, В. О. Пащенко, З. Ф. Палажченко // Рідна шк. – 1993. – № 5. – С. 61–62.
167. **Інтегрований курс "Педагогіка" – вимога часу** / М. В. Гриньова // Макаренківські читання / редкол.: В. Е. Лобурець, В. О. Пащенко, Н. І. Казирод, М. І. Степаненко, Л. Ф. Українець ; Полтав. держ. пед. ін-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 1993. – С. 37–38.
168. **Майбутню школу готуємо сьогодні** / М. В. Гриньова, М. І. Степаненко // Вища і середня педагогічна освіта : наук.-метод. зб. – К., 1993. – Вип. 16. – С. 96–103.
169. **Профілактика стомлення учнів** / М. В. Гриньова, О. С. Мельниченко // Початкова шк. – 1993. – № 4. – С. 55–57.
170. **Розвиваюче навчання на уроках географії** / М. В. Гриньова // Альтернативні ідеї, підходи і технології навчання та освіти : тези доп. міжнар. наук. конф. – Тернопіль, 1993. – С. 136–142.
171. **Формування саморегуляції навчальних дій** / М. В. Гриньова, Г. С. Кошляк // Початкова шк. – 1993. – № 7. – С. 42–46.
172. **Шляхи здійснення екологічного виховання учнів** / М. В. Гриньова // Теоретично-методичні основи формування громадянина України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Полтава, 1993. – С. 114–116.

1994

173. **Варіативність занять у педвузі** / М. В. Гриньова, А. М. Бойко, Н. М. Дем'яненко // Педагогіка і психологія. – 1994. – № 2. – С. 202–209.

174. **Визначення ЕШП у школярів** / М. В. Гриньова // Актуальні проблеми оздоровчої фізичної культури та валеології в навчальних закладах України : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф., (Кіровоград, 20–22 жовт. 1994 р.). – Кіровоград, 1994. – С. 135–136.
175. **Виховна мета уроку — формування громадянина України** / М. В. Гриньова // Національне виховання: регіональний аспект : матеріали міжрегіон. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1994. – С. 42–43.
176. **Впровадження активних методів навчання на семінарських та лабораторних заняттях з інтегрованого курсу педагогіки** / М. В. Гриньова // Активні методи викладання і вивчення предметів педагогічного циклу : наукові записки кафедри педагогіки / Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1994. – Вип. 2. – С. 42–50.
177. **Впровадження модульного принципу навчання** / М. В. Гриньова // Рідна шк. – 1994. – № 5. – С. 50–51.
178. **З дитсадка у гімназію** / М. В. Гриньова // Дошкільне виховання. – 1994. – № 5–6. – С. 1–2.
179. **Застосування діяльнісного підходу до здобуття знань учнями сільської школи** / М. В. Гриньова // Проблеми сільських навчально-виховних закладів : тези Всеукр. наук.-практ. конф., (Полтава, 18–21 квіт. 1994 р.) / Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1994. – С. 32–33.
180. **Здійснення діяльнісного підходу в сільській школі** / М. В. Гриньова // Проблеми сільських навчально-виховних закладів : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1994. – С. 108–110.
181. **Інтуїція і релігія** / М. В. Гриньова // Православ'я і культура, історія та сучасність : матеріали Всеукр. наук.

конф., (Полтава, 16–18 черв. 1994 р.) / Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1994. – С. 191–192.

182. **Навчально-виховний комплекс – педагогічний заклад нового покоління** / М. В. Гриньова // Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з проблем роботи середніх загальноосвітніх закладів нового типу. – К., 1994. – С. 108–110.
183. **Новітні форми і методи навчально-виховного процесу в сільській школі** / М. В. Гриньова // Сільські навчально-виховні заклади Полтавщини : цільова комплексна програма. – Полтава, 1994. – С. 23–28.
184. **Основні напрями наступності школи і педагогічного вузу** / М. В. Гриньова, Ж. В. Борщ // Вища педагогічна освіта : наук.-метод. зб. – К., 1994. – Вип. 17. – С. 107–111.
185. **Принцип розвиваючого навчання, впровадження нових технологій у навчальний процес** / М. В. Гриньова, І. Ф. Кривонос // Концепція діяльності Полтавського державного педагогічного інституту ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1994. – С. 15–17.

1995

186. **Диференціація та інтеграція навчання.** Робота з учнями різних рівнів розвитку. Особистісно-індивідуальне навчання / М. В. Гриньова // Педагогіка. Інтегрований курс теорії та історії педагогіки : наук.-метод. посіб. / за ред. проф. А. М. Бойко. – Полтава, 1995. – С. 152–159.
187. **Загляньмо і в недільні школи** / В. Пащенко, М. Гриньова // Педагогічна газета. – 1995. – № 2. – С. 4.
188. **Значення саморегуляції у цілісному навчально-виховному процесі** / М. В. Гриньова // Єдність педагогіки і психології у цілісному навчально-виховному процесі : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (Полтава, 4–5 квіт.

- 1995 р.) / Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава. 1995. – С. 126–128.
189. **Науково-педагогічний експеримент у школі-гімназії № 9 м. Полтави** / М. В. Гриньова, В. Ф. Короткова // Постметодика. – 1995. – № 2 (9). – С. 37–38.
190. **Робота з матрицями на уроках біології** / М. В. Гриньова // Треті Каришинські читання : міжвуз. наук.-практ. конф. з проблем природн. наук : матеріали доповідей / Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1995. – С. 14–16.
191. **Розвиток гнучкості — докорінна необхідність** / М. В. Гриньова, Г. Г. Цибіз // Початкова шк. – 1995 – № 8. – С. 48–49.
192. **Саморегуляція як біологічне у навчанні** / М. В. Гриньова // Успадковане і набуте в розвитку особистості. – К., 1995.
193. **Творчість розвивається в діяльності** / М. В. Гриньова // Обдаровані діти : матеріали міжнар. семінару, (Полтава, 9–10 лют. 1995 р.) / ред. В. Ф. Моргун ; Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1995. – С. 7–9.
194. **Феномени навчальної діяльності** / М. В. Гриньова // Педагогіка і психологія. – 1995. – № 2. – С. 23–29.
195. **Що є корисне у християнських недільних школах** / М. В. Гриньова, В. О. Пащенко // Педагогіка і психологія. – 1995. – № 1. – С. 133–139.

1996

196. **До питання про організацію сучасного уроку** / М. В. Гриньова // Шляхи вдосконалення навчально-виховного процесу в початкових класах і дошкільних закладах : зб. статей за матеріалами міжвуз. наук.-практ. конф., (Полтава, квіт. 1996 р.) / Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1996. – Ч. I. – С. 86–88.

197. **Ідеї саморегуляції в педагогічній спадщині А. С. Макаренка** / М. В. Гриньова // Організація навчально-виховного процесу в середніх загальноосвітніх закладах нового типу: досягнення, проблеми, перспективи : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1996. – С. 156–160.
198. **Ідеї Х. Д. Алчевської у досвіді сучасної школи нового типу** / М. В. Гриньова, В. Д. Бардінова // Слов'янська культура: здобутки і втрати : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 4–5 квіт. 1996 р.) : в 2 т. / Ін-т мовознавства, Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1996. – Т. 2. – С. 345–347.
199. **Обласний ліцей в системі обласного управління освіти і педінститут** / М. В. Гриньова, В. О. Пащенко // Організація навчально-виховного процесу в середніх загальноосвітніх закладах нового типу: досягнення, проблеми, перспективи : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (Полтава, 14–16 трав. 1996 р.) / Ін-т мовознавства, Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка, "Слов'янський клуб". – Полтава, 1996. – С. 204–206.
200. **Різнорівневі навчальні програми** / М. В. Гриньова, В. Д. Герасименко // Рідна шк. – 1996. – № 3. – С. 69–70.
201. **Фактори формування саморегуляції навчальної діяльності** / М. В. Гриньова // Педагогіка і психологія. – 1996. – № 2. – С. 71–75.

1997

202. **До питання про формування саморегуляції навчальних дій** / М. В. Гриньова, Є. Ф. Палажченко // Наукові записки психолого-педагогічного факультету : зб. наук. праць / Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1997. – Ч. II. – С. 30–35.

203. **Ефективність застосування інновацій на уроках з природничих дисциплін у 9 класі** / М. В. Гриньова // Четверті Каришинські читання : Всеукр. міжвуз. наук.-метод. конф. з проблем природничих наук, присвячена пам'яті А. П. Каришина / Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1997. – Ч. I. – С. 61–63.
204. **Різнорівневі навчальні програми з хімії** / М. В. Гриньова // Освіта. – 1997. – 5–12 листоп. – С. 8–11.

1998

205. **Біологія в системі культури** / В. О. Пащенко, М. В. Гриньова // Сучасні погляди з популяризації природничих наук : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. спеціалістів та студ. молоді, присвяченої пам'яті В. І. Вернадського, (Полтава, 9 квіт. 1998 р.) / МОН України, Управління освіти Полтавської держ. адмін., Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1998. – С. 3–4.
206. **Біологія і наукова картина світу** / М. В. Гриньова // П'яті Каришинські читання : Всеукр. наук.-практ. конф. з проблем природничих наук / Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1998. – С. 63–64.
207. **Десять порад учителю при підготовці до шкільного свята** / М. В. Гриньова, В. О. Пащенко // Теорія і практика сучасного естетичного виховання у контексті педагогічної спадщини Василя Сухомлинського : зб. наук. пр. / Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1998. – С. 201–204.
208. **До питання про ефективність впровадження педагогіки М. Монтесорі** / М. В. Гриньова // Наукові записки психолого-педагогічного факультету : зб. наук. праць / Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1998. – С. 214–217.

209. **Пізнання навколишнього світу як джерело розвитку школяра** / М. В. Гриньова // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного інституту ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1998. – Вип. II, т. 1. – С. 160–168. – (Педагогічні і психологічні науки).

1999

210. **В навчальний заклад приходять педагог-валеолог** / М. В. Гриньова, В. М. Міщенко, Н. І. Дурдикулієва // Валеологічна освіта як шлях до формування здоров'я сучасної людини : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1999. – С. 30–31.
211. **Вплив шуму на організм людини** / М. В. Гриньова // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1999. – Вип. 1. – С. 158–160. – (Екологія. Біологічні науки).
212. **До питання про формування саморегуляції у студентів педагогічного університету** / М. В. Гриньова // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1999. – Вип. 3 (7). – С. 147–152. – (Педагогічні науки).
213. **Людина серед людей: Проблема спілкування з соціальним оточенням** / М. В. Гриньова // Валеологія : навч. посіб. для студентів вищих пед. закладів освіти / В. І. Бобрицька, М. В. Гриньова ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1999. – С. 259–262.
214. **Методика М. Монтесорі** / М. В. Гриньова, В. І. Бобрицька // Сучасні педагогічні технології / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1999. – С. 185–186.
215. **Модульне навчання** / М. В. Гриньова, А. М. Бойко, Н. В. Настенко // Педагогічні технології. Досвід. Практика. : довідник. – Полтава, 1999. – С. 182–184.

216. **Нові досягнення біологічних наук** / М. В. Гриньова, С. В. Гапон, В. В. Буйдін [та ін.] // Актуальні питання дослідження та навчання всесвітньої історії: матеріали наук.-практ. конф. / ред. В. О. Пащенко ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1999. – С. 62–66.
217. **Нові підходи до викладання валеології** / М. В. Гриньова // Виховання молоді на історико-культурних традиціях рідного краю : наук.-практ. конф., присвячена 1100 річчю Полтави / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1999.– С. 114–118.
218. **Новітні досягнення біологічних наук** / М. В. Гриньова, С. В. Гапон, Д. М. Щербина // Актуальні питання досліджень та навчання всесвітньої історії / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1999. – С. 97–99.
219. **Підвищуємо резерви здоров'я** / М. В. Гриньова, С. В. Гапон // Валеологічна освіта як шлях до формування здоров'я сучасної людини : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1999 – С. 56–60.
220. **Саморегуляція діяльності як фактор організації здорового способу життя** / М. В. Гриньова // Валеологія : навч. посіб. для студентів вищих пед. закладів освіти / В. І. Бобрицька, М. В. Гриньова ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1999. – С. 224–228.
221. **Саморегуляція навчальної діяльності школяра** / М. В. Гриньова // Імідж сучасного педагога. – 1999. – № 2. – С. 20–21.
222. **Сім'я як фактор формування духовного здоров'я людини** / М. В. Гриньова // Валеологія : навч. посіб. для студентів вищих пед. закладів освіти / В. І. Бобрицька, М. В. Гриньова ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1999. – С. 272–278.

223. **Фізична культура і загартовування у підтримці фізичного індивіда** / М. В. Гриньова // Валеологія : навч. посіб. для студентів вищих пед. закладів освіти / В. І. Бобрицька, М. В. Гриньова ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1999. – С. 112–115.

2000

224. **Виховна мета уроку – формування громадянина України** / М. В. Гриньова // Національне виховання в сім'ї: кн. для батьків, учителів, вихователів / П. Щербань. – К., 2000. – С. 42–43.
225. **Вплив природних біологічних ритмів на навчальну діяльність** / М. В. Гриньова, Л. М. Гринь // Людина і навколишнє середовище. Сьомі Каришинські читання : зб. наук. пр. Всеукр. наук.-метод. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2000. – С. 63–68.
226. **Духовність. Вчинок. Поведінка** / М. В. Гриньова // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2000. – Вип. 2–3. – С. 16–22. – (Педагогічні науки).
227. **Екологічне виховання – основа формування екологічної культури** / М. В. Гриньова, П. В. Хоменко, О. М. Робуль // Людина і навколишнє середовище. Сьомі Каришинські читання : зб. наук. пр. Всеукр. наук.-метод. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2000. – С. 68–71.
228. **Інтеграція лінгвістики і педагогіки у формуванні комунікативних навичок студентів** / М. В. Гриньова // Вивчення мови на комунікативній основі : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 17–19 квіт. 2000 р.) / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2000. – С. 19–20.

229. **Кабінет валеології** / М. В. Гриньова // Імідж сучасного педагога. – 2000. – № 4–5. – С. 54–55.
230. **Людина серед людей: проблема спілкування з соціальним оточенням** / М. В. Гриньова // Валеологія . навч. посіб. для студ. пед. вузів : у 2 ч. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2000. – Ч. II. – С. 123–126.
231. **Організація і планування роботи гуртка “Твоє здоров’я”** / М. В. Гриньова, В. П. Міщенко // Людина і навколишнє середовище. Сьомі Каришинські читання : зб. наук. пр. Всеукр. наук.-метод. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2000. – С. 71–79.
232. **Природничий факультет Полтавського педуніверситету: історія, сучасний стан, перспективи** / М. В. Гриньова // Імідж сучасного педагога. – 2000. – № 7 (11). – С. 6–10.
233. **Саморегуляція діяльності як фактор організації здорового способу життя** / М. В. Гриньова // Валеологія . навч. посіб. для студ. пед. вузів : у 2 ч. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2000. – Ч. II. – С. 88–91.
234. **Сім’я як фактор формування духовного здоров’я молодії людини** / М. В. Гриньова // Валеологія . навч. посіб. для студ. пед. вузів : у 2 ч. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2000. – Ч. II. – С. 137–141.
235. **Фізична культура і загартування у підтримці фізичного здоров’я** / М. В. Гриньова // Валеологія . навч. посіб. для студ. пед. вузів : у 2 ч. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2000. – Ч. I. – С. 112–114.

2001

236. **Валеологічний всеобуч** : навч. програма для слухачів курсів підвищення кваліфікації інститутів післядипломної освіти педагогічних працівників / М. В. Гриньова, С. В. Страшко, Л. А. Животовська та ін. // Інформаційний вісник. – 2001. – № 6. – С. 62–66.

237. **VIII Каришинські читання в Полтавському педагогічному університеті** / М. В. Гриньова // Біологія і хімія в школі. – 2001. – № 5. – С. 39–40.
238. **До питання про формування мислення у школярів** / М. В. Гриньова, С. Пескун // Науково-педагогічна спадщина В. І. Вернадського як планетарне явище : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / Ін-т педагогіки АПН України, Комісія НАН України з розробки наук. спадщини акад. В. І. Вернадського, Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2001. – С. 32–38.
239. **Концепція валеологічної освіти педагогічних працівників** / М. В. Гриньова, С. В. Страшко, Л. А. Животовська та ін. // Інформаційний вісник. – 2001.– № 6. – С. 34–38.
240. **Метод кругового тренування на заняттях атлетичною гімнастикою** / М. Гриньова, Д. Ніжніченко // Науково-методичні підходи до викладання природничих дисциплін в освітніх закладах ХХІ століття. Восьмі Каришинські читання. : зб. наук. пр. Всеукр. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2001. – С. 183–186.
241. **Методи навчання валеології** / М. В. Гриньова // Біологія і хімія в школі. – 2001. – № 1. – С. 32–36.
242. **Методи оздоровлення** / М. В. Гриньова // Роль фізичної культури в здоровому способі життя : матеріали наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2001.– С. 51–54.
243. **Методологічні засади курсу "Методика викладання біології"** / М. В. Гриньова // Науково-методичні підходи до викладання природничого дисциплін в освітніх закладах ХХІ ст. Восьмі Каришинські читання. : зб. наук. пр. Всеукр. наук.-практ. конф. / М-во освіти України, АПН України,

- Ин-т пед. України, Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2001. – С. 19–21.
244. **Наукові школи як стимул розвитку природничого факультету Полтавського державного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка** / В. О. Пащенко, М. В. Гриньова // Роль ботанічних садів у формуванні наукового світогляду майбутніх біологів : матеріали Перших Всеукр. читань, присвяч. пам'яті академіка М. М. Гришка, (Полтава, 24–25 верес. 2001 р.) / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2001. – С. 25–26.
245. **Організація навчальної діяльності підлітків з низьким рівнем успішності** / М. В. Гриньова, К. Вовк // Директор школи. – 2001. – № 40. – С. 4–5.
246. **Організація навчальної діяльності учнів з низьким рівнем досягнень** / М. В. Гриньова, К. Вовк // Актуалізація ідей антропоцентризму в умовах реформування загальноосвітньої та вищої школи : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2001. – С. 36–40.
247. **Основи валеології** : навч. програма загальноосвітнього курсу для студентів усіх спеціальностей педагогічних ВНЗ (освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр) / М. В. Гриньова, С. В. Страшко, Л. А. Животовська // Інформаційний вісник. – 2001. – № 6. – С. 43–47.
248. **Принципи формування саморегуляції навчальної діяльності** / М. В. Гриньова // Перший національний конгрес з біоетики. – К., 2001. – С. 83–84.
249. **Причини низьких досягнень учнів у процесі навчання** / М. В. Гриньова // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2001. – Вип. 1 (15). – С. 81–86. – (Педагогічні науки).

250. **Розумове навантаження і втома** / М. В. Гриньова // Імідж сучасного педагога. – 2001. – № 1 (12). – С. 32–36.
251. **VII Каришинські читання в Полтавському педагогічному університеті** / М. В. Гриньова // Біологія і хімія в школі. – 2001. – № 5. – С. 39–40.
252. **Скаутинг як умова виховання спостережливості і волі дітей** / М. В. Гриньова, І. О. Козак // Педагогіка математики і природознавства : V Всеукр. читання, присвячені пам'яті М. В. Остроградського : зб. статей, (Полтава, 24–25 верес. 2001 р.) / АПН України, Упр. освіти і науки Полтав. обл. держ. адмін., Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка, Полтав. обл. ін-т післядипломної пед. освіти ім. М. В. Остроградського. – Полтава, 2001. – С. 19–20.
253. **Структурно-логічні схеми** / М. В. Гриньова, К. Вовк // Науково-методичні підходи до викладання природничого дисциплін в освітніх закладах ХХІ ст. Восьмі Каришинські читання. : зб. наук. пр. Всеукр. наук.-практ. конф. / АПН України, Ін-т пед. України, Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2001. – С. 180–183.

2002

254. **Біостаціонар Полтавського педагогічного університету – науковий навчально-виховний і туристичний центр Полтавщини** / М. В. Гриньова, О. М. Байрак, Н. О. Стецюк // Біологія і хімія в школі. – 2002. – № 3. – С. 26–27.
255. **Використання творчої спадщини А. С. Макаренка в діяльності ВТК** / М. В. Гриньова, Л. М. Гомля // Імідж сучасного педагога. – 2002. – № 4–5. – С. 89–91.
256. **Диференціація і інтеграція навчання.** Робота з учнями різних рівнів розвитку, особистісно орієнтоване навчання / М. В. Гриньова // Педагогіка : навч.-метод. посіб. для закл. вищої пед. освіти III-IV рівнів акредит : у 2 ч. / за ред.

- А. М. Бойко ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – К. ; Полтава, 2002. – Ч. 1. – С. 196–204.
257. **Екологічна етика як основа світогляду майбутнього учителя** / М. Гриньова // Роль регіональних ландшафтних парків як навчально-виховних центрів : матеріали наук.-практ. семінару, (Полтава, 12–15 черв. 2002 р.) / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка, Держ. упр. екол. та природних рес. в Полтав. обл. – Полтава, 2002. – С. 110–113.
258. **Застосування принципів біоетики у педагогічній діяльності** / М. В. Гриньова // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2002. – Вип. 5–6. – С. 17–22. – (Педагогічні науки).
259. **Культура розумової праці школяра** / М. В. Гриньова, С. П. Пескун // Екологічні проблеми довкілля та шляхи їх вирішення. ІХ Каришинські читання : зб. наук. пр. міжнар. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2002. – С. 187–192.
260. **Леся Українка** / М. В. Гриньова // 20 видатних українських педагогів : наук.-метод. посіб. / за ред. А. М. Бойко. – Полтава, 2002. – С. 295–304.
261. **Методика викладання валеології** / М. В. Гриньова // Директор школи. – 2002. – № 39–40. – С. 8–39.
262. **Особистісно орієнтоване навчання і принципи біоетики** / М. В. Гриньова, С. В. Страшко, Л. Животовська та ін. // Міжнародний симпозіум з біоетики присвячений пам'яті В. Р. Потттера, (Київ: 4–6 берез. 2002 р.). – К., 2002. – С. 84–85.
263. **Педмайстерність – як локомотив педагогічних технологій** / М. В. Гриньова // Педагогічна майстерність як сучасна технологія розвитку особистості вчителя : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., (Полтава, 4–6 берез.

- 2002 р.) / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2002 – С. 46–47.
264. **Представляємо природничий факультет Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка** : інтерв'ю з М. Гриньовою / записав Л. Величко // Біологія і хімія в школі. – 2002. – № 3. – С. 2–6.
265. **Різномірні навчальні програми з хімії** / М. В. Гриньова // Сучасна хімія і вища школа : зб. матеріалів Всеукр. наук. практик. конф., (Полтава, 14–16 жовт. 2002 р.) / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2002. – С. 204–206.
266. **Саморегуляція та неуспішність школярів** / М. В. Гриньова // Біологія і хімія в школі. – 2002. – № 3. – С. 6–9.
267. **Сім'я як фактор формування духовного здоров'я молоді людини** / М. В. Гриньова // Репродуктивне здоров'я молоді – важлива складова загального здоров'я населення. Багатосекторальна відповідальність за збереження репродуктивного здоров'я молоді : матеріали Всеукр. наук.-практик. конф., (Комсомольськ, 5–6 верес. 2002 р.). – Комсомольськ, 2002. – С. 13–16.
268. **Соціально-економічна криза та криза моралі на сучасному етапі розвитку суспільства** / М. В. Гриньова, В. О. Пащенко // Екологічні проблеми довкілля та шляхи їх вирішення. IX Каришинські читання : зб. наук. пр. міжнар. наук.-практик. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2002. – С. 195–197.
269. **Сучасний підхід до формування мислення учнів на уроках біології** / М. В. Гриньова, С. П. Пескун // Ресурсознавство, колекціонування та охорона біорізноманіття : міжнар. наук.-практик. конф. присвячена 90-річчю від дня народження Д. С. Івашина, (Полтава, 5–6 лист. 2002 р.) / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2002. – С. 276–278.

270. **Формирование адаптированности у старшеклассников к учебной деятельности** / М. В. Гринёва // Психологические особенности преодоления экстремальных и эмоциогенных ситуаций в подростково-юношеском возрасте : материалы Рос. межрегион. науч.-практ. конф., (Сыктывкарт, 26–28 сент. 2002 р.). – Сыктывкар, 2002. – С. 29–33.

2003

271. **В. І. Вернадський про стратегію розвитку освіти** / М. В. Гриньова, М. О. Рибалко // Академік В. І. Вернадський і світ у третьому тисячолітті : матеріали Всеукр. студент. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2003. – С. 37–38.
272. **В. І. Вернадський про формування природничо-наукового мислення студентської молоді** / М. В. Гриньова, С. П. Пескун // Академік В. І. Вернадський і світ у третьому тисячолітті : матеріали Всеукр. студент. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2003. – С. 11–13.
273. **Всеукраїнська науково-практична конференція "Сучасна хімія та вища освіта"** / М. В. Гриньова // Біологія і хімія в школі. – 2003. – № 1. – С. 52–53.
274. **Гуманізм та сучасна школа** / М. В. Гриньова, Г. Ф. Джурка, Ю. П. Кращенко // Педагогічні засади формування гуманістичних цінностей природничої освіти, її спрямованості на розвиток особистості. Десяті Каришинські читання : зб. праць наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2003. – С. 267–272.
275. **До питання про гуманізацію навчання на природничому факультеті Полтавського педуніверситету** / М. В. Гриньова, В. О. Пащенко // Педагогічні засади формування гуманістичних цінностей природничої освіти, її спрямованості на розвиток особистості. Десяті

- Каришинські читання : зб. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2003. – С. 9–12.
276. **З досвіду проведення навчальної валеологічної практики** / М. В. Гриньова, О. Я. Рибалка // Роль навчальних та виробничих екскурсій в професійній підготовці майбутнього учителя природознавчих дисциплін : зб. наук. пр. : Всеукр. наук.-практ. семінар, (Полтава, 23–24 жовт. 2003 р.) / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2003. – С. 72–73.
277. **Культура розумової праці підлітків** / М. В. Гриньова, С. П. Пескун // Формування здорового способу життя студентської молоді: реалії та перспективи : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (Полтава, 24–25 груд. 2002 р.) / ред. В. О. Пащенко ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2003. – С. 117–119.
278. **Механізм впливу емоцій на здоров'я людини** / М. В. Гриньова // Валеологія: сучасний стан, напрямки та перспективи розвитку : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Харків, 4–6 квіт. 2003 р.). – Х., 2003. – Т. I. – С. 135–139.
279. **Наукова спадщина академіка В. І. Вернадського із зоологом і краєзнавцем Полтавського педінституту М. І. Гавриленком** / М. В. Гриньова // Академік В. І. Вернадський і світ у третьому тисячолітті : матеріали Всеукр. студент. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2003. – С. 8–9.
280. **Основи біоетики для вчителя-природознавця** / М. В. Гриньова // Фальцфейнівські читання : зб. наук. пр. міжнар. наук. конф., (Херсон, 23–25 квіт. 2003 р.) / Херсон. держ. ун-т, Ін-т природознавства. – Херсон, 2003. – С. 82–83.

281. **Основи цілісного сприйняття навколишнього світу** / М. В. Гриньова // Роль заповідних територій в екологічній освіті і вихованні : матеріали наук.-практ. семінару, (с. Лучки, Полт. обл., 12–14 черв. 2003 р.) / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2003. – С. 13–16.
282. **Передмова. Методика викладання біології** / М. В. Гриньова, В. О. Пащенко // Навчально-польовий практикум / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2003. – С. 4–9.
283. **Саморегуляція діяльності як основа навчальних досягнень школярів** / М. В. Гриньова // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2003. – Вип. 1–2 (28–29). – С. 42–47.
284. **Творчі дослідницькі екскурсії як засіб пізнання на уроках хімії** / М. В. Гриньова, І. Соколовська // Роль навчальних та виробничих екскурсій в професійній підготовці майбутнього учителя природознавчих дисциплін : зб. наук. пр. Всеукр. наук.-практ. семінар, (Полтава, 23–24 жовт. 2003 р.) / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2003. – С. 32–36.
285. **Труднощі в навчально-виховному процесі, які призводять до виникнення важковиховуваності учнів** / В. Пащенко, М. Гриньова // Витоки. Альманах Української асоціації Антона Макаренка : зб. наук.-педагог. і літерат.-публіцистичн. матеріалів / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2003. – Вип. 1. – С. 11–12.
286. **Удосконалення шкільної хімічної освіти шляхом її гуманізації** / М. В. Гриньова, Г. Ф. Джурка, Ю. П. Кращенко // Природничо-наукова освіта школярів: реалії та перспективи” : Всеукр. наук.-практ. конф., (Тернопіль, 17–19 верес. 2003 р.). – Тернопіль, 2003. – С. 11–14.

287. **Формуємо природознавців** / М. В. Гриньова // Роль навчальних та виробничих екскурсій в професійній підготовці майбутнього учителя природознавчих дисциплін : зб. наук. пр. Всеукр. наук.-практ., (Полтава, 23–24 жовт. 2003 р.) / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2003. – С. 4–6.

2004

288. **Біоетичні проблеми і природничо-наукова освіта** / М. В. Гриньова, Г. Ф. Джурка, Ю. П. Кращенко // Проблеми відтворення та охорони біорізноманіття України (до 115-річниці М. І. Гавриленка) : матеріали Всеукр. студен. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2004. – С. 45–48.
289. **Вплив фізіологічних особливостей на успішність школярів** / М. В. Гриньова // Теорія і практика навчання і виховання дітей з обмеженими фізичними і психічними можливостями: інноваційний підхід : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 6–8 жовт. 2004 р.) / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2004. – С. 80–83.
290. **Гуманізація освіти у вимірах біоетики** / М. В. Гриньова, Г. Ф. Джурка, Ю. П. Кращенко // Глобальна біоетика: Сучасні виміри, проблеми, рішення : матеріали III міжнар. симпозіуму з біоетики, (Київ, 7–8 квіт. 2004 р.). – К., 2004. – С. 60–64.
291. **Інтерактивне спілкування як компонента інформаційних технологій при вивченні іноземних мов** / М. В. Гриньова, Ю. П. Федоренко // Постметодика. – 2004. – № 5 – С. 15–21.
292. **Курінний Ф. К. – завідувач кафедри ботаніки (1933–1935 рр.)** / М. В. Гриньова, Н. Ф. Гриньова // Біорізноманіття: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку :

- зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2004 – С. 6–8.
293. **Курс "Природознавство" для майбутніх учителів** / М. Гриньова // Біологія і хімія в школі. – 2004. – № 2. – С. 41–44.
294. **Механізми управлінської діяльності менеджера** / М. В. Гриньова // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 145–153. – (Педагогічні науки).
295. **Микола Іванович Гавриленко – видатний орнітолог ХХ століття** / М. В. Гриньова, В. О. Пащенко // Проблеми відтворення та охорони біорізноманіття України (до 115-річниці М. І. Гавриленка) : матеріали Всеукр. студен. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2004. – С. 5–8.
296. **Міжнародна співпраця та інтеграція у сферу освіти** / М. Гриньова, В. О. Пащенко // Імідж сучасного педагога. – 2004. – № 6. – С. 42–43.
297. **Модель професійної підготовки майбутнього вчителя природничих дисциплін** (на прикладі діяльності природничого факультету Полтавського державного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка) / М. В. Гриньова, В. О. Пащенко // Підготовка майбутнього вчителя природничих дисциплін в умовах моделювання освітнього середовища. XI Каришинські читання : зб. наук. пр. міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 27–28 трав. 2004 р.) / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2004. – С. 18–22.
298. **Олімпіада з хімії у ВНЗ м. Полтави** / М. В. Гриньова, Ю. В. Самусенко // Біологія і хімія в школі. – 2004. – № 3. – С. 39–40.

299. **Особистісно-орієнтоване навчання як засіб формування природничо-наукового мислення школярів на уроках природознавства** / М. В. Гриньова, С. В. Страшко // Підготовка вчителя початкової школи в умовах нової парадигми освіти : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Київ, 1–2 квіт. 2004 р.) / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2004. – С. 25–27.
300. **Передмова** / В. О. Пащенко, М. В. Гриньова // Педагогічні технології: теорія та практика : курс лекцій : навч. посіб. – Полтава, 2004. – С. 5–10.
301. **Полтавський державний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка в розвитку міжнародної інтеграції в освітній простір** / М. В. Гриньова, В. О. Пащенко // Імідж сучасного педагога. – 2004. – № 5. – С. 25–27.
302. **Полтавський державний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка в розвитку міжнародної співпраці та інтеграції у сферу освіти** / В. О. Пащенко, М. В. Гриньова // Проблеми розвитку та управління інтеграційними процесами на міжнародному ринку вищої освіти і науки. – Ужгород, 2004. – С. 122–124.
303. **Природничо-науковий гуманізм у творчості В. Короленка** / М. В. Гриньова // Витоки: Альманах Української асоціації А. Макаренка / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 171–173.
304. **Проблеми самоорганізації в природознавстві** / М. В. Гриньова // Біорізноманіття: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2004 – С. 159–162.
305. **Технологія "навчання у співробітництві" у викладанні іноземної мови** / М. Гриньова, Ю. Приходько // Реформування освіти й інноваційні технології у вивченні

- мови : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., (Полтава, 18–19 листоп. 2003 р.) / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2004. – С. 100–101.
306. **Формування валеологічного світогляду і валеологічної поведінки студентів Полтавського державного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова, О. Г. Рибалка // Роль державної влади та інститутів громадянського суспільства у формуванні та реалізації охорonoоздоровчої політики : матеріали наук.-практ. конф. – Харків, 2004.
307. **Формування системи знань у старшокласників на уроках біології** / М. Гриньова, А. Берегова // Підготовка майбутнього вчителя природничих дисциплін в умовах моделювання освітнього середовища. XI Каришинські читання : зб. наук. пр. міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 27–28 трав. 2004 р.) / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2004. – С. 243–245.

2005

308. **Біоетика в методології сучасного природознавства** / М. В. Гриньова, Ю. П. Кращенко // Теорія і практика сучасного природознавства : зб. наук. пр. – Херсон, 2005 – С. 44–49.
309. **Біоетика і природничі дисципліни** / М. В. Гриньова // Біологія і проблеми захисту генофонду домашніх та декоративних тварин : матеріали Всеукр. студентської наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2005. – С. 3–4.
310. **Біоетика – основа збереження живого** / М. В. Гриньова // Роль довкілля у валеологічній освіті і вихованні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2005. – С. 94–95.
311. **Болонський процес – основа модернізації педагогічної вищої освіти** / В. Пащенко, М. Гриньова // Болонський

- процес: модернізація змісту природничої педагогічної освіти. XII Каришинські читання : зб. наук. пр. міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 26–27 трав. 2005 р.) / Науково-методич. центр вищої освіти, Ін-т пед. АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2005. – С. 3–7.
312. **Вивчення процесів саморегуляції в курсі біології** / М. В. Гриньова // Біологія і хімія в школі. – 2005. – № 1. – С. 10–12.
313. **Дидактичні засади формування системи біологічних знань старшокласників** / М. Гриньова, А. Берегова, Л. Ващенко // Болонський процес: модернізація змісту природничої педагогічної освіти. XII Каришинські читання : зб. наук. пр. міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 26–27 трав. 2005 р.) / Науково-методич. центр вищої освіти, Ін-т пед. АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2005. – С. 194–197.
314. **Культура сприймання довкілля** / М. В. Гриньова // Фальцфейнівські читання : зб. наук. пр. міжнар. наук. конф. / Херсон. держ. ун-т, Ін-т природознавства. – Херсон, 2005.
315. **Курс “Педагогічні технології: теорія та практика” в Полтавському державному педагогічному університеті ім. В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова, В. О. Пащенко // Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм: проблеми теорії і практики підготовки вчителя–вихователя–викладача : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (Київ, 29 берез.–1 квіт. 2005 р.). – К., 2005. – С. 27–30.
316. **Основи біоетики для майбутнього вчителя** / М. В. Гриньова // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2005. – Вип. 3. – С. 28–32. – (Серія “Педагогічні науки”).

317. **Перспективи співпраці зацікавлених студентів педагогічних університетів з обдарованими дітьми** / М. Гриньова, В. Закалюжний, І. Лядський // Болонський процес: модернізація змісту природничої педагогічної освіти. XII Каришинські читання : зб. наук. пр. міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 26–27 трав. 2005 р.) / Науково-методич. центр вищої освіти; Ін-т пед. АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2005. – С. 197–198.
318. **Проблеми біоетики: історія і сучасний стан** / М. В. Гриньова, Ю. П. Кращенко // Біоетика – шлях до світових стандартів : тези доповідей 2-го міжнар. симпозіуму. – Х., 2005. – С. 61–63.
319. **Роль самостійної роботи в науково-методичній підготовці майбутніх учителів природничих дисциплін** / М. В. Гриньова, С. В. Стрижак // Самостійна робота студентів в структурі сучасної освіти : матеріали регіональної наук.-практ. конф., (Полтава, 22 квіт. 2004 р.). – Полтава, 2005. – С. 145–149.
320. **Традиції українського народу у статевому вихованні молоді** / М. В. Гриньова, О. Я. Рибалка // Валеологія: сучасний стан, напрямки та перспективи розвитку : матеріали III міжнар. наук.-практ. конф., (Харків, 8–9 квіт. 2005 р.). – Х., 2005. – Т. 1. – С. 45–48.
321. **Фізичне виховання: необхідний компонент гармонійного розвитку учнів-інтелектуалів** / М. В. Гриньова, Ю. М. Мороз, І. К. Лядський // Роль довкілля у валеологічній освіті і вихованні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2005. – С. 157–158.
322. **Формування совісті і відповідальності у майбутнього вчителя-громадянина** / М. В. Гриньова // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного

університету імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2005. – Вип. 6 (45). – С. 85–87. – (Педагогічні науки).

2006

323. **Біоетика – новий ступінь інтеграції природничих і гуманітарних наук** / М. В. Гриньова, Г. Ф. Джурка, Ю. П. Кращенко // Біоетика: сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали Всеукр. студентської наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – С. 28–30.
324. **Біоетика. Центральні постулати біоетикогенетичного кодексу та особистісно-орієнтована освіта** / М. В. Гриньова, І. Г. Зезекало, Н. В. Гнітій // Біоетика: сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали Всеукр. студентської наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – С. 24–28.
325. **Біоетика в руслі Болонського процесу** / М. В. Гриньова, Т. В. Новописьменна // Біоетика: сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали Всеукр. студентської наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – С. 32–35.
326. **Біоетичні засади взаємовідносин лісових угруповань і людини** / М. В. Гриньова, Н. О. Орлова // Біоетика: сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали Всеукр. студентської наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – С. 210–214.
327. **Дослідження якості гуманістичної освіти** / М. В. Гриньова // Проблеми якості природничої педагогічної освіти. XIII Каришинські читання : зб. наук. пр. міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 25–26 трав. 2006 р.) / Ін-т педагогіки АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – С. 273–275.
328. **Екологічне розуміння якості води Полтавської області у вимірах біоетики** / М. В. Гриньова, В. І. Шинкаренко,

- Ю. О. Ярова // Біоетика: сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали Всеукр. студентської наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – С. 214–216.
329. **Етичні проблеми біотехнології та їхнє обговорення наприкінці ХХ –початку ХХІ століття** / М. В. Гриньова, К. В. Дашівська // Біоетика: сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали Всеукр. студ. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – С. 90–93.
330. **Кафедрі педагогічної майстерності – 25 років: історія та сьогодення. Про першу в Україні кафедру педагогічної майстерності** / М. Гриньова // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2006. – № 2. – С. 42–48.
331. **Комп'ютер у вимірах біоетики** / М. В. Гриньова, Ю. Я. Дусяк, В. І. Магда // Біоетика: сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали Всеукр. студ. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – С. 22–24.
332. **Місце біоетики в сучасній хімічній освіті** / М. В. Гриньова, В. І. Магда, А. В. Криворучко // Біоетика: сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали Всеукр. студ. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – С. 30–32.
333. **Особливості використання методу спостереження в реалізації завдань екологічної етики** / С. Шматченко, М. Гриньова // Біоетика: сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали Всеукр. студ. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – С. 271–273.
334. **Педагогічна діагностика професійного становлення майбутнього вчителя в процесі вивчення курсу “Педагогічні технології: теорія і практика”** / М. Гриньова,

- Я. Воробйов // Проблеми якості природничої педагогічної освіти. XIII Каришинські читання : зб. наук. пр. міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 25–26 трав. 2006 р.) / Ін-т педагогіки АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – С. 275–277.
335. **Подолання синдрому емоційного вигорання вчителя** / М. В. Гриньова // Проблеми освіти : наук.-метод. зб. / Ін-т інноваційних технологій і змісту освіти. – К., 2006. – Вип. 49. – С. 37–48.
336. **Принципи біоетики – основа педагогічної етики** / М. В. Гриньова, Н. В. Горобець // Біоетика: сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали Всеукр. студ. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – С. 20–22.
337. **Про ефективність виконання полтавської міської комплексної програми „Фізичне виховання – здоров’я нації”** / М. В. Гриньова, О. А. Даценко, С. В. Кіприч // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Львів, 2006. – С. 17–19.
338. **Стандартизація підготовки за спеціальністю „Валеологія” в умовах євроінтеграції** / М. В. Гриньова, С. Страшко, Л. Животовська // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. – Чернігів, 2006. – Вип. 35. – С. 108–112. – (Серія: Педагогічні науки).
339. **Створення електронного підручника з курсу “Педагогічні технології: теорія та практика” у вимірах біоетики** / М. В. Гриньова, К. О. Вовк // Біоетика: сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали Всеукр. студ. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2006 – С. 17–20.
340. **Якість освіти – нагальна потреба часу** / М. В. Гриньова, В. О. Пащенко // Проблеми якості природничої

педагогічної освіти. XIII Каришинські читання : зб. наук. пр. міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 25–26 трав. 2006 р.) / Ін-т педагогіки АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – С. 3–6.

2007

341. **Біоетика і сталий екологічний розвиток: освітній аспект** / М. В. Гриньова, Н. І. Білик, Ю. П. Кращенко // Збалансований розвиток України – шлях до здоров'я і добробуту нації : матеріали Українського екологічного конгресу, (Київ, 21 верес. 2007 р.) / Центр екологічної освіти та інформації. – К., 2007. – С. 383–387.
342. **Використання ідей Д. І. Менделєєва у досвіді підготовки вчителя природознавства** / М. Гриньова, Н. Горобець // Менделєєвські читання : зб. наук. пр. регіонального семінару, (Полтава, 28 берез. 2007 р.) / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, ПОППО. – Полтава, 2007. – С. 24–27.
343. **Вплив біоетики на саморегуляцію діяльності майбутнього вчителя** / М. В. Гриньова // III Національний конгрес з біоетики з міжнародною участю : зб. матеріалів. – К., 2007. – С. 129–131.
344. **Застосування семінарів-тренінгів у процесі вивчення курсу «Природознавство» в педуніверситеті** / М. В. Гриньова, О. В. Паляниця // Проблеми відтворення та охорони біорізноманіття України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2007. – С. 220–223.
345. **Інтеграція біологічної етики у природничо-наукову вищу педагогічну освіту** / М. В. Гриньова, Г. Ф. Джурка, Ю. П. Кращенко // Екологія: наука, освіта, природоохоронна діяльність : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – К., 2007. – С. 95–96.

346. **Методи подолання синдрому емоційного вигорання вчителя** / М. В. Гриньова // *Инновационные технологии в образовании : материалы IV междунар. науч.-практ. конф.* – Симферополь, 2007. – С. 45–48.
347. **Музикотерапія в гуманістичному навчальному процесі** / М. В. Гриньова, Н. В. Горобець // *Проблеми відтворення та охорони біорізноманіття України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.* / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2007. – С. 243–245.
348. **Науково-практичні основи розвитку музеїв видатних педагогів регіону у вищих навчальних закладах** / М. Гриньова, Н. Білик, В. Яблунівська // *Імідж сучасного педагога.* – 2007. – № 5–6. – С. 3–7.
349. **Підготовка майбутнього менеджера освіти в Полтавському державному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова // *Українська освіта в світовому часопросторі : матеріали другого міжнар. конгресу, (Київ, 25–27 жовт. 2007 р.)* / Науково-дослідний інститут Українознавства – К., 2007. – С. 136–138.
350. **Психічна саморегуляція у формуванні мотивації на здоровий спосіб життя** / М. В. Гриньова // *Навколишнє середовище і здоров'я людини : Всеукр. наук.-практ. семінар : зб. матеріалів, (Полтава, 28 верес. 2007 р.)* / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, ПОІППО імені М. В. Остроградського. – Полтава, 2007. – С. 79–83.
351. **Розвиток діяльності магістратури 8.000009 "Специфічні категорії. Управління навчальним закладом"** на кафедрі педагогічної майстерності в Полтавському педуніверситеті / В. Пащенко, М. Гриньова // *Педагогічна майстерність керівника освітнього закладу: теорія і практика : матеріали всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 26–27 квіт. 2007 р.)* / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2007. – С. 3–7.

352. **Розвиток наукової творчості студентів природничого факультету ПДПУ імені В. Короленка** / В. О. Пащенко, М. В. Гриньова // Розвиток наукової творчості майбутніх вчителів природничих дисциплін. XIV Каришинські читання : зб. наук. пр. міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 24–25 трав. 2007 р.) / Ін-т інноваційних технологій та змісту освіти, Ін-т пед. АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2007. – С. 4–7.
353. **Розвиток наукової творчості майбутніх вчителів природничих дисциплін.** Міжнародна науково-практична конференція на XIV Каришинських читаннях у Полтаві / М. Гриньова, Н. Горобець // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2007. – № 4. – С. 87–92.
354. **Саморегуляція та психічне самовигорання вчителя** / М. В. Гриньова // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2007. – Вип. 3. – С. 3–11. – (Педагогічні науки).
355. **Формування життєвих навичок студентів при вивченні курсу "Природознавство"** / М. В. Гриньова, О. В. Паляниця // Навколишнє середовище і здоров'я людини : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 28 верес. 2007 р.) / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, ПОІППО імені М. В. Остроградського. – Полтава, 2007. – С. 148–151.

2008

356. **Біоетика в гуманістичних засадах педагогіки В. О. Сухомлинського** / М. В. Гриньова, Ю. П. Кращенко // Наукові записки / Кіровоградський держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2008. – Вип. 78 (I). – С. 46–51. – (Педагогічні науки).
357. **Біоетика і сталий екологічний розвиток: освітній аспект** / Н. І. Білик, М. В. Гриньова, Ю. П. Кращенко // Освітні та етичні засади збалансованого розвитку. – К., 2008. – С. 37–

39. – (Бібліотека Всеукраїнської екологічної ліги Сер. "Стан навколишнього середовища" ; липень 2008, №7).
358. **Болонський процес і підготовка магістрів управління навчальним закладом** / М. В. Гриньова, Н. В. Беляєва // Вища освіта в контексті Болонського процесу : зб. матеріалів міжнар. наук.-метод. конф., (Полтава, 18–21 лист. 2008 р.) / редкол.: В. О. Онищенко, В. А. Пашинський, О. М. Ніколенко, Н. К. Кочерга ; Полтав. обл. рада, Управ. освіти і науки Полтав. обл. держ. адміністрації, ПНТУ імені Ю. Кондратюка. – Полтава, 2008. – С. 452–455.
359. **Ідеї А. С. Макаренка в педагогічній майстерності вихователя пенітенціарних закладів** / М. В. Гриньова, Л. М. Гомля // Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 12–14 берез. 2008 р.) / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – С. 17–19.
360. **Из опыта подготовки магистров управления учебных заведений в Украине** / М. В. Гринёва, Н. В. Беляева // Идеи отечественной педагогики: история и современность : материалы междунар. науч.-практ. конф., (Волгоград, 24–25 апр. 2008 г.) / сост. Д. В. Полежаев ; под общ. ред. Л. И. Гриценко. – Волгоград, 2008. – С. 64–67.
361. **А. С. Макаренко і практика сучасних закладів виховання** / М. В. Гриньова, В. І. Заїка // Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 12–14 берез. 2008 р.) / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – С. 114–117.
362. **Методологія методики викладання природничих дисциплін в Полтавському державному педагогічному університеті** / М. В. Гриньова, В. О. Пащенко // Методика викладання природничих дисциплін у вищій школі.

- XV Каришинські читання : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. із залученням студентського природоохоронного руху / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – С. 3–6.
363. **Можливості адаптивної поведінки людини** / М. В. Гриньова // Валеологія: сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – Харків, 2008.– С. 112–115.
364. **Нові підходи в методиці викладання предметів природничого циклу, орієнтовані на підлітків з низьким рівнем досягнень** / М. В. Гриньова, В. І. Заїка // Методика викладання природничих дисциплін у вищій школі. XV Каришинські читання : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. із залученням студентського природоохоронного руху / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – С. 196–198.
365. **Організація хімічних вечорів в загальноосвітніх навчальних закладах** / М. В. Гриньова, В. І. Семеняка // Методика викладання природничих дисциплін у вищій школі. XV Каришинські читання : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. із залученням студентського природоохоронного руху / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – С. 198–200.
366. **Педагогічні технології: теорія і практика** / М. В. Гриньова // Науковий вісник : зб. наук. праць / Миколаївський держ. ун-т. – Миколаїв, 2008. – Вип. 23, т. 1. – С. 67–79. – (Педагогічні науки).
367. **Підготовка магістрів управління навчальним закладом – важливий шлях реалізації ідей Болонської конвенції** / М. В. Гриньова, Н. В. Беляєва // Європейський вектор української освіти : зб. наук. праць / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – С. 133–141.

368. **Підготовка фахівців управління освітою на кафедрі педагогічної майстерності Полтавського державного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова, Н. В. Беляєва // Вивчення та впровадження в Україні іноземного досвіду удосконалення діяльності органів влади : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф., (Полтава, 4 груд. 2007 р.) / Полтав. ун-т споживчої кооперації України. – Полтава, 2008. – С. 22–29.
369. **Проблеми визначеності поведінки педагога** / М. В. Гриньова // Інтегративний характер ціннісних вимірів освіти в стандартах Болонського процесу : матеріали міжнар. Інтернет-конф. – Бердянськ, 2008. – С. 7–10.
370. **Психологічні основи саморегуляції педагога** / М. Гриньова // Імідж сучасного педагога. – 2008. – № 7–8. – С. 71–75.
371. **Реалізація виховних ідей А. С. Макаренка: історія та сучасний стан** / М. В. Гриньова, Л. М. Гомля // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 4. – С. 164–170. – (Серія «Педагогічні науки»).
372. **Саморегуляція біологічних систем** / М. В. Гриньова // Біорізноманіття: теорія, практика та методичні аспекти вивчення в загальноосвітній та вищій школі (присвячується 120-річчю від дня народження М. І. Вавілова) : матеріали наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. ін-т післядипломної пед. освіти імені М. В. Остроградського, Полтав. аграрна академія. – Полтава, 2008. – С. 134–137.
373. **Саморегуляція, самовизначення, самовиховання** / М. Гриньова // Образотворче мистецтво у контексті сучасності : зб. наук. праць / Полтавський художній музей (Галерея мистецтв), Полтав. держ. пед. ун-т імені

- В. Г. Короленка, Психолого-пед. фак., Каф. образотворчого мистецтва. – Полтава, 2008. – С. 5–7.
374. **Саморегуляція та психічне самовигорання вчителя** / М. Гриньова // Управління освітою. – 2008. – № 22. – С. 20–24.
375. **Соціально-партнерська модель співпраці органів місцевого і студентського самоврядування** / М. В. Гриньова, Ю. П. Кращенко // Європейський вектор української освіти : зб. наук. праць / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – С. 553–559.
376. **Соціально-педагогічне вчення А. С. Макаренка про колектив** / М. В. Гриньова, Ю. І. Боловацька, Є. В. Канівець // Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 12–14 берез. 2008 р.) / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – С. 117–120.
377. **Співпраця органів місцевого та студентського самоврядування в аспекті розв'язання екологічно-природоохоронних проблем територіальної громади м. Полтави** / М. В. Гриньова, Ю. П. Кращенко // Біорізноманіття: теорія, практика та методичні аспекти вивчення в загальноосвітній та вищій школі (присвячується 120-річчю від дня народження М. І. Вавілова) : матеріали наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. ін-т післядипломної пед. освіти імені М. В. Остроградського, Полтав. аграрна академія. – Полтава, 2008. – С. 289–292.
378. **Стилі та типи управлінської діяльності** / М. В. Гриньова, Н. В. Беляєва // Імідж сучасного педагога. – 2008. – № 3–4. – С. 17–22.
379. **Студент** / В. О. Пащенко, М. В. Гриньова // Енциклопедія освіти / гол. ред В. Г. Кремінь. – К., 2008. – С. 879–880.

380. **Суспільствознавча освіта** / В. О. Пащенко, М. В. Гриньова // Енциклопедія освіти / гол. ред В. Г. Кремінь. – К., 2008. – С. 892–893.
381. **Участь студентства у культурно-дозвілєвій діяльності: значущість для формування цілісної особистості майбутнього вчителя** / М. В. Гриньова, Ю. І. Боловацька // Методика викладання природничих дисциплін у вищій школі. XV Каришинські читання : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. із залученням студентського природоохоронного руху / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової ; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – С. 404–406.

2009

382. **Аналітична інформація в оцінці ступеню природного і техногенного ризику** / В. П. Дмитрикова, М. В. Гриньова, Т. М. Тищенко // Методика викладання природничих дисциплін у вищій і середній школі. XVI Каришинські читання : зб. наук. праць. міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 25–26 черв. 2009 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Ін-т педагогіки АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2009. – С. 128–130.
383. **Вивчення внутрішніх процесів саморегуляції людини** / М. В. Гриньова // Теоретико-методологічні засади моделювання навчально-виховних систем у педагогічних закладах освіти : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. / ред. В. І. Панченко – К., 2009. – С. 15–18.
384. **Внутрішні механізми поведінки людини** / М. В. Гриньова // Навколишнє середовище і здоров'я людини : зб. матеріалів III Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 25 верес. 2009 р.) / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. ін-т післядипломної пед. освіти імені М. В. Остроградського, Регіон. ландшафтний парк "Диканський". – Полтава, 2009. – С. 127–129.

385. **Вчення про ноосферу В. І. Вернадського як одна з основоположних концепцій сучасного природознавства** / М. В. Гриньова // Проблеми відтворення та охорони біорізноманіття України в світлі вчення про ноосферу : матеріали Всеукр. студ. наук.-практ. конф., (Полтава, 26–27 берез. 2009 р.) / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2009. – С. 3–5.
386. **Діяльність кафедри педагогічної майстерності в розвитку педагогічного краєзнавства Полтавщини** / М. В. Гриньова, Н. В. Беляєва // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2009. – Вип. 6. – С. 3–10.
387. **До питання про проведення ректорських контрольних робіт на природничому факультеті Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова // Методика викладання природничих дисциплін у вищій і середній школі. XVI Каришинські читання : зб. наук. праць. міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 25–26 черв. 2009 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Ін-т педагогіки АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2009. – С. 3–6.
388. **До проблеми синдрому емоційного вигорання у чоловіків** / М. В. Гриньова, Н. В. Беляєва // Слов'янський збірник : зб. наук. і наук.-публіцистичних праць / уклад. Л. Л. Безобразова. – Полтава, 2009. – Вип. 8. – С. 32–41.
389. **Досвід видатних педагогів Полтавщини в управлінській діяльності.** Всеукраїнський науково-практичний семінар на кафедрі педагогічної майстерності ПДПУ імені В. Г. Короленка / М. Гриньова // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2009. – № 2. – С. 88–92.
390. **Ефективна співпраця** / М. Гриньова // Освіта України. – 2009. – № 59–60. – С. 3.

391. **Залучення молоді до системи державного та громадського управління** / М. Гриньова, В. Шовкопляс // Виховання особистісних якостей майбутніх фахівців у системі студентського самоврядування : матеріали Всеукр. студ. наук.-практ. конф., (Полтава, 24–25 квіт. 2009 р.) / Полтав. обласна рада, Полтав. міська рада, Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Кафедра пед. майстерності. – Полтава, 2009. – С. 218–221.
392. **Залучення молоді до системи державного та громадського управління** / М. В. Гриньова, Ю. П. Кращенко, В. О. Шовкопляс // Молодь і місцева влада: партнерство у здійсненні соціально-економічного розвитку регіону : зб. матеріалів міжрегіон. наук.-практ. конф. – Херсон ; Луганськ, 2009. – С. 20–26.
393. **Запобігання самовигоранню вчителя через саморегуляцію діяльності** / М. В. Гриньова // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – К., 2009. – Т. 25. – С. 263–269.
394. **Індивідуалізація навчання засобом електронного підручника** / М. В. Гриньова, Н. В. Кононець // Українська освіта у світовому часопросторі : матеріали III міжнар. конгресу, (Київ, 21–22 жовт. 2009 р.). – К., 2009. – Кн. 1. – С. 118–121.
395. **А. С. Макаренко і феномен соціального сирітства** / М. В. Гриньова, Т. С. Соколенко // Спадщина видатних педагогів Полтавщини в міжнародному освітньому просторі : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Досвід видатних педагогів Полтавщини в управлінській діяльності : Всеукр. наук.-практ. семінар, (Полтава, 12–13 берез. 2009 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Ін-т педагогіки АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2009. – С. 141–142.

396. **Місце спеціальних компетенцій в структурі професійної компетентності майбутнього вчителя хімії** / М. В. Гриньова, В. І. Семеняка // Проблеми відтворення та охорони біорізноманіття України в світлі вчення про ноосферу : матеріали Всеукр. студ. наук.-практ. конф., (Полтава, 26–27 берез. 2009 р.) / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2009. – С. 222–224.
397. **Модель формування професійної компетентності майбутнього вчителя хімії** / М. В. Гриньова, В. І. Семеняка // Методика викладання природничих дисциплін у вищій і середній школі. XVI Каришинські читання : зб. наук. праць. міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 25–26 черв. 2009 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Ін-т педагогіки АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2009. – С. 156–158.
398. **Організація виховної роботи у педагогічному університеті** / М. Гриньова // Імідж сучасного педагога. – 2009. – № 10. – С. 21–25.
399. **Особливості педагогічного керівництва навчально-виховною роботою у системі вищої освіти США** / М. В. Гриньова // Організаційно-методичне забезпечення неперервної освіти в умовах реформаційних процесів : матеріали Шостих Всеукр. Захаренківських педагогічних читань / за заг. ред. проф. Л. І. Прокопенко ; Черк. нац. ун-т імені Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2009. – С. 21–23.
400. **Перспективи функціонування спеціальності 8.000003 "Управління проектами"** / М. В. Гриньова / Спадщина видатних педагогів Полтавщини в міжнародному освітньому просторі : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Досвід видатних педагогів Полтавщини в управлінській діяльності : Всеукр. наук.-практ. семінар, (Полтава, 12 –13 берез. 2009 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Ін-т педагогіки АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2009. – С. 6–7.

401. **Професійна компетентність керівника навчального закладу** / М. В. Гриньова, В. І. Семеняка // Спадщина видатних педагогів Полтавщини в міжнародному освітньому просторі : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Досвід видатних педагогів Полтавщини в управлінській діяльності : Всеукр. наук.-практ. семінар, (Полтава, 12–13 берез. 2009 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Ін-т педагогіки АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2009. – С. 144–145.
402. **Саморегуляція у запобіганні стресових станів менеджера як основа його здоров'язберігаючої компетентності** / М. В. Гриньова // Формування ключових життєвих компетентностей у процесі профільного навчання : наук.-метод. посіб. / упоряд. Л. Ф. Пашко, Н. Н. Корягіна, О. П. Коваленко, Л. І. Симоненко ; Головне управління освіти і науки Полтав. обл. держадміністрації, Полтав. обл. ін-т післядипломної пед. освіти імені М. В. Остроградського, Каф. методики змісту освіти. – Полтава, 2009. – С. 13–17.
403. **Система життєвих цінностей в стратегічному управлінні В. О. Сухомлинського** / М. В. Гриньова, Л. М. Завгородня // Спадщина видатних педагогів Полтавщини в міжнародному освітньому просторі : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Досвід видатних педагогів Полтавщини в управлінській діяльності : Всеукр. наук.-практ. семінар, (Полтава, 12–13 берез. 2009 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Ін-т педагогіки АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2009. – С. 105–106.
404. **Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності: 1991–2008 рр.** / М. В. Гриньова // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2009. – Вип. 6. – С. 285–290.

405. **Спадщина Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності** / М. Гриньова // Шлях освіти. – 2009. – № 3. – С. 47–48.
406. **Специфіка структурної організації та змісту діяльності студентського самоврядування у вищих навчальних закладах США** / М. В. Гриньова // Вісник Черкаського університету : зб. наук. праць. – Черкаси, 2009. – Вип. 145. – С. 156–158. – (Педагогічні науки).
407. **Студентське самоврядування: стан, проблеми і завдання** / М. Гриньова // Виховання особистісних якостей майбутніх фахівців у системі студентського самоврядування : матеріали Всеукр. студ. наук.-практ. конф., (Полтава, 24–25 квіт. 2009 р.) / Полтав. обласна рада, Полтав. міська рада, Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Кафедра пед. майстерності. – Полтава, 2009. – С. 13–16.
408. **Шляхи запобігання стресовим станам менеджера** / М. В. Гриньова, Н. В. Беляєва // Навколишнє середовище і здоров'я людини : матеріали II Всеукр. наук.-практ. семінар, (Полтава, 18–19 верес. 2008 р.) / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, ПОІППО імені М. В. Остроградського. – Полтава, 2009. – С. 71–75.

2010

409. **Валеологічна освіта – шлях формування цінностей життя та здоров'я молодого покоління** / М. В. Гриньова // Здорове довкілля – здорова нація : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф., (Бердянськ, 16–19 черв. 2010 р.). – Бердянськ, 2010. – С. 15–16.
410. **Вплив біоетики на саморегуляцію діяльності майбутнього вчителя природничих дисциплін** / М. В. Гриньова // Менделєєвські читання : зб. наук. праць регіонального наук.-практ. семінару / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. ін-т післядиплом.

- пед. освіти ім. М. В. Остроградського. – Полтава, 2010. – С. 150–152.
411. **До 90-річчя природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова // Культурно-цивілізаційні процеси, тенденції їх розвитку в сучасному світі та в Україні : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 20–21 трав. 2010 р.) / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2010. – С. 69–71.
412. **Наследие А. С. Макаренко и педагогические приоритеты современности: 1991–2008 гг.** / М. В. Гринева // Психолого-педагогическое наследие прошлого в современной социально-педагогической деятельности : материалы 7-х Междунар. макаренковских студ. пед. чтений, (Екатеринбург, 8 апр. 2010 г.) / сост. Н. Г. Санникова. – Екатеринбург, 2010. – С. 80–87.
413. **Наукові школи природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова // Методика викладання природничих дисциплін у вищій і середній школі. XVII Каришинські читання : зб. наук. пр. міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 27–28 трав. 2010 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т педагогіки НАПН України, Полтавська міська рада та ін. – Полтава, 2010. – С. 4–7.
414. **Основи функціонування магістратури на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка** / М. Гриньова // Проблеми сучасної педагогічної освіти : зб. статей. – Ялта, 2010. – Вип. 26, ч. 2. – С. 145–157. – (Педагогіка і психологія).
415. **Особливості управління виховним процесом у Полтавському національному педагогічному**

- університеті імені **В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова, Ю. І. Боловацька // Традиції та інновації менеджменту навчальних закладів і реалізація управлінських проектів : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 11–12 берез. 2010 р.) / заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені **В. Г. Короленка**, Каф. пед. майстерності та менеджменту, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України та ін. – Полтава, 2010. – С. 53–54.
416. **Пам'ять як основа навчального процесу** / М. В. Гриньова // Біорізноманіття: теорія, практика та методичні аспекти вивчення у загальноосвітній та вищій школі : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. / за ред. М. В. Гриньової. – Полтава, 2010. – С. 235–239.
417. **Підготовка фахівців управління проектами на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова, Н. В. Беляєва // Устойчивое развитие городов. Управление проектами и программами городского и регионального развития : материалы VIII междунар. науч.-практ. конф., (Харьков, 19–21 мая, 2010 г.) / Харьк. нац. акад. гор. хоз-ва. – Х., 2010. – С. 210–213.
418. **Полтавські знавці природи** / М. Гриньова // Освіта. – 2010. – № 9. – С. 4–5.
419. **Постійно діючий семінар на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова // Традиції та інновації менеджменту навчальних закладів і реалізація управлінських проектів : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 11–12 берез. 2010 р.) / заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені **В. Г. Короленка**, Каф. пед. майстерності та менеджменту,

- Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України та ін. – Полтава, 2010. – С. 3–9.
420. **Природничому факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – 90 !** / М. В. Гриньова // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2010. – № 2. – С. 104–111.
421. **Професійно важливі аспекти підготовки менеджера на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту Полтавського педуніверситету** / М. В. Гриньова // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. – Луганськ, 2010. – Ч. II. – С. 107–114. – (Педагогічні науки).
422. **Реформа системи середньої освіти в УРСР та сучасній Україні: історичні паралелі** / М. В. Гриньова, І. С. Кругляк // Традиції та інновації менеджменту навчальних закладів і реалізація управлінських проектів : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 11–12 берез. 2010 р.) / заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Каф. пед. майстерності та менеджменту, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України та ін. – Полтава, 2010. – С. 120–121.
423. **Саморегуляція діяльності вчителя у навчальному процесі профільної школи** / М. В. Гриньова // Концепції та методичні моделі вивчення змісту освітніх галузей у профільній школі : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 15 квіт. 2010 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2010.
424. **Саморегуляція у попередженні стресів та наслідків напружених життєвих ситуацій** / М. В. Гриньова, Н. В. Беляєва // Валеологія: сучасний стан, напрямки та перспективи розвитку : матеріали VIII міжнар. наук.-практ. конф., (Харків, квітень 2010 р.) / за ред. М. С. Гончаренко ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2010. – Т. II. – С. 103–108.

425. **Спогади про Федора Калениковича Курінного, завідувача кафедри ботаніки Полтавського педінституту (1933–1935 рр.)** / М. В. Гриньова, Н. Ф. Гриньова // Біорізноманіття: теорія, практика та методичні аспекти вивчення у загальноосвітній та вищій школі : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. / за ред. М. В. Гриньової. – Полтава, 2010. – С. 19–21.
426. **Студентське самоврядування - основа управлінської діяльності у вищих навчальних закладах** / М. Гриньова // Теорія і практика виховання лідерських якостей особистості у системі студентських самоврядних організацій : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф., (Полтава, 23–25 квіт. 2010 р.) / Полтав. облдержадміністрація, Полтав. Обл. рада, Полтав. міська рада, ВМГО "Нац. студ. союз", Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2010. – С. 4–5.
427. **Студентські консультативно-дорадчі структури при органах місцевого самоврядування та державної влади** / М. Гриньова, В. Шовкопляс // Теорія і практика виховання лідерських якостей особистості у системі студентських самоврядних організацій : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф., (Полтава, 23–25 квіт. 2010 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Каф. пед. майстерності та менеджменту, ПНТУ ім. Юрія Кондратюка. – Полтава, 2010. – С. 246–248.
428. **Теоретичні основи дослідження змісту саморегуляції діяльності людини** / М. В. Гриньова // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2010. – Вип. 7. – С. 73–77. – (Педагогічні науки).
429. **У долі людини часто втілюється історія держави (Федір Каленикович Курінний)** / М. В. Гриньова, Н. Ф. Гриньова

// Слов'янський збірник : зб. наук. та науково-публіцистичних праць / уклад. Л. Л. Безобразова. – Полтава, 2010. – Вип. 9. – С. 182–187.

430. **Управлінське спрямування магістратур кафедри педагогічної майстерності та менеджменту Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова // Менеджмент освітніх закладів та управління проектами : зб. наук. пр. / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2010. – С. 3–8.

2011

431. **Деякі аспекти структуризації та ергономіки навчального тексту для електронного підручника** / М. В. Гриньова, Н. В. Кононець // Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць. – К., 2011. – Вип. 11. – С. 774–785.
432. **Идеи А. С. Макаренко в практике детских пенитенциарных учреждений: современный украинский опыт** / М. В. Гринева, Л. Н. Гомля // Мировое признание педагогического наследия А. С. Макаренко : сб. науч. трудов / Российская Академия образования, Российское педагогическое общество. – М., 2010. – С. 121–126. – (Макаренко : альманах. 2010/2).
433. **Кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка 30 років** / М. В. Гриньова // Технології управління освітніми закладами : матеріали міжнар. наук.-пед. конф., присвяченої пам'яті А. С. Макаренка ; Управління проектами: проблеми та перспективи розвитку : регіонал. наук.-практ. семінар, (Полтава, 11–12 берез. 2011 р.) / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2011. – С. 3–8.

434. **Людмила Нестуля - журналіст "від бога"** / М. В. Гриньова // Методика викладання природничих дисциплін у вищій і середній школі. XVIII Каришинські читання : Міжнар. наук.-практ. конф. : зб. наук. пр. за участю науковців, шкільних педагогів, аспірантів, магістрантів, студентів, (Полтава, 26–27 трав. 2011 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т педагогіки НАПН України, Полтав. міська рада та ін. – Полтава, 2011. – С. 401–404.
435. **Модель компетентності менеджера освіти** / М. В. Гриньова // Моделі ключових та професійних компетентностей педагогічного працівника : наук.записки / Головне упр. освіти і науки Полтав. облдержадміністрації, Полтав. обл. ін-т післядипломної пед.освіти імені М. В. Остроградського. – Полтава, 2011. – Вип. 2. – С. 15–20.
436. **Науково-методичні основи організації студентської науки на природничому факультеті Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова, Н. В. Беляєва, Н. О. Коновал, А. В. Барбінова // Методика викладання природничих дисциплін у вищій школі. XVIII Каришинські читання : матеріали міжнар. наук.-пед. конф., (Полтава, 26–27 трав. 2011р.) / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової ; Полтав. нац пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2011. – С. 4–11.
437. **Освітнє середовище як умова ефективного розвитку обдарованої студентської молоді** (з досвіду роботи природничого факультету ПНПУ імені В. Г. Короленка) / М. В. Гриньова, Г. Ю. Сорокіна // Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., (Алушта, 21–25 верес. 2011 р.). – Ч. 2. – С. 132–139.

438. **Основи ефективного функціонування наукових шкіл природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова // Технології інтеграції змісту освіти: зб. наук. пр. за матеріалами міжнар. наук.-прак. конф. «Теоретичні та методичні основи організації здоров'я-збережувального навчального середовища загально-освітньої школи та ВНЗ», (Полтава, 14 квіт. 2011р.) / ред. кол.: В. Р. Ільченко та ін. ; Полтав. обл. ін-т післядипломної пед. освіти імені М. В. Остроградського. – Полтава, 2011. – Вип. 3. – С. 77–85.
439. **Основи професійної майстерності журналіста Л. А. Нестулі** / М. В. Гриньова // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2011. – Вип. 8 (2). – С. 12–19. – (Серія «Педагогічні науки»).
440. **"Потрібно осмислити християнські цінності на науковому рівні"** : інтерв'ю з професором, деканом природ. ф-ту ПНПУ імені В. Г. Короленка М. В. Гриньовою // Відомості Полтавської єпархії. – 2011. – № 11. – С. 16.
441. **Саморегуляція навчальної діяльності учня** / М. В. Гриньова // Концепції та методичні моделі вивчення змісту освітніх галузей у профільній школі : наук. записки / Полтав. обл. ін-т післядипломної пед. освіти імені М. В. Остроградського. – Полтава, 2011. – С. 13–16.
442. **Саморегуляція як основа навчальної діяльності вчителів природничих дисциплін** / М. В. Гриньова // Імідж сучасного педагога. – 2011. – № 8–9 (117–118). – С. 53–55.
443. **Саморегуляція як основа успішної навчальної діяльності молоді** / М. В. Гриньова // Навколишнє середовище і здоров'я людини : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 23 верес. 2010 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2011. – С. 115–118.

444. **Теоретико-методологічні основи саморегуляції навчальної діяльності** / М. В. Гриньова // Технології управління освітніми закладами : матеріали міжнар. наук.-пед. конф., присвяченої пам'яті А. С. Макаренка ; Управління проектами: проблеми та перспективи розвитку : регіонал. наук.-практ. семінар, (Полтава, 11–12 берез. 2011 р.) / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2011. – С. 29–31.
445. **Фізична хімія як предмет досліджень Д. І. Менделєєва** / М. Гриньова, Ю. Кращенко, Г. Джурка, Л. Ростовцева // IV Менделєєвські читання. Регіональний семінар : зб. наук. праць, 3 берез. 2011 року : за участю науковців, шкільних педагогів, аспірантів, студ., учнів загальноосвіт. навч. закл. / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, ПОШПО, Полтав. міський метод. кабінет, Полтав. держ. аграрна академія, Полтав. ун-т економіки і торгівлі, Полтав. нац. техніч. ун-т, Укр. мед. стомат. акад. – Полтава, 2011. – С. 8–12.
446. **Християнська педагогіка – основний курс підготовки вчителя до викладання «Біблійної історії та християнської етики»** / М. В. Гриньова // Біблійна історія та християнська етика : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 7 лют. 2011 р.) / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Місіонерський відділ при Священному Синоді УПЦ. – Полтава, 2011. – С. 13–17.

2012

447. **Глобалізація в освітній сфері кафедри педагогічної майстерності та менеджменту Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова // Програми наукової мобільності Європейського Союзу. Дії Марії Кюрі : матеріали Всеукр. семінару, (Полтава, 26 груд. 2012 р.) / за

- заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – К. ; Полтава, 2012. – С. 3–5.
448. **Дидактична сутність польового практикуму з методики викладання біології** / М. В. Гриньова // Організаційно-педагогічні основи екскурсійної роботи вчителя природничих дисциплін : матеріали Всеукр. наук.-пед. конф. / за ред. М. В. Гриньової. – Полтава, 2012. – С. 8–14.
449. **Досвід діяльності наукових шкіл Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова // Становлення і розвиток науково-педагогічних шкіл: проблеми, досвід, перспективи : зб. наук. праць / за ред. В. Кременя, Т. Левицького. – Житомир, 2012. – С. 179–188.
450. **Життєвий і науковий шлях Д. С. Івашина** / М. В. Гриньова, Н. О. Власенко // Біорізноманіття: теорія, практика та методичні аспекти вивчення у загальноосвітній та вищій школі (присвячена 100-річчю від дня народження Д. С. Івашина, ботаніка, флориста, еколога) : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / ред. М. В. Гриньова ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Нац. ботан. сад імені М. М. Гришка НАН України, Рада ботан. садів та парків України, Полтав. від-ня Українського ботан. т-ва. – Полтава, 2012. – С. 10–13.
451. **Ігрові технології у навчальній діяльності вчителя біології** / М. В. Гриньова, І. І. Кузема // Методика викладання природничих дисциплін у вищій і середній школі. ХІХ Каришинські читання : міжнар. наук.-практ. конф. : зб. наук. пр. за участю науковців, шкільних педагогів, аспірантів, магістрантів, студентів, (Полтава, 17–18 трав. 2012 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т педагогіки НАПН України, Полтавська міська рада та ін. – Полтава, 2012. – С. 296–297.

452. **Кафедра педагогического мастерства и менеджмента Полтавского национального педагогического университета: страницы истории** / М. В. Гринева, Е. Г. Штепа // Педагогические встречи в Сыктывкарском университете «Особенности воспитательной деятельности в современных условиях» : материалы Междунар. пед. форума / под общей ред. О. В. Уваровской, И. И. Баженова. – Сыктывкар. 2012. – С. 73–78.
453. **Любов до життя В. І. Вернадського** / М. В. Гриньова // Проблеми відтворення та охорони біорізноманіття України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (Полтава, 19–20 квіт. 2012 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2012. – С. 3–6.
454. **Магістратури кафедри педагогічної майстерності та менеджменту Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова // Дидактика Яна Амоса Коменського: від минулого до сьогодення : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Умань, 27 квіт. 2012 р.) / Лабораторія дидактики імені Я. А. Коменського ; гол. ред. Н. С. Побірченко. – Умань, 2012. – С. 15–18.
455. **Наступність як чинник неперервності освітнього процесу обдарованої особистості** / М. В. Гриньова // Освіта та розвиток обдарованої особистості / Інститут обдарованої дитини. – 2012. – № 3–4. – С. 123–127.
456. **Науковий базис кафедри педагогічної майстерності та менеджменту Полтавського педагогічного університету імені В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова, Г. Ю. Сорокіна // Управління організацією навчально-виховного процесу в середній і вищій школі, присвяченої пам'яті А. С. Макаренка. Управління проектами у сфері науки, освіти, інновації та інформатизації. Методика управління навчальними закладами : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. та Всеукр. наук.-практ. семінарів, (Полтава,

- 13–14 берез. 2012 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т педагогіки НАПН України, Ін-т пед. освіти та освіти дорослих НАПН України та ін. – Полтава, 2012. – С. 17–21.
457. **Науковий базис створення та функціонування магістратури з біблійної історії і християнської етики на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова // Тисячолітні традиції просвіти під Покровом Премудрості Божої: зб. матеріалів четвертих Покровських міжнар. місіонерсько-просвітницьких читань, (Київ, 25–27 жовт. 2011 р.) / Місіонер. від. при Священному Синоді Укр. Православ. Церкви, Всеукр. Правосл. пед. тов-во, Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, Київ. ін-т міжнар. відносин КНУ, Ін-т проблем виховання АПН України. – Полтава, 2012. – С. 18–25.
458. **Наш декан – Андрій Потапович Каришин** / М. В. Гриньова // Слово про вчителя (До 100-річчя від дня народження А. П. Каришина) / упоряд.: Ю. В. Самусенко, Г. Ф. Джурка ; ред. Н. І. Шиян ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2012. – С. 101–105.
459. **Обґрунтування потреб Полтавського регіону у фахівцях – вчителів основ здоров'я людини** / М. В. Гриньова // Адаптаційні можливості дітей та молоді : матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф., (Одеса, 13–15 верес. 2012 р.) / під ред. А. І. Босенка. – Одеса, 2012. – Ч. 2. – С. 73–76.
460. **Особливості управління в освіті** / М. В. Гриньова // Підготовка майбутніх керівників навчальних закладів до інноваційного управління: матеріали Всеукр. семінару-наради з міжнародною участю, (Полтава, 4 жовт. 2012 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Пед. ун-т імені Комісії нац. едукації у Кракові (Польща), Нац. коледж шк. керівників, Ін-т вищої освіти НАПН України,

- Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Полтава, 2012. – С. 3–4.
461. **Патріотизм В. І. Вернадського** / М. Гриньова // Слов'янський збірник : зб. наук. і наук.-публіц. праць / уклад. Л. Л. Безобразова ; Слов'янський клуб м. Полтави. – Полтава, 2012. – Вип. XI. – С. 98–106.
462. **Педагогические условия природоохранного воспитания старшеклассников в общеобразовательных учебных заведениях** / М. В. Гринева, М. М. Дяченко-Богун // Международное сотрудничество в образовании в условиях глобализации : материалы междунар. науч.-практ. конф., (Симферополь, апрель 2012 г.) / отв. ред. В. М. Ефимова. – Симферополь, 2012. – С. 82–87.
463. **"Педагогічний етюд" про культурно-мистецький захід кафедри педагогічної майстерності та менеджменту Полтавського НПУ імені В. Г. Короленка** / М. Гриньова, Ю. Боловацька // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2012. – № 3. – С. 48–55.
464. **Підготовка вчителів основ здоров'я – актуальна проблема сьогодення** / М. В. Гриньова // Науково-методичне забезпечення спеціальності "Здоров'я людини" : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару-наради (Полтава, 17–18 листоп. 2011 р.) / Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2012. – С. 3–4.
465. **Підходи, які направлені на навчання дітей з використанням інноваційних технологій** / М. В. Гриньова, А. Г. Сіденко // Управління організацією навчально-виховного процесу в середній і вищій школі, присвяченої пам'яті А. С. Макаренка. Управління проектами у сфері науки, освіти, інновації та інформатизації. Методика управління навчальними закладами : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. та Всеукр. наук.-практ. семінарів,

- (Полтава, 13–14 берез. 2012 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т педагогіки НАПН України, Ін-т пед. освіти та освіти дорослих НАПН України та ін. – Полтава, 2012. – С. 254–255.
466. **Правильне харчування – запорука здоров'я школярів** / М. В. Гриньова, Н. О. Коновал // Навколишнє середовище і здоров'я людини : матеріали V Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 29–30 листоп. 2011 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. ін-т післядипломної пед. освіти імені М. В. Остроградського. – Полтава, 2012. – С. 154–156.
467. **Проект підготовки магістра з напрямку "Педагогічна освіта" спеціальності "Християнська етика" на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту Полтавського педуніверситету** / М. В. Гриньова // Біблійна історія та християнська етика : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава 13 берез. 2012 р.) / ред. М. В. Гриньова ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка ; Місіонерський відділ при Священному Синоді УПЦ. – Полтава, 2012. – С. 15–25.
468. **Психологія статевого виховання школярів** / М. В. Гриньова, О. В. Джорухова // Методика викладання природничих дисциплін у вищій і середній школі. XIX Каришинські читання : міжнар. наук.-практ. конф. : зб. наук. пр. за участю науковців, шкільних педагогів, аспірантів, магістрантів, студентів, (Полтава, 17–18 трав. 2012 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т педагогіки НАПН України, Полтавська міська рада та ін. – Полтава, 2012. – С. 80.
469. **Реалізація виховних ідей А. С. Макаренка у практиці виховних закладів** / М. В. Гриньова, Л. М. Гомля // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки : за матеріалами VI Міжнар. наук.-практ. конф. «Інноваційні процеси в освітньому просторі: доступність, ефективність, якість» присвяченої

- 10-річчю Українського відділення МАНПО, (Луганськ, листоп. 2012 р.) / Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. – Луганськ, 2012. – Ч. I, № 22 (257). – С. 12–19.
470. **Результативність діяльності наукових шкіл на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова // Гуманітарний вісник : тем. вип. «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». – К., 2012. – Вип. 27, т. II (35). – С. 76–87.
471. **Роль студентського наукового товариства у популяризації хімічних знань** / М. М. Гриньова, К. І. Тарабун // VI Менделєєвські читання : регіон. наук.-практ. конф., присвячена 100-річчю від дня народження А. П. Каришина та 75-річчю Полтав. обл. : зб. наук. праць, (Полтава, 11–12 жовт. 2012 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. міський метод. кабінет, Полтав. держ. аграрна академія, Полтав. ун-т економіки і торгівлі, Полтав. нац. техніч. ун-т, Укр. мед. стомат. акад. – Полтава, 2012. – С. 129–131.
472. **Саморегуляція – феномен стабільності природи і людини** / М. В. Гриньова // Технології інтеграції змісту освіти : зб. наук. пр. за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф. «Інтеграція змісту освіти на засадах освіти для сталого розвитку», (Полтава, 26 квіт. 2012 р. / редкол.: В. Р. Ільченко (гол. ред.) та ін. – Полтава, 2012. – Вип. 4. – С. 108–115.
473. **Саморегуляція як основа розв’язування педагогічної ситуації** / М. В. Гриньова // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2012. – Вип. 9. – С. 55–60. – (Серія «Педагогічні науки»).

474. **Саморегуляція як основа успішної навчальної діяльності молоді** / М. В. Гриньова // Наукові записки. Серія: Педагогічні науки / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2012. – Вип. 102. – С. 41–46.
475. **Семейные ценности современной студенческой молодежи тенденции изменений и воспитание** / М. В. Гринева, А. В. Барбинова, Ю. П. Кращенко // Педагогические встречи в Сыктывкарском университете «Особенности воспитательной деятельности в современных условиях» : материалы Междунар. пед. форума / под общей ред. О. В. Уваровской, И. И. Баженова. – Сыктывкар, 2012. – С. 78–81.
476. **Трактування поняття «педагогічна практика» вітчизняними і зарубіжними науковцями** / М. В. Гриньова // Вісник Черкаського університету. Серія Педагогічні науки : зб. наук. праць. – Черкаси: 2012. – Вип. 24 (237). – С. 59–62.
477. **Управління інноваційними процесами в загальноосвітніх навчальних закладах** / М. В. Гриньова, Н. О. Коновал // Програми наукової мобільності Європейського Союзу. Дії Марії Кюрі : матеріали Всеукр. семінару, (Полтава, 26 груд. 2012 р.) / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – К. ; Полтава, 2012. – С. 5–7.
478. **Фахове середовище природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова // Методика викладання природничих дисциплін у вищій і середній школі. ХІХ Каришинські читання : міжнар. наук.-практ. конф. : зб. наук. пр. за участю науковців, шкільних педагогів, аспірантів, магістрантів, студентів, (Полтава, 17–18 трав. 2012 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т педагогіки НАПН

України, Полтавська міська рада та ін. – Полтава, 2012. – С. 6–15.

479. **Ян Амос Коменський про збереження здоров'я учня у процесі організації навчальної діяльності** / М. В. Гриньова // Сучасні тенденції використання дидактичних ідей Яна Амоса Коменського : програма Міжнар. наук.-практ. конф., (Умань, 25–26 жовт. 2012 р.). – Умань, 2012. – С. 16.
480. **Peculiarities of professional environment functioning at the management and art of teaching sub-department** / M. V. Grynyova, V. D. Shpylyovyi // Proceedings The fifth world congress «Aviation in the XXI-st century» «Safety in Aviation and Space Technologies», (September 25–27, 2012). – Kyiv, 2012. – V. 3. – P. 30–34.

2013

481. **Вплив генів та родинного середовища на розвиток здібностей обдарованої дитини** / М. В. Гриньова // Педагогічний альманах : зб. наук. праць / ред. кол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. – Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2013. – Вип. 18. – С. 6–12.
482. **Вплив раціонального харчування на обдарованість студентської молоді** / М. В. Гриньова, Н. О. Коновал // Методика навчання природничих дисциплін у вищій та середній школі. XX Каришинські читання : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 29–30 трав. 2013 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т педагогіки НАПН України, Полтав. міська рада та ін. – Полтава, 2013. – С. 91–93.
483. **Вчення про біосферу В. І. Вернадського** / М. В. Гриньова // Біорізноманіття України в світлі ноосферної концепції академіка В. І. Вернадського : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (Полтава, 18–19 квіт. 2013 р.) / за ред.

- М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2013. – С. 3–6.
484. **До проблеми формування творчих здібностей обдарованих школярів** / М. В. Гриньова // Витоки педагогічної майстерності: зб. наук. праць / гол. ред. М. І. Степаненко ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2013. – Вип. 11. – С. 31–36. – (Педагогічні науки). – Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/2274/1/Grinjova.pdf>.
485. **Екологічне виховання молоді** / М. В. Гриньова, Н. О. Коновал // Навколишнє середовище і здоров'я людини: зб. матеріалів VI Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 25–26 верес. 2012 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав обл. ін-т післядипломної пед. освіти імені М. В. Остроградського [та ін.]. – Полтава, 2013. – С. 238–240.
486. **Ідея самоуправління: макаренковская традиция и современная высшая школа** / М. В. Гринёва, И. А. Шульга // Методика управління навчальними закладами: матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 14 берез. 2013 р.) / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2013. – С. 17–19.
487. **Колективний досвід вивчення спадщини А. С. Макаренка полтавської кафедри педагогічної майстерності та менеджменту** / М. В. Гриньова, А. В. Ткаченко // Педагогіка А. С. Макаренка в полікутурному освітньому просторі: матеріали міжнар. наук.-практ. конф, (Полтава, 12–14 берез. 2013 р.) / Полтав. обл. держ. адмін., Полтав. міська рада, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т пед. освіти та освіти дорослих НАПН України, Ін-т обдарованої дитини НАПН України. – Полтава, 2013. – С. 3–8.

488. **Методи і форми організації занять у християнських недільних школах** / М. В. Гриньова // Досвід християнської святості в освітньому просторі: минуле і майбутнє : збірка матеріалів четвертих Покровських міжнар. місіонерсько-просвітницьких читань, (Полтава, 23–25 жовт. 2012 р.). – Полтава, 2013. – С. 192–198.
489. **Народні традиції вінкоплетіння у проектах сучасності** / М. В. Гриньова, І. А. Шульга // Управління проектами у сфері науки, освіти, інновації та інформатизації : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 14 берез. 2013 р.) / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2013. – С. 6–8.
490. **Організація збалансованого харчування для активації розумової діяльності студентської молоді** / М. В. Гриньова, Н. О. Коновал // Педагогічна майстерність: навчально-методичне забезпечення теорії і технології професійного розвитку вчителя : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 26 верес. 2013 р.) / за ред. М. В. Гриньової ; НАПН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Міжнар. академія пед. освіти, Пед.-меморіал. музей В. О. Сухомлинського. – Полтава, 2013. – С. 28–30.
491. **Організація науково-дослідницької діяльності студентів природничого факультету** / М. В. Гриньова // VII Менделєєвські читання : регіон. наук.-практ. конф., присвячена 100-річчю з дня заснування Полтав. нац. пед. ун-ту імені В. Г. Короленка : зб. наук. праць, (Полтава, 12 листоп. 2013 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. ін-т післядипломної пед. освіти імені М. В. Остроградського, Полтав. міський метод. кабінет, Полтав. держ. аграрна академія, Полтав. ун-т економіки і торгівлі, Полтав. нац. техніч. ун-т. – Полтава, 2013. – С. 102–108.

492. **Особенности организации «Школы активного досуга студенческой молодежи» в городе Полтава** / М. В. Гринева, Е. В. Мастюх // *Инновационная деятельность в образовании : материалы VII Междунар. науч.-практ. конф. / под общ. ред. Г. П. Новиковой. – Ярославль ; М., 2013. – Ч. II – С. 162–167.*
493. **Підготовка дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування ДНЗ "Полтавський центр професійно-технічної освіти" до сімейного життя як соціально-педагогічна проблема** / М. В. Гриньова, А. В. Барбінова // *Методика навчання природничих дисциплін у вищій та середній школі. XX Каришинські читання : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 29–30 трав. 2013р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т педагогіки НАПН України, Полтав. міська рада та ін. – Полтава, 2013. – С. 394–396.*
494. **Позааудиторна діяльність вищого навчального закладу як засіб природоохоронного виховання майбутніх учителів біології** / М. В. Гриньова, М. М. Дяченко-Богун // *Международное сотрудничество в образовании в условиях глобализации : материалы второй междунар. науч.-практ. конф. / отв. ред. В. М. Ефимова. – Симферополь, 2013. – Ч. 1 – С. 118–125.*
495. **Проблеми вивчення обдарованості школярів** / М. В. Гриньова // *Технології інтеграції змісту освіти : зб. наук. праць / [гол. ред. В. Р. Ільченко] ; Полтав. обл. ін-т післядипломної пед. освіти імені М. В. Остроградського. – Полтава, 2013. – Вип. 5. – С. 35–40.*
496. **Проблемна ситуація – основа проблемного навчання в ході вивчення християнської педагогіки** / М. В. Гриньова // *Біблійна історія та християнська етика : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 9 квіт. 2013 р.) / ред. М. В. Гриньова ; Нац. акад. пед. наук України, Полтав.*

- нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка та ін. – Полтава, 2013. – С. 15–20.
497. **Реалізація проекту "Педагоги-новатори України" в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка** / М. Гриньова // Імідж сучасного педагога. – 2013. – № 8–9. – С. 44–47.
498. **Роль студенческого самоуправления в воспитании активной жизненной позиции молодежи** / М. В. Гринева, И. А. Шульга // Инновационная деятельность в образовании : материалы VII Междунар. науч.-практ. конф. / под общ. ред. Г. П. Новиковой. – Ярославль ; М., 2013. – Ч. I. – С. 335–342.
499. **Саморегуляція менеджера освіти** / М. В. Гриньова // Science and Education a New Dimension: Pedagogy and Psychology. – Budapest, 2013. – I (6), Issue: 10 Oct. – P. 65–68.
500. **Саморегуляція як основа успішної навчальної діяльності молоді** / М. В. Гриньова // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – Умань, 2013. – № 8, ч. 2. – С. 159–163.
501. **Спадщина А. С. Макаренка: колективне дослідження кафедри педмайстерності ПНПУ імені В. Г. Короленка** / М. Гриньова, А. Ткаченко // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2013. – № 2. – С. 41–50.
502. **Створення і розвиток інфраструктур науки під керівництвом Б. Є. Патона** / М. В. Гриньова // Підготовка майбутніх керівників навчальних закладів до інноваційного управління. Наукова мобільність у програмі "Горизонт 2020" (дії Марії Склодовської-Кюрі) : матеріали Всеукр. семінару з міжнар. участю, (8 жовт. 2013 р) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Держ. підприємство "Центр науково-техн. інформації та сприяння інновац. розвитку України", Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Нац. коледж шк. керівників та ін. – К. ; Полтава, 2013. – С. 3–6.

503. **Створення розвивального середовища для інтелектуально-обдарованих студентів на природничому факультеті ПНПУ імені В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова // Методика навчання природничих дисциплін у вищій та середній школі. XX Каришинські читання: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 29–30 трав. 2013 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т педагогіки НАПН України, Полтав. міська рада та ін. – Полтава, 2013. – С. 4–13.
504. **Створення фахового середовища для підготовки магістрів спеціальностей «Управління проектами» та «Управління навчальним закладом» на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту ПНПУ імені В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова // Вивчення та впровадження в Україні іноземного досвіду удосконалення діяльності органів влади: матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 27 листоп. 2013 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2013. – Ч. II – С. 108–112.
505. **В. О. Сухомлинський про необхідність створення школи під блакитним небом** / М. В. Гриньова // Педагогічна майстерність: навчально-методичне забезпечення теорії і технології професійного розвитку вчителя: матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 26 верес. 2013 р.) / за ред. М. В. Гриньової; НАПН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Міжнар. академія пед. освіти, Пед.-меморіал. музей В. О. Сухомлинського. – Полтава, 2013. – С. 3–10.
506. **Технологія підготовки вихователів у сфері культурно-досугової діяльності вищого навчального закладу** / М. В. Гриньова, Ю. І. Боловацька // Інноваційна діяльність в освіті: матеріали VII Міжнарод. наук.-практ. конф. / под общ. ред.

- Г. П. Новиковой. – Ярославль ; М., 2013. – Ч. II – С. 157–162.
507. **Традиції квітчання на Полтавщині** / М. В. Гриньова, І. А. Шульга // Навколишнє середовище і здоров'я людини : зб. матеріалів VI Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 25–26 верес. 2012 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав обл. ін-т післядипломної пед. освіти імені М. В. Остроградського [та ін.]. – Полтава, 2013. – С. 240–245.
508. **Традиції квітчання на Полтавщині** / М. В. Гриньова, І. А. Шульга // Science and Education a New Dimension: Pedagogy and Psychology. – Budapest, 2013. – Vol. 3. – P. 64–67.
509. **К. Д. Ушинський про застосування методу прикладу у вихованні молоді. Сучасний стан проблеми** / М. В. Гриньова, І. А. Шульга // Творча спадщина К. Д. Ушинського у вимірах освіти XXI сторіччя / Південноукраїнський нац. пед. ун-т імені К. Д. Ушинського. – Одеса, 2013. – С. 59–65.
510. **Феномен Трофима Денисовича Лысенко (1898–1976) (крестный путь советской генетики)** / М. Гринева // Слов'янський збірник : зб. наукових і наук.-публіц. праць / уклад. Л. Л. Безобразова ; Слов'янський клуб м. Полтави. – Полтава, 2013. – Вип. XII. – С. 153–163.

2014

511. **Важливість формування та розвитку емоційного інтелекту в студентській молоді** / М. В. Гриньова, К. В. Мастюх // Актуальні проблеми психологічної науки у вимірах сучасного освітнього простору : зб. наук. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., (Полтава, 15–16 трав. 2014 р.) / Ін-т психології імені Г. С. Костюка НАПН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. ін-т післядипломної пед. освіти імені М. В. Остроградського [та ін.]. – Полтава, 2014. – С. 40–45.

512. **Виховання та самовиховання майбутнього вчителя у середовищі студентського наукового товариства** / М. В. Гриньова, А. О. Біленко // Управлінська майстерність керівника навчального закладу: матеріали наук.-практ. семінару, (Полтава, 2 квіт. 2014 р.) / ред. М. В. Гриньова ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. держ. адміністрація, Полтав. міська рада, Ін-т пед. освіти та освіти дорослих НАПН України, Ін-т обдарованої дитини НАПН України. – Полтава, 2014. – С. 20–22.
513. **Виховний потенціал системи студентського наукового товариства природничого факультету** / М. В. Гриньова, А. О. Біленко // Теоретико-практична спадщина А. С. Макаренка в контексті євроінтеграційних тенденцій вітчизняної освіти: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 1–2 квіт. 2014 р.) / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. держ. адміністрація, Полтав. міська рада, Ін-т пед. освіти та освіти дорослих НАПН України. – Полтава, 2014. – С. 26–28.
514. **Виховні обрії телепередачі "Вектори духовності"** / М. Гриньова // Відомості Полтавської єпархії. – 2014. – № 10. – С. 6–7.
515. **Виявлення труднощів та шляхів їх подолання у вихованні лідерських якостей студентської молоді учасників соціального проекту "Беремо приклад з лідерів-депутатів Полтавського місцевого самоврядування"** / М. В. Гриньова, А. О. Біленко // Управління проектами у сфері науки, освіти, інновації та інформатизації: матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 2 квіт. 2014 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. облдержадмін. та ін. – Полтава, 2014. – С. 18–20.
516. **Вплив збалансованого харчування на розумову діяльність студентської молоді** / М. В. Гриньова, Н. О. Коновал // Витоки педагогічної майстерності: зб.

- наук. праць / гол. ред. М. І. Степаненко ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2014. – Вип. 13. – С. 17–21. – (Педагогічні науки). – Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/2887/1/Grinjova.pdf>.
517. **Втілення іноземного досвіду туризму у соціальному проекті "Зелений туризм для всіх"** / М. В. Гриньова, К. В. Мастюх // Теоретичні та прикладні аспекти розвитку природничих дисциплін / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т біології Уфимського наук. центру РАН (Росія), Омський держ. пед. ун-т (Росія) [та ін.]. – Полтава, 2014. – С. 168–170.
518. **"Зелений туризм для всіх" як оздоровча технологія** / М. В. Гриньова, К. В. Мастюх // Науково-методичне забезпечення напряму підготовки "Здоров'я людини": матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Полтава, 5 груд. 2014 р.) / гол. ред. М. І. Степаненко ; за заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2014. – С. 3–5.
519. **Менеджмент управління підготовкою дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування ДНЗ «Полтавський центр професійно-технічної освіти» до сімейного життя** / М. В. Гриньова, А. В. Барбінова // Актуальні питання природничих досліджень : матеріали студ. наук.-практ. конф. / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2014. – С. 84–87.
520. **Міський дендропарк як оздоровчий центр міста** / М. В. Гриньова, В. В. Кривенко // Науково-методичне забезпечення напряму підготовки "Здоров'я людини": матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Полтава, 5 груд. 2014 р.) / гол. ред. М. І. Степаненко ; за заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2014. – С. 5–6.

521. **Оптимальний режим збалансованого харчування студентської молоді** / М. В. Гриньова, Н. О. Коновал // Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі (XXI Каришинські читання): матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 29–30 трав. 2014 р.) / за ред. М. В. Гриньової ; НАПН України, Держ. агенство з питань науки, інновацій та інформатизації України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка та ін. – Полтава, 2014. – С. 67–68.
522. **Організація режиму збалансованого харчування студентської молоді** / М. В. Гриньова, Н. О. Коновал // Управління проектами у сфері науки, освіти, інновації та інформатизації: матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 2 квіт. 2014 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. облдержадмін. та ін. – Полтава, 2014. – С. 20–21.
523. **Основи функціонування розвивального середовища для педагогічно-обдарованих студентів на природничому факультеті ПНПУ імені В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова // Інноваційний підхід в управлінні навчальними закладами : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (Житомир, 10 квіт. 2014 р.) / Житомирський держ. ун-т ім. І. Франка. – Житомир, 2014. – С. 61–64.
524. **Особливості стресогенних ситуацій педагогічного процесу** / М. В. Гриньова // Адаптаційні можливості дітей та молоді : матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 95-річчю утворення кафедри біології і основ здоров'я ПНПУ імені К. Д. Ушинського, (Одеса, 11–12 верес. 2014 р.) / гол. ред. А. І. Босенко ; Південно-український нац. пед. ун-т імені К. Д. Ушинського. – Одеса, 2014. – Ч. 2. – С. 74–80.
525. **Педагогічна антропология К. Д. Ушинського** / М. В. Гриньова, В. Шмойло // Теоретико-практична спадщина А. С. Макаренка в контексті євроінтеграційних тенденцій вітчизняної освіти: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 1–2 квіт. 2014 р.) / за ред.

- М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. держ. адміністрація, Полтав. міськарада, Ін-т пед. освіти та освіти дорослих НАПН України. – Полтава, 2014. – С. 97–100.
526. **Підтримка "зеленої" економіки в Україні** / М. В. Гриньова // Навколишнє середовище і здоров'я людини : зб. матеріалів VII Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 29–30 верес. 2013 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. ін-т післядипломної пед. освіти імені М. В. Остроградського [та ін.]. – Полтава, 2014. – С. 8–10.
527. **Принципи організації збалансованого харчування студентської молоді** / М. В. Гриньова, Н. О. Коновал // Актуальні питання природничих досліджень : матеріали студ. наук.-практ. конф. / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2014. – С. 88–90.
528. **Природничі дисципліни в реаліях сучасної освіти** / М. Гриньова, Г. Сорокіна // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2014. – № 5–6. – С. 94–100.
529. **Про освітні послуги кафедр природничого факультету, умови, процес і результат освітньої діяльності** / М. В. Гриньова, Л. В. Малаканова, Г. Ю. Сорокіна // Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі (XXI Каришинські читання) : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 29–30 трав. 2014 р.) / за ред. М. В. Гриньової ; НАПН України, Держ. агенство з питань науки, інновацій та інформатизації України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка та ін. – Полтава, 2014. – С. 68–73.
530. **Проблеми "зеленої" економіки в Україні** / М. В. Гриньова // Біорізноманіття України в світлі ноосферної концепції академіка В. І. Вернадського : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (Полтава, 17–18 квіт. 2014 р.) / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені

- В. Г. Короленка, ВДНЗУ "Укр. мед. стомат. академія", Полтав. нац. техн. ун-т імені Ю. Кондратюка, Полтав. аграрна академія. – Полтава, 2014. – С. 99–100.
531. **Проблеми фінансування студентського самоврядування** / М. Гриньова, І. Шульга // Слов'янський збірник : зб. наук. і наук.-публ. праць / уклад. Л. Л. Безобразова ; Слов'янський клуб м. Полтави. – Полтава, 2014. – Вип. XIII. – С. 82–90.
532. **Проект становлення лідерських якостей майбутнього вчителя** / М. В. Гриньова, І. А. Шарка // Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі (XXI Каришинські читання) : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 29–30 трав. 2014 р.) / за ред. М. В. Гриньової ; НАПН України, Держ. агенство з питань науки, інновацій та інформатизації України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка та ін. – Полтава, 2014. – С. 74.
533. **Проекти «Зеленої» економіки в Україні** / М. В. Гриньова // Технології інтеграції змісту освіти : зб. наук. праць / [ред. кол., гол. ред. В. Р. Ільченко] ; Полтав. обл. ін-т післядипломної пед. освіти імені М. В. Остроградського. – Полтава, 2014. – Вип. 6. – С. 61–64.
534. **Рекомендації міському самоврядуванню щодо удосконалення зеленого туризму на Полтавщині** / М. В. Гриньова, К. В. Мастюх // Управління проектами у сфері науки, освіти, інновації та інформатизації : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 2 квіт. 2014 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. облдержадмін. та ін. – Полтава, 2014. – С. 21–23.
535. **Роль збалансованого харчування у забезпеченні здорового способу життя** / М. В. Гриньова, Н. О. Коновал // Наукові записки / ред. кол.: В. В. Радул, С. П. Величко та ін. ; КДПУ ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2014. – Вип. 131. – С. 3–5. – (Серія : Педагогічні науки).

536. **Роль зеленого паркового туризму у підвищенні емоційного інтелекту людини** / М. В. Гриньова, К. В. Мастюх // Теоретико-практична спадщина А. С. Макаренка в контексті євроінтеграційних тенденцій вітчизняної освіти : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 1–2 квіт. 2014 р.) / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. держ. адміністрація, Полтав. міськарада, Ін-т пед. освіти та освіти дорослих НАПН України. – Полтава, 2014. – С. 28–29.
537. **Саморегуляція як основа формування культури студентської молоді** / М. В. Гриньова // Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. праць / Чернівецький нац. ун-т. – Чернівці, 2014. – Вип. 679. – С. 20–33. – (Педагогіка та психологія).
538. **Система студентського самоврядування в контексті Макаренківської спадщини** / М. В. Гриньова, Ю. П. Кращенко // Педагогіка і психологія. – 2014. – № 4. – С. 57–63.
539. **Слово про О. П. Руденка – науковця, організатора, педагога** / М. В. Гриньова // Олександр Пантелеймонович Руденко : біобібліографічний покажчик : до 75-річчя від дня народження / уклад.: О. А. Губачова, О. В. Хорольський ; за ред. М. І. Степаненка ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2013. – С. 71–72. – (Серія «Науковці університету»).
540. **Ставлення А. С. Макаренка до педагогічної науки** / М. В. Гриньова // Теоретико-практична спадщина А. С. Макаренка в контексті євроінтеграційних тенденцій вітчизняної освіти : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф., (Полтава, 1–2 квіт. 2014 р.) / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. держ. адміністрація, Полтав. міськарада, Ін-т пед. освіти та освіти дорослих НАПН України, Ін-т обдаров. дитини НАПН України, Держ. пенітенціарна служба України та ін. – Полтава, 2014. – С. 3–6.

541. **Ставлення молоді до зеленого туризму в масштабах міста** / М. В. Гриньова, К. В. Мастюх // Управлінська майстерність керівника навчального закладу: матеріали наук.-практ. семінару, (Полтава, 2 квіт. 2014 р.) / ред. М. В. Гриньова ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. держ. адміністрація, Полтав. міська рада, Ін-т пед. освіти та освіти дорослих НАПН України, Ін-т обдарованої дитини НАПН України. – Полтава, 2014. – С. 22–23.
542. **Становлення і розвиток природничого факультету (1991–2014 рр.)** / М. В. Гриньова, Ю. П. Кращенко // Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі (XXI Каришинські читання): матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 29–30 трав. 2014 р.) / за ред. М. В. Гриньової ; НАПН України, Держ. агенство з питань науки, інновацій та інформатизації України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка та ін. – Полтава, 2014. – С. 3–8.
543. **Сутність та принципи діяльності авторського соціального проекту «Зелений туризм для всіх»** / М. В. Гриньова, К. В. Мастюх // Актуальні питання природничих досліджень : матеріали студ. наук.-практ. конф. / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2014. – С. 90–93.
544. **Теоретичні основи менеджменту управління підготовки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування ДНЗ ПЦПТО до сімейного життя** / М. В. Гриньова, А. В. Барбінова // Теоретико-практична спадщина А. С. Макаренка в контексті євроінтеграційних тенденцій вітчизняної освіти : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 1–2 квіт. 2014 р.) / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. держ. адміністрація, Полтав. міська рада, Ін-т пед. освіти та освіти дорослих НАПН України. – Полтава, 2014. – С. 12–14.

545. **Умови реалізації виховного потенціалу в системі студентського самоврядування** / М. В. Гриньова, Г. Ю. Сорокіна, Ю. П. Кращенко // Реалізація виховного потенціалу системи студентського самоврядування вищих навчальних закладів України : міжнар. наук.-практ. конф. (Полтава, 30 верес. – 1 жовт. 2014 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т проблем виховання НАПН України, Варшавський ун-т, м. Варшава, Республіка Польща [та ін.]. – Полтава, 2014. – С. 4–8.
546. **Управлінська майстерність майбутніх елітних менеджерів Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова // Проблеми освіти : наук.-метод. зб. / Ін-т інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. – К., 2014. – Вип. 80. – С. 77–79.
547. **Условия реализации воспитательного потенциала в системе студенческого самоуправления** / М. В. Гринева, Ю. П. Кращенко, Г. Ю. Сорокина // Педагогические заметки : науч. журн. – Новосибирск, 2014. – Т. 7, вып. 1. – С. 52–57.
548. **Фінансування студентського самоврядування** / М. В. Гриньова, І. А. Шульга // Реалізація виховного потенціалу системи студентського самоврядування вищих навчальних закладів України : міжнар. наук.-практ. конф. (Полтава, 30 верес. – 1 жовт. 2014 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т проблем виховання НАПН України, Варшавський ун-т, м. Варшава, Республіка Польща [та ін.]. – Полтава, 2014. – С. 17–21.
549. **Функціонування місцевого дендропарку як рекреаційного центру** / М. В. Гриньова, В. В. Кривенко // Теоретичні та прикладні аспекти розвитку природничих дисциплін / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т біології Уфимського наук. центру РАН (Росія), Омський держ. пед. ун-т (Росія) [та ін.]. – Полтава, 2014. – С. 65–68.

550. **Чисте узбіччя як складова екологічної свідомості населення Полтавщини** / М. В. Гриньова, В. В. Кривенко // Управління проектами у сфері науки, освіти, інновації та інформатизації: матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 2 квіт. 2014 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. облдержадмін. та ін. – Полтава, 2014. – С. 54–55.

2015

551. **Авторський проект «Розробка раціонального еколого-економічного маршруту ботанічною пам'яткою природи «Кочубеївські дуби» як один з передових шляхів підвищення екологічної культури нації»** / М. В. Гриньова, А. А. Арканова // Актуальні проблеми ботаніки та екології: матеріали Міжнар. конф. молодих учених, присвяченої 120-річчю від дня народження Д. К. Зерова, (Полтава, 15–20 верес. 2015 р.). – Полтава, 2015. – С. 153–154.
552. **Авторський соціальний проект «Зелений туризм для всіх» як основа використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду міста Полтави** / М. В. Гриньова, К. В. Мастюх // Актуальні проблеми ботаніки та екології: матеріали Міжнар. конф. молодих учених, присвяченої 120-річчю від дня народження Д. К. Зерова, (Полтава, 15–20 верес. 2015 р.). – Полтава, 2015. – С. 11–12.
553. **Авторський соціальний проект «Зелений туризм для всіх» як основа розвитку рекреаційного-туристичної бази Полтавщини** / М. В. Гриньова, К. В. Мастюх // Законодавство України у сфері інтелектуальної власності та його правозастосування: національні, європейські та міжнародні виміри: зб. наук. праць Всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених та студентів з проблем інтелектуальної власності. (Київ, 18 верес. 2015 р.) / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, Науково-дослідний ін-т інтелектуальної власності НАПрН України. – К., 2015. – С. 50–55.

554. **Аспекты менеджмента в привлечении территориальной общины к функционированию дендропарка как рекреационного и эколого-просветительского центра** / М. В. Гринева, В. В. Кривенко, С. П. Школяр // Экология плюс. – 2015. – № 3. – С. 18–32.
555. **Виховання здорового способу життя як складова якості життя молоді** / М. В. Гриньова // Педагогічні технології формування культури здоров'я особистості : матеріали ІІ Всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених і студентів, (Чернігів, 3 квіт. 2015 р.) / Чернігівський нац. пед. ун-т імені Т. Г. Шевченка ; відп. ред. Г. І. Жара. – Чернігів, 2015. – С. 3–6.
556. **Вплив професійно орієнтованого освітнього середовища природничого факультету ПНПУ імені В. Г. Короленка на досягнення студентства** / М. В. Гриньова // Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі. ХХІІ Каришинські читання : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 21–22 трав. 2015 р.) / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2015. – С. 4–6.
557. **До питання авторського права на природний ансамбль міського Полтавського дендропарку як об'єкта інтелектуальної власності** / М. В. Гриньова, В. В. Кривенко // Законодавство України у сфері інтелектуальної власності та його правозастосування : національні, європейські та міжнародні виміри : зб. наук. праць Всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених та студентів з проблем інтелектуальної власності, (Київ, 18 верес. 2015 р.) / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, Науково-дослідний ін-т інтелектуальної власності НАПрН України. – К., 2015. – С. 47–50.
558. **До питання про автономію сучасних вищих навчальних закладів** / М. В. Гриньова // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 2. – С. 34–36.

559. **До питання про викладання дисципліни «Управління навчально-виховним процесом»** / М. В. Гриньова, Г. Ю. Сорокіна // Наукові підходи в управління навчальними закладами : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., (Житомир, 28 квіт. 2015 р.). – Житомир, 2015. – С. 92–102.
560. **До питання про властивості води** / М. В. Гриньова // VIII Менделєєвські читання : зб. наук. праць регіон. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, (Полтава, 19 берез. 2015 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. ін-т післядипломної пед. освіти імені М. В. Остроградського, Міський метод. кабінет управління освіти м. Полтави [та ін.]. – Полтава, 2015. – С. 23–24.
561. **До питання про значення здоров'язберігаючого середовища у вищому навчальному закладі** / М. В. Гриньова, І. А. Дудка // Наукові записки / ред. кол.: В. В. Радул, В. А. Кушнір та ін. ; Кіровоград. держ. пед. ун-т імені В. Винниченка – Кіровоград, 2015. – Вип. 140. – С. 6–10. – (Серія : Педагогічні науки).
562. **Зелений туризм для всіх. Сільський відпочинок** / М. В. Гриньова, К. В. Мастюх // Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі. XXII Каришинські читання : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 21–22 трав. 2015 р.) / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2015. – С. 63–65.
563. **А. С. Макаренко про госпрозрахунок та рентабельність виробництва** / М. В. Гриньова // Управління інноваційною діяльністю в освіті та у виробництві : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару, (Полтава, 13 берез. 2015 р.) / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. облдержадміністрація, Полтав. міськрада [та ін.]. – Полтава, 2015. – С. 12–13.
564. **Можливі підходи до формування здоров'язберезувальної компетенції у майбутніх вчителів біології**

- / М. В. Гриньова, А. А. Коваль // Проблеми відтворення та охорони біорізноманіття України: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (Полтава, 16 квіт. 2015 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, ВДНЗУ "Українська медична стоматологічна академія", Полтав. обл. ін-т післядипломної пед. освіти імені М. В. Остроградського, Полтав. держ. аграрна академія. – Полтава, 2015. – С. 123–125.
565. **Основи використання здоров'язбережувальних технологій для підготовки майбутніх вчителів основ здоров'я на природничому факультеті ПНПУ імені В. Г. Короленка** / М. В. Гриньова // Здоров'я людини: теоретичні, практичні та методичні аспекти: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2015. – С. 3–5.
566. **Оцінка полтавського міського дендропарку як складової зеленої архітектури міста, природного ансамблю, як об'єкту інтелектуальної власності** / М. В. Гриньова, В. В. Кривенко // Науково-методичне забезпечення навчання природознавства в старшій школі: зб. наук. праць / [ред. кол., гол. ред. В. Р. Ільченко; Полтав. обл. ін-т післядипломної пед. освіти імені М. В. Остроградського]. – Полтава, 2015. – Вип. 7. – С. 310–313.
567. **Педагогічні дисципліни в реаліях сучасної освіти** / М. В. Гриньова, Г. Ю. Сорокіна // Директор школи, ліцею, гімназії: всеукр. наук.-практ. рец. журн. – 2014. – № 5–6. – С. 94–100.
568. **Природоохоронні акції в розвитку навчально-пізнавальної діяльності учнівської молоді** / М. В. Гриньова, А. С. Крюкова // Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі. XXII Каришинські читання: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 21–22 трав. 2015 р.) / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2015. – С. 114–117.

569. **Проблеми застосування здоров'язбережувальних технологій у загальноосвітньому навчальному закладі** / М. В. Гриньова // Валеологія: сучасний стан, напрями та перспективи розвитку : тези доповідей XIII міжнар. наук.-практ. конф. / Харків. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 31–33.
570. **Просвітницька взаємодія з органами місцевого самоврядування і населення міста Полтави щодо впровадження соціального проекту «Зелений туризм для всіх»** / М. В. Гриньова, К. В. Мастюх // Становлення і розвиток особистості в умовах освітнього простору: теорія і практика : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (Полтава, 14–15 трав. 2015 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2015. – С. 15–19.
571. **Розвиток конкурентних переваг діяльності колективу Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка засобами фінансового забезпечення** / М. В. Гриньова // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2015. – Вип. 16. – С. 28–38. – (Серія «Педагогічні науки»).
572. **Розробка авторського раціонального еколого-економічного маршруту на території ботанічної пам'ятки природи «Кочубеївські дуби»** / М. В. Гриньова, А. А. Арканова // Законодавство України у сфері інтелектуальної власності та його правозастосування: національні, європейські та міжнародні виміри : зб. наук. праць Всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених та студентів з проблем інтелектуальної власності, (Київ, 18 верес. 2015 р.) / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, Науково-дослідний ін-т інтелектуальної власності НАПрН України. – К., 2015. – С. 42–46.
573. **Роль авторського соціального проекту «Зелений туризм для всіх» в екологічному вихованні школярів** / М. Гриньова, К. Мастюх // Рідна школа. – 2015. – № 1–2. – С. 39–42.

574. **Роль авторського соціального проекту «Зелений туризм для всіх» у становленні екологічної свідомості школярів** / М. В. Гриньова, К. В. Мастюх // Патріотичне виховання як основа побудови громадянського суспільства та демократичної держави : матеріали тез доповідей Всеукр. студентського наук. форуму, (Полтава, 22 жовт. 2015 р.) / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2015. – С. 41–43.
575. **Саморегуляція як основа психічного самовигорання вчителя** / М. В. Гриньова // Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм: проблеми теорії і практики підготовки та перепідготовки освітянських кадрів : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф., (Київ, 25 листоп. 2015 р.) / уклад.: Н. В. Гузій, В. І. Саюк ; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – К., 2015. – С. 21–27.
576. **Студентське самоврядування – запорука успіху гідного громадянина своєї країни** / М. В. Гриньова, А. А. Арканова, О. І. Лашенкова // Патріотичне виховання як основа побудови громадянського суспільства та демократичної держави : матеріали тез доповідей Всеукр. студентського наук. форуму, (Полтава, 22 жовт. 2015 р.) / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2015. – С. 37–40.
577. **В. Сухомлинський про виховання якості здоров'я молоді** / М. В. Гриньова // Педагогіка здоров'я : зб. наук. праць V Всеукр. наук.-практ. конф., присвяченої 170-річчю з дня народження І. І. Мечникова / за заг. ред. акад. І. Ф. Прокопенка ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків, 2015. – С. 218–221.
578. **Фандрайзинг у вищому навчальному закладі** / М. В. Гриньова, І. А. Дудка // Професійна свобода особистості у вимірах гуманістичної спадщини Антона Макаренка та Івана Зязюна : матеріали XIV Міжнар. наук.-практ. конф. (Полтава, 13 берез. 2015 р.) / за ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені

В. Г. Короленка, Полтав. облдержадміністрація, Полтав. міськрада [та ін.]. – Полтава, 2015. – С. 16–18.

579. **Bilingual Communication Culture** / M. Grinyova, E. Venevtseva // International Journal of Economics and Society, USA. – 2015. – V. 1, issue 3. – P. 119–123.
580. **Efficiency of Inquiry-Based Education : Guided Research vs. ‘Blind’ Brainstorming** / M. V. Grinyova, A. Kazachkov, J. C. Moor, R. Vovk // Hands-on Science. Brightening our future – The Hands-on Science. – Network, 2015. – S. 35–36.
581. **The problem of functioning of magistracy on project management** / M. V. Grinyova, O. A. Mykhalchenko // PROCEEDINGS THE SIXTH WORLD CONGRESS "AVIATION IN THE XXI-st CENTURY" "Safety in Aviation and Space Technologies". – 2014. – September 23–25. – V. 3.

Алфавітний показчик праць

Авторський проект «Розробка раціонального еколого-економічного маршруту ботанічною пам'яткою природи «Кочубеївські дуби»	551
Авторський соціальний проект «Зелений туризм для всіх» як основа використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду	552
Авторський соціальний проект «Зелений туризм для всіх» як основа розвитку рекреаційного-туристичної бази Полтавщини	553
Аналітична інформація в оцінці ступеню природного і техногенного ризику	382
Аспекты менеджмента в привлечении территориальной общины к функционированию дендропарка как рекреационного и эколого-просветительского центра	554
Біблійна історія та християнська етика	90, 99, 114
Біоетика в гуманістичних засадах педагогіки В. О. Сухомлинського	356
Біоетика в методології сучасного природознавства	308
Біоетика в руслі Болонського процесу	325
Біоетика і природничі дисципліни	309
Біоетика – основа збереження живого	310
Біоетика – новий ступінь інтеграції природничих і гуманітарних наук	323
Біоетика і сталий екологічний розвиток: освітній аспект	341, 357

Біоетика. Центральні постулати біоетикогенетичного кодексу та особистісно-орієнтована освіта	324
Біоетичні засади взаємовідносин лісових угруповань і людини	326
Біоетичні проблеми і природничо-наукова освіта	288
Біологія-10	39, 81
Біологія в системі культури	205
Біологія і наукова картина світу	206
Біорізноманіття: теорія, практика та методичні аспекти вивчення	54
Біорізноманіття: теорія, практика та методичні аспекти вивчення у загальноосвітній та вищій школі	100
Біорізноманіття України в світлі ноосферної концепції академіка В. І. Вернадського	115, 125
Біостаціонар Полтавського педагогічного університету – науковий навчально-виховний і туристичний центр Полтавщини	254
Болонський процес – основа модернізації педагогічної вищої освіти	311
Болонський процес і підготовка магістрів управління навчальним закладом	358
В навчальний заклад приходить педагог-валеолог	210
Важливість формування та розвитку емоційного інтелекту в студентської молоді	511
Валеологічна освіта – шлях формування цінностей життя та здоров'я молодого покоління.....	409
Валеологічний всеобуч	236
Валеологія	10
Варіативність занять у педвузі	173

В. І. Вернадський про стратегію розвитку освіти	271
В. І. Вернадський про формування природничо-наукового мислення студентської молоді	272
Вікові особливості мовлення шестиліток	148
Вивчення внутрішніх процесів саморегуляції людини	327
Вивчення процесів саморегуляції в курсі біології	383
Визначення ЕШП у школярів.....	174
Використання ідей Д. І. Менделєєва у досвіді підготовки вчителя природознавства.....	342
Використання релігійних джерел при освоєнні курсу педагогіки	160
Використання творчої спадщини А.С. Макаренка в діяльності ВТК	255
Випускники природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка - науковці України	116
Виховання здорового способу життя як складова якості життя молоді	555
Виховання: теорія і практика	91, 101
Виховання особистісних якостей майбутніх фахівців у системі студентського самоврядування	69
Виховання саморегуляції навчальних дій у молодших школярів	2
Виховання та самовиховання майбутнього вчителя у середовищі студентського наукового товариства	512
Виховна мета уроку — формування громадянина України	175, 224
Виховний потенціал системи студентського наукового товариства природничого факультету	513
Виховні обрії телепередачі "Вектори духовності"	514

Виявлення труднощів та шляхів їх подолання у вихованні лідерських якостей студентської молоді	515
Внутрішні механізми поведінки людини	384
VIII Менделєєвські читання	135
VIII Каришинські читання в Полтавському педагогічному університеті	237
Вплив біоетики на саморегуляцію діяльності майбутнього вчителя	343
Вплив біоетики на саморегуляцію діяльності майбутнього вчителя природничих дисциплін	410
Вплив генів та родинного середовища на розвиток здібностей обдарованої дитини	481
Вплив збалансованого харчування на розумову діяльність студентської молоді	516
Вплив природних біологічних ритмів на навчальну діяльність	225
Вплив професійно орієнтованого освітнього середовища природничого факультету ПНПУ імені В. Г. Короленка на досягнення студентства	556
Вплив раціонального харчування на обдарованість студентської молоді	482
Вплив фізіологічних особливостей на успішність школярів	289
Вплив шуму на організм людини	211
Впровадження активних методів навчання на семінарських та лабораторних заняттях з інтегрованого курсу педагогіки	119
Впровадження модульного принципу навчання	177, 164
Всеукраїнська науково-практична конференція "Сучасна хімія та вища освіта"	273
Втілення іноземного досвіду туризму у соціальному проекті "Зелений туризм для всіх"	517

Вчення про біосферу В. І. Вернадського	483
Вчення про ноосферу В. І. Вернадського як одна з основоположних концепцій сучасного природознавства	385
Глобалізація в освітній сфері кафедри педагогічної майстерності та менеджменту	447
Гра як засіб формування саморегуляції навчальних дій молодих школярів	149
Гуманізм та сучасна школа	274
Гуманізація освіти у вимірах біоетики	290
Десять порад учителю при підготовці до шкільного свята	207
Деякі аспекти структуризації та ергономіки навчального тексту для електронного підручника	431
Діяльність кафедри педагогічної майстерності в розвитку педагогічного краєзнавства Полтавщини	386
Дидактична сутність польового практикуму з методики викладання біології	448
Дидактичні засади формування системи біологічних знань старшокласників	313
Дипломні та кваліфікаційні роботи, вимоги до їх написання, оформлення та захисту	12
Диференціація та інтеграція навчання	186, 256
До 90-річчя природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка	411
До питання авторського права на природний ансамбль міського Полтавського дендропарку як об'єкта інтелектуальної власності	557
До питання про автономію сучасних вищих навчальних закладів	558

До питання про викладання дисципліни «Управління навчально-виховним процесом»	559
До питання про властивості води	560
До питання про гуманізацію навчання на природничому факультеті Полтавського педуніверситету	275
До питання про ефективність впровадження педагогіки М. Монтесорі	208
До питання про значення здоров'язберігаючого середовища у вищому навчальному закладі	561
До питання про організацію сучасного уроку	196
До питання про проведення ректорських контрольних робіт на природничому факультеті	387
До питання про формування мислення у школярів	238
До питання про формування саморегуляції навчальних дій	202
До питання про формування саморегуляції у студентів педагогічного університету	212
До проблеми синдрому емоційного вигорання у чоловіків	388
До проблеми формування творчих здібностей обдарованих школярів	484
Допрофесійне становлення особистості майбутнього вчителя	161
Досвід видатних педагогів Полтавщини в управлінській діяльності	389
Досвід діяльності наукових шкіл Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка	449
Дослідження якості гуманістичної освіти	327
Духовність. Вчинок. Поведінка	226
Гра як засіб формування саморегуляції навчальних дій молодих школярів	92

Екологічна етика як основа світогляду майбутнього учителя	257
Екологічне виховання – основа формування екологічної культури	227
Екологічне виховання молоді	485
Екологічне розуміння якості води Полтавської області у вимірах біоетики	328
ЕОТ в управлінні навчальним закладом	27, 40, 55
Етичні проблеми біотехнології та їхнє обговорення наприкінці ХХ – початку ХХІ століття	329
Ефективна співпраця	390
Ефективність застосування інновацій на уроках з природничих дисциплін у 9 класі	203
Життєвий і науковий шлях Д. С. Івашина	450
З дитсадка у гімназію	178
З досвіду проведення навчальної валеологічної практики	276
З досвіду роботи факультету майбутнього вчителя	162
Загляньмо і в недільні школи	187
Залучення молоді до системи державного та громадського управління	391, 392
Запобігання самовигоранню вчителя через саморегуляцію діяльності	393
Застосування діяльнісного підходу до здобуття знань учнями сільської школи	179
Застосування принципів біоетики у педагогічній діяльності	258
Застосування семінарів-тренінгів у процесі вивчення курсу «Природознавство» в педуніверситеті	344
Збереження здоров'я учнів індивідуалізацією навантажень	165
Здійснення діяльнісного підходу в сільській школі	180

"Зелений туризм для всіх" як оздоровча технологія	518
Зелений туризм для всіх. Сільський відпочинок	562
Значення саморегуляції у цілісному навчально-виховному процесі	188
Значення формування саморегуляції навчальних дій в становленні майбутнього вчителя	154
Ігрові технології у навчальній діяльності вчителя біології	451
Ідеї А. С. Макаренка в педагогічній майстерності вихователя пенітенціарних закладів	359
Ідеї саморегуляції в педагогічній спадщині А. С. Макаренка	197
Ідеї Х. Д. Алчевської у досвіді сучасної школи нового типу	198
Идеи А. С. Макаренко в практике детских пенитенциарных учреждений: современный украинский опыт	432
Идея самоуправления: макаренковская традиция и современная высшая школа	486
Из опыта подготовки магистров управления учебных заведений в Украине	360
Індивідуалізація навчання засобом електронного підручника	394
Інноваційні підходи до створення навчально-методичного забезпечення спеціальності "Управління проектами"	92
Інноваційні школи входять у життя	166
Інтеграція біологічної етики у природничо-наукову вищу педагогічну освіту	345
Інтеграція лінгвістики і педагогіки у формуванні комунікативних навичок студентів	228
Інтегрований курс "Педагогіка" – вимога часу	167
Інтерактивне спілкування як компонента інформаційних технологій при вивченні іноземних мов	291

Інтуїція і релігія	181
Інформаційне забезпечення управління	28, 41, 56
Ефективність застосування інновацій на уроках з природ- ничих дисциплін у 9 класі	146
К вопросу о критериях уровней сформированности саморегуляции учебных действий	145
Кабінет валеології	229
Кафедра педагогического мастерства и менеджмента Полтавского национального педагогического университета: страницы истории	452
Кафедрі педагогічної майстерності – 25 років: історія та сьогодення	330
Кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка 30 років	433
Коллективный досвід вивчення спадщини А. С. Макаренка полтавської кафедри педагогічної майстерності та менеджменту	487
Комп'ютер у вимірах біоетики	331
Концепція валеологічної освіти педагогічних працівників	239
Корпоративне управління	57
Культура розумової праці школяра	259
Культура розумової праці підлітків	277
Культура сприймання довкілля	314
Курінний Ф. К. – завідувач кафедри ботаніки (1933–1935 рр.)	292
Курс “Педагогічні технології: теорія та практика” в Полтавському державному педагогічному університеті ім. В. Г. Короленка	315
Курс "Природознавство" для майбутніх учителів	293
Леся Українка	260

Любов до життя В. І. Вернадського	453
Людина серед людей: Проблема спілкування з соціальним оточенням	213, 230
Людмила Нестуля - журналіст "від бога"	434
Магістратури кафедри педагогічної майстерності та менеджменту	454
Майбутню школу готуємо сьогодні	168
А. С. Макаренко і практика сучасних закладів виховання	361
А. С. Макаренко і феномен соціального сирітства	395
А. С. Макаренко про госпрозрахунок та рентабельність виробництва	563
Менделєєвські читання	42
Менеджмент в освіті	18, 58, 70
Менеджмент загальноосвітніх навчальних закладів	102, 126
Менеджмент освітніх закладів та управління проектами	82
Менеджмент управління підготовкою дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	519
Метод кругового тренування на заняттях атлетичною гімнастикою	240
Методи навчання валеології	241
Методи оздоровлення	242
Методи подолання синдрому емоційного вигорання вчителя	346
Методи і форми організації занять у християнських недільних школах	488
Методика викладання біології	20
Методика викладання валеології	13, 19, 21, 261
Методика викладання природничих дисциплін у вищій і середній школі	59, 71, 83

Методика викладання природничих дисциплін у вищій і середній школі. XVIII Каришинські читання	93
Методика викладання природничих дисциплін у вищій і середній школі. XIX Каришинські читання	103
Методика М. Монтесорі	214
Методика навчання основ здоров'я, валеології та безпеки життєдіяльності	24
Методика навчання природничих дисциплін у вищій та середній школі. XX Каришинські читання	117
Методики самопізнання майбутнього лідера	94, 104
Методические рекомендации для выполнения самостоятельных заданий	1
Методичні рекомендації до практичних та лабораторних занять з основ педагогічної майстерності	95
Методологічні засади курсу "Методика викладання біології"	243
Методологія методики викладання природничих дисциплін	362
Методологія управлінської діяльності	29, 43, 60
Механізм впливу емоцій на здоров'я людини	278
Механізми управлінської діяльності менеджера	294
Микола Іванович Гавриленко – видатний орнітолог XX століття	295
Міжнародна співпраця та інтеграція у сферу освіти	296
Місце біоетики в сучасній хімічній освіті	332
Місце спеціальних компетенцій в структурі професійної компетентності майбутнього вчителя хімії	396
Міський дендропарк як оздоровчий центр міста	520
Модель компетентності менеджера освіти	435

Модель професійної підготовки майбутнього вчителя природничих дисциплін	297
Модель формування професійної компетентності майбутнього вчителя хімії	397
Модульне навчання	215
Модульно-розвивальне навчання старшокласників на уроках біології	22
Можливі підходи до формування здоров'язберезувальної компетенції у майбутніх вчителів біології	564
Можливості адаптивної поведінки людини	363
Музикотерапія в гуманістичному навчальному процесі	347
На допомогу учневі у підготовці до біологічних змагань	44
Навколишнє середовище і здоров'я людини	127
Навчально-виховний комплекс – педагогічний заклад нового покоління	182
Народні традиції вінкоплетіння у проектах сучасності	489
Наследие А. С. Макаренко и педагогические приоритеты современности: 1991–2008 гг.	412
Наступність як чинник неперервності освітнього процесу обдарованої особистості	455
Наукова спадщина академіка В. І. Вернадського із зоологом і краєзнавцем Полтавського педінституту М. І. Гавриленком	279
Науковий базис кафедри педагогічної майстерності та менеджменту	456
Науковий базис створення та функціонування магістратури з біблійної історії і християнської етики на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту	457
Наукові школи природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка	413

Наукові школи як стимул розвитку природничого факультету Полтавського державного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка	244
Науково-методичне забезпечення напряму підготовки "Здоров'я людини"	128
Науково-методичні основи організації студентської науки на природничому факультеті Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка	436
Науково-педагогічний експеримент у школі-гімназії № 9 м. Полтави	189
Науково-практичні основи розвитку музеїв видатних педагогів регіону у вищих навчальних закладах	348
Наш декан – Андрій Потапович Каришин	458
Незгасимий вогонь	105
Нові досягнення біологічних наук	216
Нові підходи в методиці викладання предметів природничого циклу, орієнтовані на підлітків з низьким рівнем досягнень	364
Нові підходи до викладання валеології	217
Новітні досягнення біологічних наук	218
Новітні форми і методи навчально-виховного процесу в сільській школі	183
Нравственный аспект саморегуляції учебных действий	150
Обґрунтування потреб Полтавського регіону у фахівцях – вчителів основ здоров'я людини	459
Обласний ліцей в системі обласного управління освіти і педінститут	199
Олімпіада з хімії у ВНЗ м. Полтави	298
Оптимальний режим збалансованого харчування студентської молоді	521

Організаційна діяльність в закладах освіти	30, 45
Організаційно-педагогічні основи екскурсійної роботи вчителя природничих дисциплін	106
Організація виховної роботи у педагогічному університеті	398
Організація впливу збалансованого харчування на розумову діяльність студентської молоді	118
Організація збалансованого харчування для активації розумової діяльності студентської молоді	490
Організація і планування роботи гуртка “Твоє здоров’є”	231
Організація навчальної діяльності підлітків з низьким рівнем досягнень при вивченні предметів природничого циклу	14
Організація навчальної діяльності підлітків з низьким рівнем успішності	245
Організація навчальної діяльності учнів з низьким рівнем досягнень	246
Організація науково-дослідницької діяльності студентів природничого факультету	491
Організація режиму збалансованого харчування студентської молоді	522
Організація хімічних вечорів в загальноосвітніх навчальних зкладах	365
Освітнє середовище як умова ефективного розвитку обдарованої студентської молоді	437
Основи біоетики для вчителя-природознавця	280
Основи біоетики для майбутнього вчителя	316
Основи валеології	25, 247
Основи використання здоров'язбережувальних технологій для підготовки майбутніх вчителів основ здоров'я на природничому факультеті	565

Основи ефективного функціонування наукових шкіл природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка	438
Основи педагогічної майстерності	119
Основи професійної майстерності журналіста Л. А. Нестулі	439
Основи сучасного виховання	136
Основи функціонування магістратури на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту	414
Основи функціонування розвивального середовища для педагогічно-обдарованих студентів	523
Основи цілісного сприйняття навколишнього світу	281
Основні напрями наступності школи і педагогічного вузу	184
Особенности организации «Школы активного досуга студенческой молодежи» в городе Полтава	492
Особистісно орієнтоване навчання і принципи біоетики	262
Особистісно-орієнтоване навчання як засіб формування природничо-наукового мислення школярів на уроках природознавства	299
Особливості використання методу спостереження в реалізації завдань екологічної етики	333
Особливості виховання ліворуких школярів	155
Особливості педагогічного керівництва навчально-виховною роботою у системі вищої освіти США	399
Особливості проведення семінарських і лабораторно-практичних занять з інтегрованого курсу "Педагогіка"	163
Особливості стресогенних ситуацій педагогічного процесу	524
Особливості управління в освіті	460
Особливості управління виховним процесом у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка	415

Оцінка полтавського міського дендропарку як складової зеленої архітектури міста, природного ансамблю, як об'єкту інтелектуальної власності	566
Пам'ять як основа навчального процесу	416
Патріотизм В. І. Вернадського	461
Педагогіка з історією педагогіки	31, 46
Педагогические условия природоохранного воспитания старшеклассников в общеобразовательных учебных заведениях	462
Педагогічна антропологія К. Д. Ушинського	525
Педагогічна діагностика професійного становлення майбутнього вчителя в процесі вивчення курсу "Педагогічні технології: теорія і практика"	334
Педагогічна майстерність керівника освітнього закладу	47
Педагогічна майстерність: навчально-методичне забезпечення теорії і технології професійного розвитку вчителя	120
"Педагогічний етюд" про культурно-мистецький захід кафедри педагогічної майстерності та менеджменту	463
Педагогічні дисципліни в реаліях сучасної освіти	567
Педагогічні технології: теорія та практика	23, 32, 48, 61, 107, 366
Педмайстерність – як локомотив педагогічних технологій	263
Передмова. Методика викладання біології	282
Передмова	300
Перспективи співпраці зацікавлених студентів педагогічних університетів з обдарованими дітьми	317
Перспективи функціонування спеціальності 8.000003 "Управління проектами" 400 Підвищуємо резерви здоров'я	219
Підготовка вчителів основ здоров'я – актуальна проблема сьогодення	464

Підготовка дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	493
Підготовка магістрів управління навчальним закладом – важливий шлях реалізації ідей Болонської конвенції	367
Підготовка майбутніх керівників навчальних закладів до інноваційного управління	108, 121
Підготовка майбутнього менеджера освіти в Полтавському державному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка	349
Підготовка фахівців управління освітою на кафедрі педагогічної майстерності Полтавського державного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка	368
Підготовка фахівців управління проектами на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту	417
Підтримка "зеленої" економіки в Україні	526
Підходи, які направлені на навчання дітей з використанням інноваційних технологій	465
Пізнання навколишнього світу як джерело розвитку школяра	209
Планування та прогнозування в навчальному закладі	49, 33
Подолання синдрому емоційного вигорання вчителя	335
Позааудиторна діяльність вищого навчального закладу як засіб природоохоронного виховання майбутніх учителів біології	494
Потрібні нестандартні підходи	146
Полтавський державний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка в розвитку міжнародної інтеграції в освітній простір	301
Полтавський державний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка в розвитку міжнародної співпраці та інтеграції у сферу освіти	302
Полтавські знавці природи	418

Постійно діючий семінар на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка	419
"Потрібно осмислити християнські цінності на науковому рівні	440
Правильне харчування – запорука здоров'я школярів	466
Представляємо природничий факультет Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка	264
Применение идей Макаренко о ролевой игре для обучения школьников коррекции и взаимооценке	156
Принцип розвиваючого навчання, впровадження нових технологій у навчальний процес	185
Принципи біоетики – основа педагогічної етики	336
Принципи організації збалансованого харчування студентської молоді	527
Принципи формування саморегуляції навчальної діяльності	248
Природничий факультет: історія та сьогодення	73
Природничий факультет Полтавського педуніверситету	232
Природничі дисципліни в реаліях сучасної освіти	528
Природничо-науковий гуманізм у творчості В. Короленка	303
Природничому факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – 90 !	420
Природознавець Микола Гавриленко: епоха та пам'ять	72
Природознавство	34, 50, 84, 109
Природоохоронне виховання старшокласників у загальноосвітніх навчальних закладах	96
Природоохоронні акції в розвитку навчально-пізнавальної діяльності учнівської молоді	568
Причини низьких досягнень учнів у процесі навчання	249

Про виховання саморегуляції у молодших школярів	151
Про ефективність виконання полтавської міської комплексної програми „Фізичне виховання – здоров’я нації”	337
Про освітні послуги кафедр природничого факультету, умови, процес і результат освітньої діяльності	529
Проблеми біоетики: історія і сучасний стан	318
Проблеми вивчення обдарованості школярів	495
Проблеми визначеності поведінки педагога	369
Проблеми відтворення та охорони біорізноманіття України	137
Проблеми застосування здоров’язберезувальних технологій у загальноосвітньому навчальному закладі	569
Проблеми "зеленої" економіки в Україні	530
Проблеми самоорганізації в природознавстві	304
Проблеми фінансування студентського самоврядування	531
Проблеми якості природничої педагогічної освіти	35
Проблемна ситуація – основа проблемного навчання в ході вивчення християнської педагогіки	496
Програми з валеології для вищих закладів освіти	11
Програмне забезпечення та інструктивно-методичний матеріал	26
Проект підготовки магістра з напрямку "Педагогічна освіта" спеціальності "Християнська етика" на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту Полтавського педуніверситету	467
Проект становлення лідерських якостей майбутнього вчителя	532
Проекти «Зеленої» економіки в Україні	533
Проектна організація навчального процесу	97
Пропедевтична практика. III курс	129

Просвітницька взаємодія з органами місцевого самоврядування і населення міста Полтави щодо впровадження соціального проекту «Зелений туризм для всіх»	570
Професійна компетентність керівника навчального закладу	401
Професійна свобода особистості у вимірах гуманістичної спадщини Антона Макаренка та Івана Зязюна	138
Професійно важливі аспекти підготовки менеджера на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту Полтавського педуніверситету	421
Профілактика стомлення учнів	169
Процеси управління проектами	62, 74
Процеси управління проектами (2010)	85, 86
Процеси управління проектами	98, 110
Психічна саморегуляція у формуванні мотивації на здоровий спосіб життя	350
Психологічні основи саморегуляції педагога	370
Психологія професійної діяльності	75
Психологія статевого виховання школярів	468
Реалізація виховних ідей А. С. Макаренка: історія та сучасний стан	371
Реалізація виховних ідей А. С. Макаренка у практиці виховних закладів	469
Реалізація виховного потенціалу системи студентського самоврядування вищих навчальних закладів України	130
Реалізація проекту "Педагоги-новатори України"	497
Результативність діяльності наукових шкіл на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту	470
Рекомендації міському самоврядуванню щодо удосконалення зеленого туризму на Полтавщині	534

Реформа системи середньої освіти в УРСР та сучасній Україні	422
Рівні сформованості саморегуляції навчальних дій та способів їх визначення	157
Різнорівневі навчальні програми	265
Різнорівневі навчальні програми з хімії	200, 209
Робота з матрицями на уроках біології	190
Розвиваюче навчання на уроках географії	170
Розвиток гнучкості — докорінна необхідність	191
Розвиток діяльності магістратури 8.000009 "Специфічні категорії. Управління навчальним закладом"	351
Розвиток конкурентних переваг діяльності колективу Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка	571
Розвиток мовлення у шести річок	152
Розвиток наукової творчості майбутніх вчителів природничих дисциплін	51, 353
Розвиток наукової творчості студентів природничого факультету ПДПУ імені В. Г. Короленка	352
Розвиток творчості школярів у процесі вивчення шкільного курсу біології	131
Розробка авторського раціонального еколого-економічного маршруту на території ботанічної пам'ятки природи «Кочубеївські дуби»	572
Розумове навантаження і втома	250
Роль авторського соціального проекту «Зелений туризм для всіх» в екологічному вихованні школярів	573
Роль авторського соціального проекту «Зелений туризм для всіх» у становленні екологічної свідомості школярів	574

Роль збалансованого харчування у забезпеченні здорового способу життя	535
Роль зеленого паркового туризму у підвищенні емоційного інтелекту людини	536
Роль самостійної роботи в науково-методичній підготовці майбутніх учителів природничих дисциплін	319
Роль саморегуляції в обученні школьника умению учиться	153
Роль студентського наукового товариства у популяризації хімічних знань	471
Роль студенческого самоуправления в воспитании активной жизненной позиции молодежи	498
Самоменеджмент	63
Саморегуляція	64, 111
Саморегуляція біологічних систем	372
Саморегуляція діяльності вчителя у навчальному процесі профільної школи	423
Саморегуляція діяльності як основа навчальних досягнень школярів	283
Саморегуляція діяльності як фактор організації здорового способу життя	220, 233
Саморегуляція менеджера освіти	499
Саморегуляцію навчальних дій формують батьки	158
Саморегуляція навчальної діяльності школяра	6, 7, 221
Саморегуляція навчальної діяльності учня	441
Саморегуляція, самовизначення, самовиховання	373
Саморегуляція та неуспішність школярів	266
Саморегуляція та психічне самовигорання вчителя	354, 374

Саморегуляція у запобіганні стресових станів менеджера як основа його здоров'язберігаючої компетентності	402
Саморегуляція у попередженні стресів та наслідків напружених життєвих ситуацій	424
Саморегуляція – феномен стабільності природи і людини	472
Саморегуляція як біологічне у навчанні	192
Саморегуляція як основа навчальної діяльності вчителів природничих дисциплін	442
Саморегуляція як основа психічного самовигорання вчителя	575
Саморегуляція як основа розв'язування педагогічної ситуації	473
Саморегуляція як основа успішної навчальної діяльності молоді	443, 474, 500
Саморегуляція як основа формування культури студентської молоді	537
VII Каришинські читання в Полтавському педагогічному університеті	251
Семейные ценности современной студенческой молодежи тенденции изменений и воспитание	475
Система життєвих цінностей в стратегічному управлінні В. О. Сухомлинського	403
Система студентського самоврядування в контексті Макаренківської спадщини	538
Сім'я і школа в справах навчання і виховання шестирічних школярів	3
Сім'я як фактор формування духовного здоров'я людини	222
Сім'я як фактор формування духовного здоров'я молоді людини	235, 267
Скаутинг як умова виховання спостережливості і волі дітей	252
Слово про О. П. Руденка – науковця, організатора, педагога	539

Современная биология. Тесты теоретической части	15
Социальная значимость формирования саморегуляции учебных действий	147
Соціально-економічна криза та криза моралі на сучасному етапі розвитку суспільства	268
Соціально-партнерська модель співпраці органів місцевого і студентського самоврядування	375
Соціально-педагогічне вчення А. С. Макаренка про колектив	376
Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності	65, 404, 405
Спадщина А. С. Макаренка: колективне дослідження кафедри педмайстерності ПНПУ імені В. Г. Короленка	501
Спадщина видатних педагогів Полтавщини в міжнародному освітньому просторі	76
Специфіка структурної організації та змісту діяльності студентського самоврядування у вищих навчальних закладах США	406
Співпраця органів місцевого та студентського самоврядування в аспекті розв'язання екологічно-природоохоронних проблем територіальної громади м. Полтави	377
Спільна робота школи і сім'ї по вихованню саморегуляції навчальних дій молодших школярів	159
Спогади про Федора Калениковича Курінного, завідувача кафедри ботаніки Полтавського педінституту (1933–1935 рр.)	425
Стандартизація підготовки за спеціальністю „Валеологія” в умовах євроінтеграції	338
Становлення і розвиток особистості в умовах освітнього простору: теорія і практика	139
Ставлення А. С. Макаренка до педагогічної науки	540
Ставлення молоді до зеленого туризму в масштабах міста	541

Становлення і розвиток природничого факультету (1991–2014 рр.)	542
Створення електронного підручника з курсу “Педагогічні технології: теорія та практика” у вимірах біоетики	339
Створення і розвиток інфраструктур науки під керівництвом	502
Створення розвивального середовища для інтелектуально- обдарованих студентів на природничому факультеті ПНПУ імені В. Г. Короленка	503
Створення фахового середовища для підготовки магістрів спеціальностей «Управління проектами» та «Управління навчальним закладом»	504
Стилі та типи управлінської діяльності	378
Структурно-логічні схеми	253
Студент	379
Студентське самоврядування – запорука успіху гідного громадянина своєї країни	576
Студентське самоврядування – основа управлінської діяльності у вищих навчальних закладах	426
Студентське самоврядування: стан, проблеми і завдання	407
Студентські консультативно-дорадчі структури при органах місцевого самоврядування та державної влади	427
Суспільствознавча освіта	380
Сутність та принципи діяльності авторського соціального проекту «Зелений туризм для всіх»	543
В. Сухомлинський про виховання якості здоров'я молоді	577
В. О. Сухомлинський про необхідність створення школи під блакитним небом	505
Сучасна біологія. Тести теоретичної частини	16

Сучасний підхід до формування мислення учнів на уроках біології	269
VII Каришинські читання в Полтавському педагогічному університеті	197
VII Менделєєвські читання	122
Творчі дослідницькі екскурсії як засіб пізнання на уроках хімії	284
Творчість розвивається в діяльності	193
Теоретико-методичні основи формування саморегуляції навчальної діяльності школярів : автореф.	8
Теоретико-методичні основи формування саморегуляції навчальної діяльності школярів : дис.	9
Теоретико-методологічні основи саморегуляції навчальної діяльності	444
Теоретико-практична спадщина А. С. Макаренка в контексті євроінтеграційних тенденцій вітчизняної освіти	132
Теоретичні основи дослідження змісту саморегуляції діяльності людини	428
Теоретичні основи менеджменту управління підготовки дітей-сиріт та дітей	544
Теорія і практика виховання лідерських якостей особистості у системі студентських самоврядних організацій	87
Теорія та практика управління навчальним закладом	36, 52
Технологія "навчання у співробітництві" у викладанні іноземної мови	305
Технологія підготовки вихователів у культурно-досуговій діяльності вищого навчального закладу	506
Традиції квітання на Полтавщині	507, 508

Традиції та інновації менеджменту навчальних закладів і реалізація управлінських проектів	88
Традиції українського народу у статевому вихованні молоді	320
Трактування поняття «педагогічна практика» вітчизняними і зарубіжними науковцями	476
Труднощі в навчально-виховному процесі, які призводять до виникнення важковиховуваності учнів	285
Трудове виховання школярів на уроках хімії	144
У долі людини часто втілюється історія держави (Федір Каленикович Курінний)	429
Удосконалення шкільної хімічної освіти шляхом її гуманізації	286
Умови реалізації виховного потенціалу в системі студентського самоврядування	545
Управління інноваційним проектом	77, 89
Управління інноваційними проектами	140
Управління інноваційними процесами в загальноосвітніх навчальних закладах	477
Управління інноваційною діяльністю в освіті та у виробництві	141
Управління навчально-виховним процесом	133
Управління персоналом	66
Управління проектами у сфері науки, освіти, інновації та інформатизації	123
Управління процесом навчання	53
Управління професійною діяльністю	67, 78
Управлінська майстерність керівника навчального закладу	134, 142
Управлінська майстерність майбутніх елітних менеджерів Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка	546

Управлінське спрямування магістратур кафедри педагогічної майстерності та менеджменту Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка	430
Условия реализации воспитательного потенциала в системе студенческого самоуправления	547
Участь студентства у культурно-дозвіллевій діяльності: значущість для формування цілісної особистості майбутнього вчителя	381
К. Д. Ушинський про застосування методу прикладу у вихованні молоді. Сучасний стан проблеми	509
Фактори формування саморегуляції навчальної діяльності	201
Фандрайзинг у вищому навчальному закладі	578
Фахове середовище природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка	478
Феномен Трофима Денисовича Лысенко (1898–1976)	510
Феномени навчальної діяльності	194
Фізична культура і загартовування у підтримці фізичного індивіда	223, 235
Фізична хімія як предмет досліджень Д. І. Менделєєва	445
Фізичне виховання: необхідний компонент гармонійного розвитку учнів-інтелектуалів	321
Фінансово-економічна діяльність	37, 68
Фінансування студентського самоврядування	548
Формирование адаптированности у старшеклассников к учебной деятельности	270
Формирование у младших школьников саморегуляции учебных действий	5

Формування валеологічного світогляду і валеологічної поведінки студентів Полтавського державного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка	306
Формування життєвих навичок студентів при вивченні курсу "Природознавство"	355
Формування мислення у підлітків при викладанні зоології	17
Формування природничо-наукового мислення у школярів	79
Формування саморегуляції навчальних дій молодших школярів	4, 171
Формування системи знань у старшокласників на уроках біології	307
Формування совісті і відповідальності у майбутнього вчителя-громадянина	322
Формуємо природознавців	287
Функціонування місцевого дендропарку як рекреаційного центру	549
Хімія : довідник для абітурієнтів та школярів	80, 113, 124, 143
Хімія. Повний курс підготовки для вступу до вищих навчальних закладів	112
Християнська педагогіка – основний курс підготовки вчителя до викладання «Біблійної історії та християнської етики»	446
Чисте узбіччя як складова екологічної свідомості населення Полтавщини	550
Шляхи запобігання стресовим станам менеджера	408
Шляхи здійснення екологічного виховання учнів	172
Що є корисне у християнських недільних школах	195
Явища в неживій та живій природі	38
Якість освіти – нагальна потреба часу	340

Ян Амос Коменський про збереження здоров'я учня у процесі організації навчальної діяльності	479
Bilingual Communication Culture	579
Efficiency of Inquiry-Based Education : Guided Research vs. 'Blind' Brainstorming	580
Peculiarities of professional environment functioning at the management and art of teaching sub-department	480
The problem of functioning of magistracy on project management	581

Іменний покажчик

А рканова А. А.	551, 572, 576
Б айрак О. М.	254
Барбінова А. В.	436, 475, 493, 519, 544
Бардінова В. Д.	198
Берегова А.	307, 313
Беляєва Н. В.	63, 67, 70, 78, 94, 358, 367, 368, 378, 386, 388, 408, 417, 424, 436
Біленко А. О.	512, 513, 515
Білик Н. І.	341, 349, 357
Бобрицька В. І.	10, 213, 214, 220, 222, 223
Бойко А. М.	173, 186, 215, 256, 260
Боловацька Ю. І.	376, 381, 415, 463
Борщ Ж. В.	162, 184
Буйдін В. В.	216
В ащенко Л.	257
Величко Л.	313
Власенко Н. О.	450
Вовк К. О.	14, 245, 246, 253, 339
Вовк Я. Г.	160

Воробйов Я.	334
Ворона П. В.	85
Ворона Л. І.	105
Г апон С. В.	216, 218, 219
Гаркович О. Л.	124
Герасименко В. Д.	200
Гнітій Н. В.	324
Гомля Л. М.	255, 359, 371, 432, 469
Горобець Н. В.	37, 68, 336, 342, 347, 353
Гринь Л. М.	225
Гриньова Н. Ф.	292, 425, 429
Грицька Т. С.	67, 78
Гуріненко Н. О.	12, 38
Д аценко О. А.	53, 337
Дашівська К. В.	329
Дем'яненко Н. М.	173
Джорухова О. В.	468
Джурка Г. Ф.	124, 274, 286, 288, 290, 323, 345, 445, 458
Дмитрикова В. П.	382
Дудка І. А.	561, 578
Дурдикулієва Н. І.	210
Дусяк Ю. Я.	331
Дяченко-Богун М. М.	96, 462, 494
Ж ивотовська Л. А.	15, 16, 17, 25, 79, 236, 239, 247, 262, 338

З авгородня Л. М.	403
Заїка В. І.	361, 364
Закалюжний В. М.	317
Зезекало І. Г.	324
І мшенецка Н. М.	1
К азирод Н. І.	167
Канівець Є. В.	376
Кигим С. Л.	72
Кіприч С. В.	337
Клименко Ю. О.	63, 75
Коберник О. М.	136,
Коваленко О. П.	402
Коваль А. А.	564
Козак І. О.	44, 252
Коновал Н. О.	118, 436, 466, 477, 482, 485, 490, 516, 521, 522, 527, 535
Кононець Н. В.	431
Короткова В. Ф.	189
Корягіна Н. Н.	402
Кочерга Н. К.	302
Кошляк Г. С.	2, 3, 4, 171
Кравченко О. Д.	154
Кращенко Ю. П.	94, 124, 143, 274, 286, 288, 290, 300, 318, 323, 341, 345, 356, 357, 375, 377, 392, 445, 475, 538, 542, 545, 547
Кривенко В. В.	520, 549, 550, 554, 557, 566

Кривич І. П.	25
Кривонос І. Ф.	185
Криворучко А. В.	332
Кругляк І. С.	422
Крюкова А. С.	568
Кузема І. І.	451
Кузьменко В. В.	481
Кузьменко О. А.	161
Куленко О. А.	28, 56, 124
Куценко О. А.	41
Л ашенкова О. І.	576
Литвинюк Л. В.	36, 52
Лобурець В. Е.	160, 167
Лядський І. К.	44, 317, 322
М агда В. І.	124, 331, 332
Малаканова Л. В.	91, 101, 102, 119, 126, 129, 133, 136, 529
Малюков Д. Ю.	124
Мастюх К. В.	492, 511, 517, 518, 534, 536, 541, 543, 552, 553, 562, 570, 573, 574,
Мельниченко О. С.	169
Міненко А. О.	24
Міщенко В. М.	210, 231
Миронова Л. М.	88
Моргун В. Ф.	145
Мороз І. В.	24

Мороз Ю. М.	321
Н астенко Н. В.	215
Ніжніченко Д.	240
Ніколенко О. М.	302
Новописьменна Т. В.	30, 45, 325
О нищенко В. О.	302
Орлова Н. О.	326
П алажченко З. Ф.	1, 146, 148, 152, 155, 158, 166, 202
Паляниця О. В.	34, 50, 84, 109, 344, 355,
Пашинський В. А.	302
Пашко Л. Ф.	402
Пащенко В. О.	160, 166, 167, 187, 195, 199, 205, 207, 216, 244, 268, 275, 277, 282, 285, 295, 296, 297, 300, 301, 302, 311, 315, 340, 351, 352, 362, 379, 380,
Пескун (Яланська) С. П.	17, 22, 38, 53, 79, 131, 238, 259, 269, 272, 277
Петренко Т. А.	22
Печка А. А.	144
Пивовар Н. М.	97
Почерняєв К. Ф.	44
Приходько Ю.	305
Пустовіт С. В.	80, 124
Р ибалко О. Я.	271, 276, 306, 320
Робуль О. М.	227
Ростовцева Л.	445

С амородов В. М.	72
Самусенко Ю. В.	112, 113, 124, 298, 458
Сас Н. М.	74, 77, 85, 86, 89, 98, 110
Свириденко О. О.	30, 45
Семеняка В. І.	365, 396, 397, 401
Симоненко Л. І.	402
Сіденко А. Г.	465
Соколенко Т. С.	395
Соколовська І.	284
Сорокіна Г. В.	27, 37, 68
Сорокіна Г. Ю.	40, 55, 62, 91, 101, 102, 119, 126, 129, 133, 136, 437, 456, 528, 529, 543, 559, 567,
Степаненко М. І.	167, 168
Стецюк Н. О.	254
Страшко С. В.	15, 16, 17, 24, 25, 39, 79, 81, 236, 239, 247, 222, 299, 338
Стрижак С. В.	29, 43, 60, 124, 319
Т арабун К. І.	471
Тищенко Т. М.	382
Ткаченко А. В.	75, 487, 501
У країнець Л. Ф.	167
Ф едоренко Ю. П.	291
Х ілїнська Т. В.	97
Хоменко П. В.	227

Ц ибіз Г. Г.	165, 191
Цина В. І.	154
Ч ернова О. С.	146
Ш арка І. А.	532
Шинкаренко В. І.	124, 328
Шиян Н. І.	12, 80, 112, 113, 116, 124, 143, 458
Школяр С. П.	554
Шматченко С.	333
Шмойло В.	525
Шовкоплас В. О.	391, 392, 427
Штепа О. Г.	18, 58, 452
Шульга І. А.	486, 489, 498, 507, 508, 509, 531, 548
Шупта І.	57, 66
Щ ербина Д. М.	218
Я блунівська В.	348
Ярова Ю. О.	328

Зміст

Від упорядників	5
На творчих сходинах	7
Нагороди та відзнаки проф. М. В. Гриньової	19
Однодумці, колеги, друзі про М. В. Гриньову	23
Наукова школа проф. М. В. Гриньової	53
Публікації про М. В. Гриньову	65
Показчик праць проф. М. В. Гриньової	71
Алфавітний показчик праць	176
Іменний показчик	206

Упорядники

Краценко Юрій Петрович — кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, голова Ради молодих учених Міністерства освіти і науки України

Лесунова Ірина Миколаївна — заступник директора бібліотеки Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Ткаченко Андрій Володимирович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, віце-президент Міжнародної макаренківської асоціації

Беляєва Наталія Вячеславівна — кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Боловацька Юлія Ігорівна — кандидат педагогічних наук, асистент кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Дудка Ірина Анатоліївна — аспірант кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Жданова-Неділько Олена Григорівна — кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Пивовар Ніна Михайлівна — доцент кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Сас Наталія Миколаївна — доктор педагогічних наук, доцент кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Сорокіна Галина Юріївна — кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Спірякова Світлана Володимирівна — директор бібліотеки Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Наукове видання
Серія “Науковці університету”

*Марина Вікторівна
Гриньова*

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ
ПОКАЖЧИК

Літературний редактор – *О. Г. Жданова-Неділько*
Художньо-технічний редактор – *І. М. Ковальова*
Комп’ютерна верстка і дизайн – *О. М. Нарижна*

Підписано до друку 1.03.2016 р.
Формат 60x84/16. Гарнітура Minion Pro
Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум.-друк. арк. 12,44. Обл.-вид. арк. 7,26.
Наклад 100 прим. Зам. № 1602.

Віддруковано в ПНПУ імені В. Г. Короленка
вул. Остроградського, 2, Полтава, 36003

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 3817 від 01.07.2010 р.